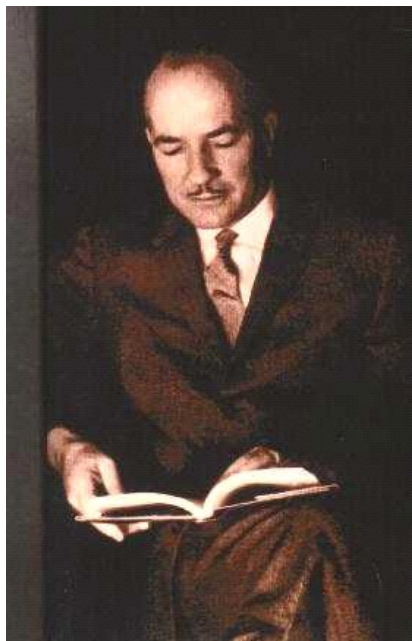

ROBERT A. HEINLEIN

STEA DUBLĂ

Double Star, 1956

Copyright by Robert A. Heinlein 1956

CAPITOLUL UNU

Dacă vezi pe cineva îmbrăcat ca un țăran și care se comporta ca și cum ar fi stăpânul a tot ce e în jurul lui, atunci să știi că e vorba de un astronaut.

E o necesitate logică. Meseria îl face să se creadă buricul creației; atunci când pune piciorul pe sol, înseamnă că a ales să se plimbe printre țărani. În privința dezordinii vestimentare, de la un ins care a stat nouă zeci de ani din viața lui în uniformă și se simte mai în largul său în spațiu decât în mijlocul lumii, nu te poți aștepta să fie elegant. El e fraierul croitorilor care mișună prin astroporturi furnizând o așa-zisă "îmbrăcăminte de teren".

Ciolănosul ăsta era îmbrăcat de Omar Croitorul de Corturi - umeri prea umflați și o croială scurtă ce-i dezvelea picioarele păroase când se așeza, apoi o cămașă boțită care ar fi stat mai bine pe o vacă.

Dar astea le-am ținut pentru mine și i-am adus un pahar cu ultima jumătate de Imperial, zicându-mi că era o investiție, astronautii fiind așa cum sunt ei cu banii.

- Jet tare! spusei ciocnindu-i paharul.

Îmi aruncă o scurtă privire.

Asta fost greșeala inițială în abordarea lui Dak Broadbent. În loc să-mi răspundă "Spațiu clar!" sau "Asolizare bună!", se uita la mine și spuse moale:

- E frumos ce imi spui, dar nu e cazul. Eu n-am fost niciodată afară.

Aici iar trebuia să-mi țin gura. Nu veneau prea mulți astronauti la barul de la Casa Mañana; nu era un hotel pentru ei, și e și la câteva mile depărtare de port. Când vezi pe cineva îmbrăcat în haine de "teren" că intră și

caută un loc mai retras și nu vrea să spună că e astronaut, e treaba lui. Și eu îmi alesesem locul ăsta pentru a putea observa fără să fiu observat... Aveam de plătit niște datorii pe ici, pe colo, nu mare lucru, dar era o chestie. Trebuia să mă gândesc că avea și el motivele lui și să nu mă bag.

Dar corzile mele vocale își vedeau de treaba lor.

- Nu mă lua pe mine cu de-al de-astea, camarade. Dacă mata ești un hârciog¹, eu sunt primarul din Tycho City². Se vede de la o poștă că ai ras mai multe pahare pe Marte decât pe Pământ, am adăugat observând cu câtă grijă își ridică paharul, obișnuit fiind cu gravitația redusă.

- Vorbește mai încet! mi-o tăie abia mișcând buzele. De ce crezi că sunt un calator? Nu mă cunoști.

- Îmi pare rău, spusei. Poți să fii ce-ți place. Dar eu am ochi. Te-ai trădat de cum ai intrat.

În respirația lui se auzi un "Cum?"

- Fii pe pace. Numai eu am observat. Eu văd ce nu văd alții, îi spusei dându-i cartea de vizită. Nu e decât un Lorenzo Smythe, Omul-Teatru. Da, eu sunt "Marele Lorenzo" - stereo, operă pe bandă, actor de dramă - "Extraordinar Pantomim și Mim".

O citi și-i dădu drumul într-un buzunar de pe mânecă. Lucru ce mă cam indispușe; cărțile astea costă bani - imitație autentică de gravură manuală.

- Am priceput, spuse el încet, dar ce nu e potrivit în purtarea mea?

- Îți arăt. Mă duc până la ușă ca un hârciog și mă întorc adoptând stilul dumitale de mers. Fii atent. Așa făcui, iar la întoarcere exagerai puțin mersul lui, asta pentru a-l face să își dea seama cu ochiul său neformat, de problema, alunecând ca pe puntea unui vas, cu

¹ Eufemism ce se refera la o persoana care a trait pe suprafata unei singure planete toata viata sa.

² Capitala coloniilor lunare de pe Luna. Orasul poseda gravitatie artificiala si o atmosfera regenerabila (Star Trek).

greutatea împinsă în față balansată din coapse, cu mâinile ușor depărtate, aduse în față, gata să se prindă de ceva.

Mai sunt și alte detalii care nu pot fi spuse în cuvinte; chestia e că trebuie musai să fii astronaut pentru a merge în felul ăsta... cu legănarea asta precaută... trebuie s-o trăiești. Un orășean străbate toată viața lui suprafețe netede, stabile, într-o gravitație normală și poate trece peste o foiță de țigară cu ușurință. Un astronaut nu.

- Te-ai prins? Întrebai strecurându-mă la locul meu.

- Din păcate, admise cu amărăciune. Chiar așa merg eu?

- Da.

- Hmm... Poate că ar trebui să-mi dai niște lecții.

- Poate că o să mergi și mai rău după asta.

Stătea și se uita la mine, la un moment dat vru să spună ceva, se răzgândi și făcu semn barmanului să facă iar plinul. Când veniră paharele, plăti, îl bău pe-al lui, apoi se desprinse de pe scaun într-o mișcare continuă.

- Așteaptă-mă, spuse încet.

Având în fața un pahar plin și pe gratis, n-am obiectat. Nici n-aveam chef; era interesant. Îmi plăcea persoana, chiar dacă nu trecuseră nici zece minute de când o cunoșteam; era tipul matahalei urât-arătoasă după care se dau în vânt femeile și de la care bărbații primesc ordine.

Își croi cu grație drum prin sală și, înainte de a ajunge la ușă, trecu pe lângă o masă cu patru marțieni. Nu-mi plăceau marțienii. Cum să-mi placă o chestie care arata ca un trunchi de copac cu o pălărie de soare și care pretinde că e om. Sau felul în care le creșteau pseudo-membrele, aratau ca niște șerpi ce ieseau din găurile lor. Sau faptul că puteau să se uite în toate direcțiile fără a-și suci capetele, asta dacă aveau capete, și n-aveau. Si mirosul, chiar ca nu puteam să-l suport!

Nu mă putea acuza nimeni de rasism. N-am treabă cu pielea omului, rasa, sau credința lui. Dar omul e om, pe când chestiile astea, marțienii, n-au cum să fie. După mine n-ar fi nici animale. Iar să le dai voie în cârciumi și baruri unde veneau și oameni, asta era prea de tot. Dar era așa era Tratatul, ce să-i faci?

Când am venit, ăștia patru nu erau acolo, altfel i-as fi mirosit eu. Nu erau nici când am făcut drumul până la ușă și înapoi. Acum, uite-i, stând pe pedestale în jurul mesei, dându-se oameni. Nici macar accelerarea filtrelor de aer n-o auzisem.

Pomana din față nu mă ispitea; nu mai voiam decât să se întoarcă milostiva persoană pentru a putea pleca politicos. Deodată îmi trecu prin cap că, înainte de a o lua din loc, îi vazuse și dacă nu cumva apariția marțienilor ar avea vreo legătură cu dispariția lui? Mă uitai la ei, încercând să văd dacă-i interesa masa noastră. Dar cum să știi unde se uită un marțian sau ce gândește? Altă treabă care nu-mi plăcea la ei!

Am stat așa vreo câteva minute ocupându-mi timpul cu paharul din fata mea, întrebându-mă ce-o fi făcând amicul meu astronaut. Nădăjdusem că ospitalitatea sa se va întinde până la cină și, dacă am fi ajuns destul de apropiați, poate ca și până la un mic împrumut temporar. Celelalte opțiuni ale mele erau – recunosc – destul de slăbuțe. Ultimele încercări de a-mi contacta agentul s-au soldat cu simpla înregistrare a mesajului meu de către autosecretară și dacă nu băgam câteva monezi în ușă camerei, nu puteau intra. Atât de jos ajunsesem: să dorm într-o camera ce se deschide doar pe baza de monezi.

Pe când eram în mijlocul gândurilor mele melancolice, un chelner mă bătu pe umăr.

– Telefon, domnule.

– E? Foarte bine, prietene, poți să-mi aduci un instrument la masă?

– Regret, domnule, nu pot să-l transfer. Cabina 12, în

hol.

- O, da, mulțumesc, răspunsei eu cât mai cordial, pentru că n-aveam ce bacsis să îi dau.

Am făcut un ocol mare, cât mai departe de marțieni. Am înțeles imediat de ce nu putea să mi-l aducă la masă. Era o cabină de maxima-securitate - imagine, sunet, bruiat. Imaginea de pe ecran nu s-a limpezit nici macar când am închis ușa. După ce mă așezai și fata mea ajunsese în raza senzorului de prezență a cabinei, norii laptoși se topiră și mă trezii în fața amicului astronaut.

- Iartă-mă că te-am lăsat singur, spuse repede, dar mă grăbeam. Vino imediat în camera 2106 de la *Eisenhower*.

Nici o explicație. *Eisenhower* era un hotel tot așa de potrivit pentru astronauti ca și Casa Mañana. Am început să presimt probleme pe viitor. Nu te iei de un străin într-un bar și apoi ții morțiș să vină într-o cameră de hotel, mă rog, nu de același sex, cel puțin.

- De ce? întrebai.

Astronautul făcu o mutră, obișnuit fiind să fie ascultat fără crâcnire; am studiat-o cu interes profesional. Nu era chiar furie; era mai degraba ca un nor întunecat înainte de furtună. Își reveni și răspunse încet:

- Lorenzo, n-am timp de explicații. Ești capabil să duci la îndeplinire un contract?

- Vrei să spui un contract profesional? îi răspunsei rar. Mă înfiorasem, crezusem la un moment dat că-mi oferea... păi, mă-nțelegi... o slujbă. Până acum nu-mi întinasem mândria profesională, în pofida loviturilor și săgeților unei soarte nemiloase.

- O, profesională, desigur! răspunse numaidecât. O afacere care necesită pe cel mai bun actor.

N-am arătat ușurarea pe care am simțit-o. Eram gata de un pic de activitate profesională - așa fi jucat cu plăcere rolul balconului din *Romeo și Julieta* - dar nu e bine să te arăți nerăbdător să o faci.

- În ce consta aceasta afacere? Agenda mea este cam încărcată.

Îmi făcu un semn de neputință și spuse:

- Nu pot să-ți explic prin telefon. Tu nu știi, dar orice circuit cu bruiaj poate fi debruiaat cu un echipament adecvat. Hai, vino aici!

Era nerăbdător; așa că eu îmi puteam permite să nu fiu:

- Asta-i bună, făcui pe ofensatul, dar ce crezi că sunt eu, un servitor, un băiețandru necopt încântat de a avea prilejul să care lancea? Eu sunt Lorenzo! Mi-am dat ochii peste cap într-o atitudine superbă. Care este oferta dumitale?

- Fir-ar... Nu pot prin telefon. Cât primești?

- Ce? Vrei să știi salariul profesional?

- Da, da!

- Pentru o singură reprezentație? Sau pentru o săptămână? Sau pentru un contract opțional?

- Ah, lasă... Cât primești pe zi?

- Minimul meu pentru o seară este de o sută de Imperiali. Asta era adevărul. Ei, am fost constrâns câteodată să joc în niște bufonade scandaloase, dar pe chitanță n-a fost scrisă decât suma aleasa de mine. Fiecare om are standardul lui. Mai bine mor de foame decat sa renunt la el.

- Foarte bine, îmi răspunse grăbit, o sută de Imperiali, îi ai în mână când ajungi aici. Dar vino repede!

- Ce? Și-mi plesni capul. Puteam să-i cer fără prea multe grețuri două sute, chiar și două jumătate. Adăugai: Dar nu am convenit să accept angajarea.

- Lasă! Mai vorbim când vii. Ai o sută oricum. Dacă accepți, ai... să-i zicem o primă, peste și-n afară de salariu. Acum fă-ți ieșirea și fă-te-ncoace!

M-am înclinat.

- Desigur, domnule. Aveți răbdare.

Bine că Eisenhower nu era departe de Casa, pentru

că n-aveam parale nici de metrou. Deși arta plimbarii aproape că s-a pierdut, eu o savurez, îmi oferă prilejul să-mi mai adun gândurile. Nu eram nebun; îmi dădeam seama că atunci când cineva dă cu banii în tine, trebuie să te uiți în cărți, pentru că e la mijloc o treabă nelegiuită sau periculoasă, sau și una și alta. Nu prea mă frământa pe mine nelegiuirea; legea, îi dădeam dreptate Bardului, este deseori anapoda. În general, am rămas pe partea dreaptă a străzii.

Dar mi-am dat seama că nu aveam suficiente date, așa că nu m-am mai gândit la asta, mi-am aruncat capa pe umărul drept și am pornit, bucurându-mă de aerul calduț de toamnă și de culorile bogate și felurite ale metropolei. Când am ajuns, am hotărât să evit intrarea principală și am folosit tubul de la subsol pentru a ajunge la nivelul douăzeci și trei, având simțământul vag că acela era un loc unde publicul meu nu mă va recunoaște. Amicul meu calator mă pofti înăuntru și mă rezezi.

- Dar mult ți-a mai trebuit.

- Chiar așa? am făcut eu și am cercetat locul.

O camera scumpă, după cum mă așteptam, dar era vraise. Zeci de pahare folosite și cești de cafea împrăștiate; nu trebuia să fiu perspicace să-mi dau seama că nu eram primul musafir. Mai era cineva tolănit pe o canapea, uitându-se urât la mine. L-am etichetat ca fiind astronaut. Priveam întrebător, dar nu s-a oferit nimeni să facă prezentările.

- Ei, dar bine că ai ajuns. Să trecem la afaceri.

- Desigur. Și pentru că veni vorba, îmi amintesc că era vorba de o primă sau de un onorariu.

- O, da, spuse amicul și se întoarse spre cel de pe canapea. Jock, dă-i banii.

- Pentru ce?

- Dă-i banii!

Am aflat și care era șeful - deși, cum aveam să constat, nu era prea greu de aflat, atunci cand aparea in

camera și Dak Broadbent. Tipul sări în picioare, păstrând uitătura puțin încurajatoare, și-mi numara banii, o bancnotă de cincizeci și cinci bancnote de zece. Îi făcui nevăzuți fără să îi mai verific.

- Sunt la dispoziția domnilor.

Matahala își mușca buzele.

- Mai întâi, vreau un legământ solemn că nu vei vorbi nici în somn despre slujba ta.

- Dacă cuvântul meu nu e suficient de bun, cu ce v-ai ajuta un juramant? și aruncați o privire spre mărunțelul înfundat în canapea. Nu cred că am avut plăcerea. Eu sunt Lorenzo.

Mă privi și apoi se uită aiurea. Cunoștința mea de la bar spuse în grabă:

- Numele n-au importanță aici.

- Nu? Înainte de a-și da sufletul, bunul meu tată m-a făcut să-i promit trei lucruri: unu, să nu pun în whisky decât apă; doi, să nu iau în seamă scrisorile anonime și trei, să nu vorbesc cu un străin care nu vrea să-și dezvăluie identitatea. Rămas bun, domnilor! și cu asta o pornisem spre ușă cu o sută de Imperiali ce-mi ardeau în buzunar.

- Stai!

M-am oprit. Continuă:

- Ai perfectă dreptate. Numele meu este...

- Căpitane!

- Stai jos, Jock. Eu sunt Dak Broadbent; cel care ne privește este Jacques Dubois. Amândoi suntem *calatori* - piloți master, toate clasele, toate accelerațiile.

M-am înclinat.

- Lorenzo Smythe, am spus cu simplitate, jongleur și artist - prin bunăvoința Clubului Mieilor.

Și-mi făcui un calcul mental al datoriei.

- Bun. Jock, încearcă și tu să zâmbești. Lorenzo, ești de acord să păstrezi secretul afacerii noastre?

- Cu sfințenie. Discutăm între gentlemani.

- Accepți sau nu propunerea?
- Dacă ajungem sau nu la înțelegere. Sunt și eu om, dar, exceptând metodele ilegale de chestionare, confidențele voastre le voi tăinui.
- Știu ce efecte are neodexocaina asupra creierului uman, Lorenzo. Nu-ți cerem imposibilul.
- Dak, interveni Dubois, facem o prostie. Ar trebui măcar...
- Taci, Jock. Nu-mi trebuie hipnoze acum. Lorenzo, vreau să faci o personificare. Trebuie să fie atât de perfectă încât nimeni nimeni - îți spun - să nu știe că a avut loc. Ești în stare?
- M-am încruntat:
- Prima întrebare nu este *Pot eu?* ci *Vreau eu?* Care sunt circumstanțele?
- Ă, intrăm în detalii mai târziu. În mare, este vorba despre o dublare obișnuită a unei figuri politice binecunoscute. Numai că personificarea trebuie să-i amăgească și pe cele mai apropiate persoane. Nu e vorba de o simplă trecere în revistă de la o tribună, sau de decorarea unor fetițe cercetase, mă informă el, iar aici mă privi șmecherește: Pentru asta e nevoie de un artist adevărat.
- Nu, spusei imediat.
- Hă? Nici măcar nu știi tot ce ai de făcut. Dacă nu-ți dă pace conștiința, află că nu vei lucra împotriva intereselor celui dublat și nici împotriva intereselor legitime ale altcuiva. Este o treabă care trebuie neapărat făcută.
- Nu.
- Bine, dar, în numele lui Pete, de ce? Nici nu știi cât plătim.
- Nu e vorba de plată, spusei cu fermitate. Sunt actor, nu dublură.
- Nu te înțeleg. Sunt o grămadă de actori care-și rotunjesc bugetul făcând apariții publice pentru

celebrități.

- Eu îi consider prostituți, nu colegi. Să fiu mai clar. Un scriitor respectă un scriitor-fantomă³? Ai respecta un pictor care admite ca altul să-i semneze opera... pentru bani? Poate că spiritul artistic ți-e străin, domnule, aș putea totuși să mă fac înțeles făcând referire la profesia voastră. Ai putea, pentru bani, să admiți, domnule, să pilotezi o navă în timp ce altcineva, ce nu posedă talentul tau, poartă uniforma, primește toate laudele și este aclamat public ca Master? Ai putea?

Dubois fornăi:

- Cât?

Broadbent se încruntă la el.

- Cred să înțeleg obiecțiunea ta.

- Pentru un artist, gloria este importantă. Banul constituie doar mijlocul monden care-l ajută să creeze.

- Hmm... În regulă, deci n-o faci doar pentru bani. Ai face-o și pentru altceva? Dacă ai ști că treaba asta trebuie făcută și tu ești singurul care poate s-o facă?

- Admit posibilitatea; nu-mi pot imagina circumstanțele.

- Nu trebuie să ți le imaginezi; ți le vom explica. Dubois sări ca ars:

- Ei, nu, Dak, asta nu...

- Termină, Jock! Trebuie să știe.

- Nu trebuie să știe acum... și aici. Și nu ai nici un drept să compromiți alte persoane spunându-i lui... Nu știi nimic despre el.

- E un risc calculat, îi spuse Broadbent și se întoarse la mine. Dubois îl luă de braț și-l suci spre el:

- Risc calculat pe dracu Dak, am fost mereu lângă tine... dar de data asta, înainte de a-ți da drumul la gura, ei bine, află că unul dintre noi nu va mai fi în stare să vorbească.

³ Persoana care scrie una sau mai multe lucrări, articole, carti, etc. in folosul altei persoane care e considerata public ca fiind autorul.

Broadbent era uluit, îi rânji lui Dubois.

- Ești în stare, Jock, fiule?

Dubois se uita în sus la el, neclintit. Broadbent era cu un cap mai înalt și cu douăzeci de kilograme mai greu. Mă trezii că-l simpatizam pe Dubois; mă emoționa îndrăzneala galantă a pisoifului, inimos și bățaios sau poate disponibilitatea omulețului de a-și da sufletul în locul demnității... Și, cum nu mă așteptam ca Broadbent să-l omoare, mă pregăteam măcar să-l văd pe Dubois în chip de ștergător de picioare.

N-aveam de gând să mă bag. Fiecare are dreptul de a-și alege momentul și felul propriei pieiri.

Simțeam creșterea tensiunii. Deodată, Broadbent izbucni în râs și-l bătu pe umăr.

- Bravo, Jock. Se întoarce spre mine și spuse încet: Ne scuzi câteva minute? Eu și prietenul meu trebuie s-o scoatem la capăt.

Camera era prevăzută cu un colț antifonat, cu autograf și telefon. Broadbent îl luă de braț pe Dubois și-l duse într-acolo; rămaseră în picioare și discutară aprins.

Uneori, asemenea facilități din locurile publice, cum sunt hotelurile, nu sunt așa cum ar trebui să fie; unele sonore mai scapă. Dar Eisenhower e hotel de lux, iar aici, măcar, echipamentul funcționa perfect. Vedeam mișcarea buzelor dar n-auzeam nimic.

Dar puteam să văd mișcarea buzelor. Broadbent era cu fața spre mine, iar Dubois apărea într-o oglindă murală. Abia atunci am înțeles de ce mă bătea tatăl meu atunci când nu reuseam să invat să citesc pe buze... Realizam acest act mental într-un hol bine luminat și cu niște ochelari care... dar ce contează; puteam citi pe buze.

Dubois zicea: "Dale, blestematule, idiotule și alte obscenități ilegale și de nereprodus, vrei să ajungem să numărăm pietrele pe Titan? Țâfnosul ăsta încrezut o să dea dracului totul."

Era să pierd răspunsul lui Broadbent. Încrezut, ce să-ți spun! Cu excepția unei aprecieri reci a geniului meu, mă simțeam un om modest.

Broadbent: "... n-are importanță dacă jocul nu merge, e singurul din oraș, Jock, n-avem pe altcineva."

Dubois: "În regulă, atunci adu-l pe Doc Scortia înapoi, hipnotizează-l și bagă-i serul fericirii. Dar nu-i spune totul, decât atunci când va fi condiționat, nu atâta timp cât suntem în rahat."

Broadbent: "Păi, chiar Scortia mi-a spus că nu putem să ne biziim pe hipno și droguri, nu pentru spectacolul nostru. Avem nevoie de colaborarea lui, de colaborarea lui inteligentă."

Dubois forță: "Care inteligență? Uită-te la el. Ai văzut vreodată un cocoș defilând prin coteț? Sigur, are talia și țeasta Șefului... dar n-are nimic în ea. O să-și piardă cumpătul, o să clacheze și se duce dracului tot. Nu poate juca rolul - actor de mâna a doua."

Dacă nemuritorului Caruso⁴ i s-ar fi spus că cânta fals, n-ar fi fost mai jignit decât mine. Dar cred că era justificată cererea mea de a purta mantia lui Burbage și Booth în acest moment; îmi vedeam mai departe de ale mele și mă făceam că nu știam nimic. Am așteptat ceva mai mult, m-am ridicat și m-am apropiat de colțul izolat fonic. Când m-au văzut înauntru, au tăcut amândoi. Am spus calm:

- Nu are rost, domnilor, m-am răzgândit.

Dubois răsuflă ușurat.

- Nu vrei să intri în joc.

- Vreau să spun că accept angajarea. Nu e nevoie de explicații. Am fost asigurat de prietenul Broadbent că nu mi va fi tulburată conștiința... și am încredere în el. M-a asigurat că are nevoie de un actor. Dar afacerile producătorului nu mă privesc. Accept.

⁴ **Enrico Caruso** a fost unul dintre cei mai faimoși tenori din istoria operii.

Dubois era furios dar tăcea. Mă așteptam să-l văd pe Broadbent mulțumit și liniștit; când colo, părea îngrijorat.

- În regulă, fu de acord, să-i dăm bătaie. Lorenzo, nu știu cât timp vom avea nevoie de tine. Câteva zile, sigur... și vei fi pe scenă doar timp de o oră o dată sau de două ori în acest răstimp.

- Nu are importanță, atâta timp cât voi putea studia rolul, personificarea. Dar cam cât timp, totuși, aveți nevoie de mine? Vreau să-mi anunț agentul.

- O, nu! Sa nu faci asta!

- Ei bine... cât? Cam o săptămână?

- Mai puțin... altfel ne-am ars.

- E?

- Nu conteaza. O sută de Imperiali pe zi ajung?

Am ezitat, amintindu-mi cât de ușor acceptase minimul meu pentru a mă ademeni... și am hotărât că venise vremea să fiu mărinimos. Am fluturat din mână.

- Să nu vorbim de astfel de lucruri. Nu mă îndoiesc că-mi veți prezenta un onorariu în consonanță cu valoarea performanței mele.

- Bine, bine, spuse Broadbent și se răsuci nerăbdător spre Jock: Cheamă stația. Apoi pe Langston și spune-i că pornim Planul Mardi Gras. Sincronizați-vă. Lorenzo... - îmi făcu semn să-l urmez spre baie unde deschise o cutiuță și întreabă: Prostiile astea îți folosesc la ceva?

"Prostiile" erau într-un fel de săculeț - farduri pentru amatori. L-am privit cu oarecare dispreț.

- Să înțeleg, domnule, că vrei să încep personificarea acum? Fără să studiez?

- Hă? Nu, nu, nu! Vreau să-ți schimbi figura... să nu te recunoască cineva când ieșim de aici. Se poate, nu?

I-am răspuns înțepat că a fi recunoscut în public era o povară dată celebrităților, iar ele trebuie s-o poarte. N-am mai adăugat că era cert că nenumărați oameni l-ar recunoaște pe Marele Lorenzo oriunde.

- O.K. Așa că schimbă-ți fizicul până n-oi mai fi tu,

spuse și dispăru.

Am oftat și m-am uitat prin jucăriile pe care mi le dăduse, crezând că ar fi uneltele de lucru ale breslei mele artistice... vopsele unsuroase pentru clovni, gumă de lipit urât mirositoare, păr fals rupt parcă din carpeta salonului Mătușii Maggie. Nici un pic de Silicoflesh, nici perii electrice, nimic modern. Dar un adevărat artist poate face minuni cu un chibrit ars sau cu orice ar găsi într-o bucătărie - și cu geniul său. Am aranjat luminile și m-am abandonat reveriei creatoare.

Sunt mai multe feluri de a face o figură de nerecunoscut. Cel mai simplu este: distragerea atenției. Pune un om în uniformă și cu mare greutate i se va reține figura - îți amintești fața ultimului polițist pe care l-ai întâlnit? L-ai mai putea recunoaște în civil? Pe același principiu funcționează și devierea atenției. Pune-i unuia un nas mare, atacat eventual de *acneea rozacee*⁵; vulgul va privi fascinat nasul, manieratul va întoarce capul - niciunul nu-i va vedea fața.

Am respins aceste manevre primitive pentru că am considerat că acela care apela la serviciile mele dorea să nu fiu văzut nicicum, mai degrabă decât să fiu reținut ca insolit fără a fi recunoscut. Asta e mult mai dificil; oricine poate să fie cu ochi și cu sprâncene, dar e nevoie de pricepere să nu fii remarcat. Aveam nevoie de o față comună, imposibil de reținut, precum fața nemuritorului Alec Guinness. Din nefericire trăsăturile mele aristocratice sunt prea distinctive, prea arătoase - un handicap pentru un actor de compoziție. Cum spunea tatăl meu: "Larry, ești prea al dracului de frumos! Dacă nu te pui cu burta pe meserie, zece ani o să o faci pe junele-prim crezând că ești actor, după care o să vinzi acadele în foaier. Prost și frumos sunt două vicii din cele mai rele în show-business - și tu ești și una și alta."

⁵ Acneea rozacee este o boala a pielii caracterizata prin roseata, cosuri si prezenta unor linii rosii ([telangiectazie](#)) sau a rash-ului la nivelul nasului, pomelilor, barbiei si a fruntii.

Apoi își scotea cureaua și-mi stimula gândirea. Tata era un psiholog empiric și era încredințat că încălzirea părții *glutei maximi*⁶ ameliora vascularizarea creierului. Teoria poate că scârțâia, dar rezultatele justificau metoda; când am împlinit cincisprezece ani, stăteam în cap pe sârmă și recitam pagini întregi din Shakespeare și Shaw și luam fața scenei doar aprinzând o țigară.

Eram adâncit în starea creatoare când apărui capul lui Broadbent.

- Nenorocire! N-ai făcut nimic până acum?

L-am privit cu răceală.

- Presupun că vrei o lucrare din cele mai bune, care deci nu poate fi iuțită. Dar ce ai vrea, ca un *cordon bleu* să dea cu sos pe spinarea unui cal în galop?

- La naiba cu caii! exclamă și se uită la inelul-ceas. Mai ai șase minute. Dacă nu poți să faci nimic în acest interval, nu ne rămâne decât să ne încercăm norocul.

Ei na! Evident că prefer să am timp cât mai mult la dispoziție - dar îl studiasem pe tata în creația sa de schimbare rapidă în *Asasinarea lui Huey Long*, cincisprezece roluri în șapte minute - și eu am jucat-o o dată cu nouă secunde mai repede.

- Stai așa! i-am aruncat. Vin acum.

Am pus atunci pe "Benny Grey", palidul marinar care ucide în *Casa fără uși* - din două mișcări, două cute în obraji, de la nas până în colțurile gurii, o idee de pungi sub ochi și Factor 5 decolorant peste tot, în numai douăzeci de secunde - o făceam și-n somn; *Casa* a făcut nouăzeci și două de reprezentanții până la înregistrare.

Apoi m-am înfățișat și Broadbent a înghițit aer.

- Dumnezeule! Nu se poate.

Am rămas "Benny Grey" și nu i-am zambit. Ce nu putea ști Broadbent era că unsoarea nu era necesară. Te ajută, adevărat, dar am pus puțin mai ales pentru că se aștepta să vadă fard, adică sulemeneli.

⁶ Muschiul fesier.

Se holba în continuare la mine.

- Știi ce, spuse șoptit, ai putea să faci așa și pentru mine? La repezeală?

Era cât pe-aici să spun nu, dar mi-am zis că ar fi o interesantă provocare profesională. Am fost tentat să-i spun că dacă tatăl meu, ar fi început cu el de la cinci ani, probabil ca acum ar fi vândut vată de zahăr, dar mi-am zis că mai bine nu.

- Vrei să fii sigur că nu vei fi recunoscut?

- Da, da! Poți să mă boiești sau să-mi pui un nas fals, sau știi eu?

Am scuturat din cap.

- Fardul nu ne-ajută, ai arăta ca o paiată. Nu poți să joci și nu vei putea niciodată, la vârsta ta. Nu ne atingem de față.

- Hă? Dar cu pliscul ăsta...

- Răbdare. Acest nobil nas, eu l-aș scoate în evidență. Ar fi oare de-ajuns dacă o cunoștință văzându-te ar zice: "Ei, dar individul ăsta mare, parcă ar fi Dak Boardbent. Nu e Dak, bineînțeles, aduce cu el." E?

- Hă? Cred că da. Numai să fie sigur că nu sunt eu. Eu ar trebui să fiu acum pe... Mă rog, n-ar trebui să fiu pe Pământ.

- Va fi sigur că nu ești tu, pentru că-ți voi schimba mersul. Asta-i partea cea mai caracteristică. Dacă mersul nu-i al tău, nu poți fi tu așa că trebuie să fie alt ciolănos, lat în spate, care aduce cu tine.

- O.K., arată-mi cum să merg.

- Nu, n-ai putea învăța. O să te forțez să mergi așa cum vreau eu.

- Cum?

- Punem o mână de pietre sau ceva de genul asta în bombeurile cizmei. O să fii nevoit să mergi pe călcâie și să stai drept. N-o să mai mergi lunecos ca o pisică... Mmm... O să-ți prind niște fașe peste umeri ca să îți minte să tragi umerii înapoi. Asta-i tot.

- Crezi că nu voi fi recunoscut doar pentru că merg altfel?

- Garantat. O cunoștință de a ta nu va ști de ce nu ești tu, dar tocmai faptul că această convingere este subconștientă și neanalizată, te va pune în afara oricărei suspiciuni. Ei, o să-ți fac ceva și la față, doar ca să fii mai încrezător - dar nu e necesar.

Ne-am întors în camera de zi. Eram tot "Benny Grey" bineînțeles. Când intru într-un rol, am nevoie de un efort conștient pentru a reveni la propria-mi identitate. Dubois vorbea la telefon; își ridică privirea, mă văzu și-i căzu falca. Ieși degrabă din izolator și se interesă:

- El cine e? Unde-i tipul, actorul?

De la prima privire nu mă mai băgă în seamă. "Benny Grey" este un tip așa de șters încât nu prezintă nici un interes.

- Care actor? am întrebat cu vocea ternă a lui Benny, făcându-l să se uite iar la mine. Apoi vru să-și ia privirea, dar se răzgândi, se uită la haine. Broadbent pufni și-l bătu pe umăr.

- Și tu care ziceai că nu știe să joace? Adăugă brusc: l-ai prins pe toți, Jock?

- Da.

Dubois se uită iar la mine, perplex și iar își mută privirea.

- O.K. Trebuie să fim afară în patru minute. Să vedem în cât timp mă aranjezi, Lorenzo.

Dak își scosese o cizmă, iar bluza și cămașa erau ridicate pentru a-i putea înfășura umerii... și atunci se aprinse semnalul de la ușă și se auzi soneria. Înlemni.

- Jock? Așteptăm pe cineva?

- Poate e Langston. A spus că încearcă să vină până plecăm noi, spuse Dubois și se îndreptă spre ușă.

- Poate că nu e el. Poate că e...

Nu mai auzii cine putea să fie, Dubois dilatase ușa. Ciuperca de coșmar a unui marțian.

Într-o clipă imensă, agonică, nu văzui decât pe marțian. Pe omul dinapoia lui îl văzui într-un târziu, ca și bagheta ce se legăna în pseudomembrul monstrului.

Acesta se revărsă înăuntru împreună cu însoțitorul său. Ușa se relaxă. Marțianul chițăi:

- Bună ziua, domnilor. Plecați undeva?

Înghețasem, sufocat de xenofobie. Dak era stânjenit de dezordinea hainelor. Dar micul Jock Dubois se purta cu eroismul simplu care făcea din el fratele meu, chiar dacă murea... Se năpusti asupra baghetei. Drept în ea, fără ezitare.

Trebuie să fi murit deja, cu o gaură arsă în burtă cât pumnul, înainte de a atinge podeaua. Dar nu dăduse drumul la pseudomembrul care, întins, plesni și se rupse de la câțiva inci de gât. Sărmanul Jock mai ținea încă strâns bagheta în mâinile moarte.

Omul care însoțea jigodia aia împruțită păși lateral pentru a trage - și făcu prima greșală. Trebuia să tragă în Dak și apoi în mine. Dar prăpădi primul foc pe Jock și nu mai avu timp pentru al doilea. Dak trase în plină față. Nici nu știam că Dak era înarmat.

Dezarmat, marțianul nu încercă să fugă. Dak îi sări la picioare, se înălță și spuse:

- A, Rrringriil. Te văd.

- Te văd, căpitane Dak Broadbent, chițai marțianul și adăugă: O să îmi anunți cuibul?

- O să îți anunț cuibul, Rrringriil.

- Mulțumesc, căpitane Dak Broadbent.

Dak împunse cu un deget lung și osos unul din ochii care îi era mai la îndemână și scormoni până dădu de cutia craniană. Îl scoase uns cu un fluid verde. Pseudomembrele monstrului se retraseră șerpuitoare în trunchi în spasaturi reflexe, dar mortăciunea rămăsese țeapănă pe baza ei. Dak se duse degrabă în baie; îl auzeam cum se spală pe mâini. Nu m-am clintit, eram înghețat sub impactul șocului ca și răposatul Rrringriil.

Dak revenea, ștergându-și mâinile pe cămașă, și spuse:

- Trebuie să curățim. Nu prea mai e timp. Tot la fel de bine ar fi putut vorbi de un pahar cu băutură vărsat.

Am încercat să mă fac înțeleș într-o frază încâlcită, că nu aveam chef să mă bag, că ar trebui să chemăm poliția, că voiam s-o șterg până nu vin polițiștii, că putea să-și dea seama ce fac eu cu personificarea lui, că aveam de gând să-mi desfac aripile și să zbor pe fereastră. Dak mă opri.

- Potolește-te, Lorenzo. Stăm prost cu timpul acum. Ajută-mă să duc corpurile în baie.

- Hă? Doamne, omule! Hai să închidem și să ne cărăm. Poate că n-o să se ia de noi.

- Poate, pentru că nici unul dintre noi nu trebuia să fie aici în mod normal. Dar o să vadă că Rringrii l-a ucis pe Jock și asta nu se poate. Nu acum.

- Hă?

- Nu ne mai putem permite încă o poveste cu un om ucis de un marțian. Așa că taci și ajută-mă.

Am tăcut și l-am ajutat. Mi-a folosit că mi-am amintit că "Benny Grey" era cel mai rău dintre psihopații sadici și-i plăcea să-și dezmembreze victimele. L-am lăsat pe "Benny Grey" să care cele două cadavre umane în baie în vreme ce Dak, cu bagheta, îl tăia pe Rringrii în felii mici, portabile. A avut grijă să taie mai întâi sub cutia craniană ca să nu facă murdărie, dar n-am putut să-l ajut. Aveam impresia că un marțian mort puțea și mai rău ca unul viu.

Canalul de evacuare era sub o placă din spatele bideului; dacă n-ar fi fost marcat cu trifoiul radioactiv ar fost mai greu de găsit. După ce am aruncat bucățile de Rringrii (până la urmă m-am încumetat să-l ajut), Dak a atacat problema ciopârțirii și drenarea corpurilor umane cu ajutorul baghetei și, bineînțeles, operând în baie.

E uimitor cât sânge e într-un om. Apa a curs tot

timpul; era totuși greu. Dar când a venit rândul micuțului Jock, nu era în stare. Ochii i se înecaseră în lacrimi, nu mai vedea nimic, l-am dat la o parte înainte de a-și tăia degetele lăsându-l pe "Benny Grey" să termine treaba.

Când am terminat, nu mai rămăsese nimic care să fi arătat că aici au mai fost alți doi oameni și un monstru; am golit cada cu grijă și m-am ridicat. Dak era în ușă, calm ca întotdeauna.

- Am avut grijă să nu rămână pete pe pardoseală, mă informă. Cred că un criminalist cu echipamente speciale ar putea reconstitui totul, dar pe noi nu ne va bănuî nimeni. Așa că să ne luăm zborul! Trebuie să câștigăm cumva aproape douăsprezece minute. Hai!

N-avea rost să-l întreb încotro și de ce.

- În regulă. Să-ți aranjăm cizmele. Scutură din cap.

- O să mă împiedice. Acum viteza este mai importantă decât mascarea.

- Sunt în mâinile tale, spusei și-l urmaî spre ușă. Se opri și spuse:

- S-ar putea să mai fie și alții prin preajmă. Dacă-i așa, trage întâî, n-ai de ales.

Ținea în mână bagheta, ascunsă sub haină.

- Marțieni?

- Sau oameni. De-amândouă.

- Dak? Rringriil era unul dintre cei patru de la barul Mañana?

- Desigur. De ce crezi că am luat-o pe la șandramaua lui Robinson ca să te scot de acolo și să te aduc aici? Ori te-au urmărit pe tine, ori pe mine. Nu l-ai recunoscut?

- O, cerule! Monștrii ăștia sunt toți la fel.

- Ei zic că noi arătăm la fel. Cei patru erau Rringriil, fratele-conjugat Rringlath și alți doi din cuibul său, dar de linii divergente. Dar gura acum! Dacă vezi un marțian, tragi. Ai celălalt pistol?

- A, da. Știi ce, Dak, eu nu pricep nimic. Dar cât bestiile astea sunt împotriva ta, eu sunt cu tine. Îi

disprețuiesc.

Păru șocat.

- Nu știi ce vorbești. Nu ne luptăm cu marțienii; cei patru sunt renegați.

- Hă?

- Sunt mulți marțieni buni, aproape toți. La naiba, nici Rringriil nu era un tip rău în multe privințe. Am făcut multe partide grozave de șah împreună.

- Cum? În cazul ăsta, eu...

- Termină. Ești băgat prea mult în treaba asta. Acum, fuga-marș, direcția: tub-express. Eu acopăr spatele.

Am tăcut. Eram băgat mult prea mult în afacerea asta, era incontestabil.

Am ajuns la subsol, iar de-acolo am pornit numaidecât spre tuburile express. O capsulă de două locuri tocmai se golea; Dak m-a împins repede înăuntru, nici n-am văzut când a format combinația de control. Dar nu m-am mirat când, după ce apăsarea din piept a dispărut, am văzut afișajul clipind JEFFERSON SKYPORT - Capăt de linie.

Dar nici nu-mi păsa ce stație era, important era să fim cât mai departe de *Hotel Eisenhower*. În minutele în care am fost turtiți în tubul vidat am avut timp să mă gandesc la un plan - doar schițat, dar îndrăzneț și flexibil fata de schimbările neașteptate, adică un plan ca lumea. Putea fi formulat într-un singur cuvânt: Ușcheala!

Nu mai departe de dimineața acelei zile, aș fi considerat planul foarte greu de executat; în lumea noastră, un om fără bani este ca un copil neajutorat. Dar cu o sută de sunători în buzunar, puteam merge departe și repede. Nu mă simțeam dator față de Dak Broadbent. Din cauza lui - nu a mea! - era să fiu omorât, apoi m-a vârat în acoperirea unei crime și iată-mă fugăr. De poliție am scăpat, deocamdată, iar acum, debarasându-mă de Broadbent, aș putea da uitării toate câte s-au întâmplat, era ca și când aș scăpa de un vis urât. Nu vedeam cât de

tare aş fi putut fi implicat, în cazul în care s-ar descoperi toată afacerea - un gentleman poartă întotdeauna mănuşi, iar eu mi le-am scos doar pentru a mă farda şi, mai târziu, în timpul teribilei curăţenii.

Cu excepţia izbucnirii călduţe de eroism adolescentin, când am crezut că Dak se lupta cu marţienii, nu mă interesau schemele lui şi chiar şi simpatia pe care o simţeam pentru el a dispărut atunci când am auzit că-i plăceau marţienii, în general. Chestia cu personificarea nu mă mai interesa nici cât negru sub unghie. La dracu' cu Broadbent! Eu nu ceream de la viaţă decât bani, atât cât să împac sufletul şi trupul şi să-mi înlesnească exercitarea artei mele; nonsensul ăsta cu hoţi şi vardişti nu mă interesa, poate doar ca teatru ieftin.

Portul Jefferson era parcă făcut pentru planul meu. Îmbulzeală şi confuzie în păienjenişul de tuburi express care intrau şi ieşeau din el. O jumătate de secundă dacă Dak şi-ar lua ochii de pe mine, aş fi în drum spre Omaha. M-aş da la fund câteva săptămâni, apoi aş lua legătura cu agentul meu pentru a afla dacă mă căutase cineva.

Dak a avut grijă să ne sculăm din capsulă amândoi; altfel, trânteam uşa şi valea! M-am făcut că n-am observat mişcarea şi m-am ținut după el ca un căţeluş în sus, pe centură, spre holul principal, situat imediat sub nivelul zero. Am ieşit între ghişeele *Pan-Am* şi *American-Skylines*. Dak a ținut-o drept, prin sala de aşteptare, spre *Diana Ltd.*, şi-mi ziceam că voia să cumpere bilete pentru naveta lunară - cum avea de gând să mă urce la bord fără paşaport şi certificat de vaccinare chiar nu ştiam, dar ştiam că se va descurca. Mă hotărâsem să mă topesc în decor când va trebui să scoată portofelul; când cineva îşi numără banii, preţ de câteva secunde, atenţia şi ochii îi sunt pe de-antregul ocupaţi.

Dar am trecut de ghişeu *Diana* şi am intrat sub o boltă pe care scria *Dane Particulare*. Pasajul nu era aglomerat, iar pereţii erau goi; pierdusem ultima mea

șansă, acolo, în forfota holului principal. Ma oprii.

- Dak? Facem saltul?

- Desigur.

- Dak, ești nebun. N-am acte, n-am nici măcar foaie turistică pentru Lună.

- N-ai nevoie de ele.

- Ce? O să mă oprească la "Emigrare". Și un copoi gras o să mă ia la întrebări.

O palmă cat o pisica îmi prinse brațul.

- Să nu pierdem timpul. De ce să treci prin "Emigrare", când, oficial, nu pleci? Iar eu, oficial, nici n-am sosit! Fuga-marș, fiule!

Sunt destul de musculos și nu-s mărunțel, dar parcă mă luase pe sus un robot de trafic dintr-o zonă periculoasă. Văzui înscrisul BĂRBAȚI și încercai să-i trag țeapă.

- Dak, o jumătate de minut, te rog. Trebuie să dau un telefon urgent.

Îmi rânji.

- A, da? Ai dat chiar înainte de a părăsi hotelul. Nici n-a încetinit, nici nu mi-a dat drumul.

- Probleme cu rinichii...

- Lorenzo fiule, începe să miroase. Știi ce? Vezi copoiul de colo? (La capătul coridorului, în stația danelor particulare, un apărător al legii își repauza labele, rezemat de pervazul unui ghișeu.) Simt așa că mă apucă remușcarea. Simt nevoia să mă confesez - cum ai ucis un musafir marțian și doi cetățeni autohtoni, cum m-ai amenințat cu pistolul forțându-mă să te ajut să scapi de cadavre, cum...

- Ești nebun!

- Nu, doar pierdut cu firea din cauza muștrărilor de conștiință, camarade.

- Dar... nu poți dovedi.

- Și ce-i cu asta? Cred că versiunea mea va fi mai convingătoare. Eu știu despre ce-i vorba, tu habar n-ai.

Știu tot despre tine, tu nu știi nimic despre mine. De exemplu...

Menționez câteva detalii referitoare la trecutul meu, detalii pe care le crezusem îngropate pentru totdeauna. Bine, bine, m-am dat în spectacol de câteva ori ca martor, apariții care nu fac cinste tradiției neamului meu, dar un om trebuie să trăiască. Dar chestia cu Bebe... Nu era cinstit, n-aveam de unde să știu că era minora. Iar nota aia de hotel, e adevărat că a trage pe sfoară pe un hangiu în Miami Beach este la fel de grav ca o tâlhărie înarmată în alte părți, dar asta este o atitudine provincială - aș fi plătit dacă aveam bani. Iar acel nefericit incident din Seattle... Păi, ce vreau să spun e că Dak știe într-adevăr o grămadă de chestii din trecutul meu, dar, în mare parte, le stia total gresit. Totuși...

- Așa că, mai spuse, să mergem către acel vajnic gardian pentru a ne despovăra sufletele noastre. Și fac pariu cu tine, șapte la doi, că doar unul dintre noi va scăpa primul, pe cautiune.

Așa că merserăm spre copoi și pe lângă el, mai departe. Vorbea cu o funcționară de la ghișeu și niciunul nu ne luă seama. Dak scoase două bilete ACCES - PERMIS ÎNTREȚINERE - Dană K 127, și le fixă în monitor. Mașina le scană, iar displayul ne îndemnă să luăm un modul de suprafață, cod King 127; intrarăm prin ușa care se deschisese și care se închise în urma noastră când se auzi vocea. "Înaintați cu atenție, vă rog, și urmăriți semnalizările de nivel radioactiv. Compania Terminal își declină orice responsabilitate în caz de accidente produse după această poartă."

Dak bătu alt cod în modul, astfel că acesta făcu un ocol și-și alese apoi un traseu descendent. Nu mă mai interesa, nu-mi mai făceam griji.

Când ieșirăm din modul, acesta făcu cale-ntoarsă. Aveam în față o scară ce se pierdea în plafonul de oțel. Dak mă înghionti.

- Hopa-sus.

Sus era o usita pe care era scris cu creta: RISC RADIOACTIV - Optimax 13 secunde. M-am oprit. Nu mă gândeam neapărat la urmași, dar nu eram nebun. Dak rânji și zise:

- Ți-ai luat izmenele de plumb? Deschide, intră repede, și, drept în sus pe scară, în navă. Dacă mai stai să te scarpini, intri în marja de siguranță de trei secunde.

Cred că am făcut-o cu o rezervă de cinci secunde până în marjă. După vreo patru metri de mers prin soare, am intrat în tubul de acces al navei. Cred ca am mers din trei în trei trepte.

O navă cu reacție, cam înghesuită, sau cel puțin așa părea cabina de control; n-am apucat s-o văd pe dinafară. Nu mai fusesem decât în navetele selenare *Evangeline* și sora ei *Gabriel*, asta în anul în care am făcut prostia să semnez un contract cooperativ selenar - impresarul nostru credea că un număr acrobatic de scamatorie și mers pe sârmă ar merge de minune în șesimea de G a Lunii, ceea ce era corect teoretic, dar trebuia a fost că n-am avut timp să ne antrenăm în gravitație redusă. Am fost nevoit să apelez la Actul Călătorului Pauper⁷ pentru a mă întoarce; și mi-am pierdut și garderoba.

În cabina de control erau doi indivizi; unul, așezat într-unul din cele trei fotolii de accelerare, se juca la butoane, celălalt isi făcea de treaba cu o șurubelniță. Cel din fotoliu se uită la mine fără să scoată o vorbă. Cel de-al doilea mă privi îngrijorat, apoi aruncă peste mine întrebarea:

- Ce s-a-ntâmpnat cu Jock?

Dak ieșise din trapa dindărăt, parcă levitând și pasă înapoi:

- Mai târziu. Ai compensat greutatea lui?

⁷ Lipsit de mijloace de existență; ajuns în mizerie, în stare de sărăcie; foarte sărac. - Din lat. pauper.

- Da.
- Red, e reperată? Turnul?

Cel din fotoliu răspunse alene:

- Re-evaluez din două în două minute. N-ai treabă cu turnul. Minus patruzeci... ăă... și șapte de secunde.

- Scularea! Valea! Hai că prind numărătoarea!

Red se urni din fotoliu și Dak se așează. Celălalt mă îmbrânci în fotoliul copilotului și mă-nfășă cu centura de siguranță. Se răsuci și-și dădu drumul pe tubul de evacuare. Îl urmă Red, până la piept.

- Biletele la control! făcu el mișto.

- Ah, drace! făcu Dak și, desfăcându-și centura, scoase din buzunar cele două bilete pe care le folosisese pentru a ne furișa la bord și i le aruncă.

- Mersi, răspunse Red. Ne vedem la biserică. Jet tare și toate cele! mai adăugă și-și dădu drumul în jos; auzii sasul blocându-se și timpanele îmi pocniră. Dak nu răspunse la salut; era ocupat cu tastele computerului, făcând câteva ajustări minore.

- Douăzeci și unu de secunde, îmi spuse. Fără pregătire. Strânge-ti brațele și relaxeaza-te. Primul pas va fi un deliciu.

M-am conformat, apoi au trecut câteva ore de așteptare încordată.

- Dak?
- Gura!
- Doar atâta: unde mergem?
- Marte.

Și am văzut degetul gros împungând butonul roșu, apoi am lesinat.

CAPITOLUL DOI

Ce-o fi așa de amuzant la un om sensibil? Tâmpiții ăia cu burți de inox râd mereu - ăștia s-ar tăvăli și dacă mam'mare și-ar rupe picioarele.

Am avut rău de rachetă, desigur, când nava a oprit motoarele și a luat-o razna în imponderabilitate. Am scăpat destul de ușor pentru că stomacul meu era deja gol - nu mâncasem nimic de la micul dejun - și câte mai avea de patimit sărmanul în veșnicia pe care o mai aveam de parcurs în călătoria asta groaznică. Ne-a trebuit o oră și patruzeci și trei de minute ca să ajungem până la rendezvous, cam cât o mie de ani în purgatoriu pentru un hârciog ca mine.

Dar Dak n-a râs, nu. Dak, ca un profesionist ce era, mi-a considerat reacția normală, aidoma unei manierate și impersonale infirmiere de zbor - nu ca tembelii, măgarii limbăreți pe care-i găsești pe lista pasagerilor unei nave selenare. Dacă ar fi după mine, mitocanii ăia isterici ar trebui puși pe o orbită medie, să moară de râs în vid.

Cu toată harababura din cap și sutele de întrebări pe care voiam să le pun, eram gata de rendezvous cu o trans-navă parcată pe orbită circumterestră, și nimic nu reușise să-mi trezească interesul. Cred că dacă ar fi să înștiințezi pe una din victimele răului cosmic că în zori va fi împușcată, răspunsul n-ar fi decât: "Da? Sunteți amabil să-mi dați punga aceea, vă rog?"

Dar până la urmă am revenit la punctul în care nu-mi mai doream cu disperare să mă șterg de pe listă, indicatorul zvâcnind spre un oarecare interes în continuarea drumului vieții. Mai tot timpul, Dak a fost

ocupat cu comunicarea, pe o frecvență foarte strictă, după toate aparențele, pentru că mâinile sale n-au încetat deloc să mângâie controlul direcțional, ca un artilerist la comenzile unui tun recalcitrant. Nu puteam să aud ce spunea, nu puteam nici să citesc pe buze, pentru că-și vârâse fața în comunicator. Mi-am zis că vorbea cu nava de salt lung pe care urma să o abordăm.

Dar, când a dat în lături comunicatorul și și-a aprins o țigară, am avut un spasm stomacal inspirat de vederea tutunului, și am spus:

- Dak, nu crezi că ar fi timpul să mă lămurești?

- Avem timp destul până pe Marte.

- Hă? Blestemată aroganță, sună protestul meu sleit. Nu vreau să merg pe Marte. N-aș fi luat în considerare oferta asta nebunească dacă știam că era vorba de Marte.

- Faci cum vrei. Nu ești obligat.

- E?

- Sasul e în spatele tău. Du-te. Ai grijă să tragi ușa după tine. Nu am dat curs acestei sugestii ridicole și am tăcut mîlc. El însă continuă.

- Dar dacă nu ești obișnuit cu mediul, cel mai simplu ar fi să mergi pe Marte - și voi avea grijă să revii. *Can Do* - putineiu! ăsta va fi la rendezvous în curând cu *Go For Broke*, o transnavă super G. În șaptesprezece secunde și un clipit de țânțar de la abordare, ne transportăm pe Marte - pentru că trebuie să fim acolo miercuri.

Îi răspunsei cu încăpățânarea arțăgoasă a unui om suferind.

- Nu merg pe Marte. Rămân în nava asta. Cineva trebuie s-o ia înapoi și s-o pună pe Pământ. Nu mă păcălești.

- Adevărat, confirmă Broadbent. Dar tu nu vei mai fi în ea. Cei trei - care vor folosi această navă, conform înregistrării de la Jefferson Field - se află acum în *Go For Broke*. E o navă de trei locuri, precum vezi. Și tare mi-e

teamă că-ți va fi greu să-l faci pe unul dintre ei să-ți cedeze locul. Și, pe de altă parte, cum crezi că o să te întorci? Prin "Imigrare"?

- Nu-mi pasă! Numai să ajung jos.

- La închisoare, condamnat pentru, ia să vedem, de la intrare ilegală până la forțarea frontierelor cosmice. Te vor bănuî cel puțin de contrabandă și te vor lua într-o odăiță ascunsă și tihnită, unde, cu un ac înfipt lângă globul ocular, vei spune tot; vor ști și ce să întrebe. Iar pe mine nu poți să mă implici, pentru că jupân Dak Broadbent n-a mai fost pe Pământ de atâta amar de ani și are martori inatacabili pentru a depune mărturie.

Am meditat îngreșat, și de frică și din cauza convalescenței.

- Așa deci, te dai cu poliția? Nu ești decât un îpușit, un janghinos de...

Aici dădui în primire pentru că nu găsisem substantivul insultător care să se potrivească.

- O, nu! Ascultă, fiule, poate că te-am șifonat nițel și te-am lăsat să crezi că aș fi în stare să te dau în gura poliției - dar n-aș face-o, zău. Dar fratele-conjugat al lui Rrrringriil știe în mod sigur că bătrânul "Griil" a intrat pe ușa aia și n-a mai ieșit. El se va duce la nasoi. Frăția-conjugată e o relație atât de intimă încât noi n-o vom înțelege niciodată, că doar noi nu ne înmulțim prin fisiune.

Că se înmulțeau ca iepurii sau că-i aducea barza într-o legătură albă, nu grija asta mă preocupa pe mine. După cum pusese problema, înțelesesem că n-o să mă mai întorc niciodată pe Pământ, și i-am spus-o.

- Nici pomeneală. Lasă pe mine și te ducem frumușel acasă, așa cum ai plecat. Eventual o să ieși în stația aia, sau alta, cu un permis de mecanic - faci câteva ajustări de ultimă oră - și îmbrăcat într-o salopetă slinoasă și cu o cutie cu scule în mână, ca să fie cât mai convingător. Nu mă îndoiesc că un actor de talia ta va putea interpreta

rolul unui mecanic pentru câteva minute, nu?

- E? Dar cum, absolut! Dar...

- Vezi, asta e! Stai cu nenea Dak; are el grijă de tine. Am pus la bătaie opt camarazi în afacerea asta, pentru a ajunge pe Pământ și pentru a putea pleca amândoi; oricând putem repeta numărul. Dar tu n-ai avea nici o șansă, fără ajutorul unor *voyageurs*.

Rânji și continuă.

- Fiecare *voyageur* are o inimă de negustor liber. Există o artă a contrabandei destul de complexă, dar noi toți suntem oricând gata să ne ajutăm când e vorba de masinații nevinovate, cu gardienii portuari, de pildă. Dar o persoană străină, de regulă, nu se poate bucura de acest sprijin.

Încercam să-mi stăpânesc stomacul și să înțeleg.

- Dak, e vorba de contrabandă? Că dacă...

- O, nu! Facem contrabandă acum, da, dar cu tine.

- Voiam să spun că pentru mine contrabanda nu e o crimă.

- Pentru cine e? Numai pentru cei care fac bani pe socoteala celorlalți, prin limitarea comerțului. Dar nu e vorba decât de personificare, Lorenzo, să știi, iar tu ești omul potrivit. Nu am dat întâmplător de tine în barul ăla; ai avut coadă două zile încheiate. De cum am pus piciorul pe sol, m-am dus la tine. (Se încruntă.) Cât aș da să fiu sigur că onorabilii noștri antagoniști m-au urmărit pe mine, și nu pe tine.

- De ce?

- Dacă mă urmăreau pe mine, căutau să afle ce căutam eu ceea ce ar fi OK pentru că era clar - știam că eram inamici mutuali. Dar dacă te urmăreau pe tine, știau ce căutam - un actor pentru un anumit rol.

- Dar cum puteau să afle? Dacă nu le spuneai tu?

- Lorenzo, chestia asta e mare de tot, mai mare decât îți închipui. Nici eu n-am o imagine de ansamblu, iar tu, cu cât știi mai puțin, până când nu vei mai avea încotro,

cu atât mai bine pentru tine. Dar pot să-ți spun că un întreg set de caracteristici personale au fost introduse în marele computer al Biroului de Recensământ al Sistemului de la Haga, iar mașina le-a comparat cu caracteristicile personale ale fiecărui actor profesionist, de sex bărbătesc. S-a acționat cu cea mai mare discreție, dar cineva ar fi putut bănuși... și poate că a ciripit. Specificările duceau la identificarea protagonistului și a actorului care ar putea să-l dubleze, fiindcă acțiunea trebuia să fie perfectă.

- Aha. Și mașina v-a spus că eu eram acela?

- Da. Tu... și mai era cineva.

Aici iar trebuia să-mi țin gura. Dar n-aș fi tăcut chiar dacă viața mea era în joc - și cam era cazul. Trebuia să știu care era celălalt actor care era considerat în stare să joace un rol care era pe măsura talentului meu unic.

- Și acest cineva? Cine este? Dak mă privea șovăitor.

- Mmm... un tip cu numele de Orson Trowbridge. Îl cunoști?

- Cabotinul ăla! zisei furios, uitând de greșuri.

- Și? Am auzit că e un actor foarte bun.

Nu puteam să nu sar în sus la ideea că putea cineva să se gândească la idiotul ăla pentru un rol pentru care fusesem eu luat în vizor.

- Mânagiul ăla! Clănțăul ăla!

Mă oprii, considerând că era mai demn să ignor astfel de colegi - dacă pot să le spun așa. Dar filfizonul ăla care... mă rog, dacă trebuia să pupe mâna unei dame, își pupa degetul gros. Un narcisic, un fățarnic, un impostor - cum poate un astfel de om să trăiască un rol?

Dar așa-i viața, pentru declamații și vânturarea brațelor era plătit bine, în timp ce adevărații artiști făceau foamea.

- Dak, nu pot să înțeleg cum v-ați putut gândi la el.

- Păi, noi nu l-am vrut; e legat de un contract pe termen lung, iar absența lui ar fi bătut la ochi. Am avut

noroc că tu erai... ăă... "disponibil". După ce ai spus că accepti slujba, l-am pus imediat pe Jock să anunțe echipa care negocia cu Trowbridge să-și înceteze activitatea.

- Cred și eu!

- Dar... ascultă, Lorenzo, ți-o spun pe șleau. Când îți strângeai jucăriile după *Brennschluss*, am vorbit cu cei din *Go For Broke* pentru a trimite vorbă pentru reluarea demersului cu Trowbridge.

- Cum?

- Tu ai vrut-o, camarade. Un om angajat de mine să ducă turma pe Ganymede va pilota șandramaua cu orice preț. Nu dă ochii peste cap și nu face fițe în timp ce se încarcă marfa. Mi-ai spus că intri în afacere - fără "dacă" sau "parcă" - ai intrat. După câteva minute, se sparg câteva oale; te pierzi cu firea. Mai încolo, încerci să fugi. Acum zece minute strigai că vrei să te întorci pe sol. Poate că ești un actor mai bun decât Trowbridge. Nu știi. Dar știu că avem nevoie de un om de încredere, un om care nu se pierde cu firea. Am impresia că Trowbridge e un astfel de om. Așa că, dacă punem mâna pe el, îl folosim; pe tine te plătim, nu știi, n-ai văzut nimic, și te trimitem acasă. Înțeles?

Prea bine chiar. Dak n-a folosit termenul - mă îndoiesc că l-ar fi înțeles - dar mi-a spus că nu făceam parte din trupă. Mai rău era că avea dreptate. N-aveam de ce să mă supăr, doar să mă rușinez. Fusesem un tâmpit să accept contractul fără să știu despre ce era vorba, dar am fost de acord să fac rolul fără condiții, fără clauze dezangajate. Acum dădeam înapoi, ca un diletant înțepenit de trac.

"Spectacolul trebuie să continue" e cel mai vechi principiu din show business. Poate că nu conține un adevăr filozofai, dar în viața unui om puține lucruri țin de logică. Tata îl respectase - l-am văzut jucând două acte cu o criză de apendicită și făcându-și reverențele în fața publicului înainte de a-i lăsa să-l ducă în goană la spital.

Îl vedeam acum, mă privea cu disprețul unui om de trupă față de un așa-zis actor care ar fi în stare să-și dezamăgească publicul.

- Dak, spusei cu umilință, îmi pare foarte rău. Am greșit.

Mă privi cu asprime.

- Faci treaba?

- Da, spusei. Și eram sincer; apoi îmi amintii un factor care ar face rolul atât de dificil ca Albă ca Zăpada din *Cei șapte pitici*. Adică... sigur, vreau. Dar...

- Dar ce? Întrebă sfidător. Iar afurisitele tale aiureli?

- Nu, nu! Dar spuneai că mergem pe Marte. Dak, să înțeleg că voi face personificarea în preajma marțienilor?

- M? Desigur. Păi, dar pe Marte, cum altfel?...

- A... Dar Dak, nu-i suport! Îmi fac pielea de găină! N-aș vrea... voi încerca să nu... dar s-ar putea să ies din rol.

- Aha. Dacă asta te frământă, nu-i nimic.

- Hă? Păi tocmai asta e. N-am ce-i face...

- Am spus "Nu-i nimic."

- Fiule, noi știam că judeci ca un țărănoi - știm totul despre tine. Lorenzo, teama de marțieni este copilărească și irațională, cum e teama de păienjeni și șerpi. Dar am avut-o în vedere și o vom rezolva. Nu-i nimic, dacă-ți spun.

- Bine... În regulă.

Nu eram prea liniștit, dar m-a atins unde mă dureau. "Țărănoi" - dar cum, "țărănoii" erau publicul! Am tăcut deci.

Dak trase spre el comunicatorul. Nu se mai sinchisi să-și izoleze mesajul.

- Dandelion către Tumbleweed - Planul Inkblot. Împlinim Mardi Gras.

- Dak? spusei când termină.

- Mai târziu, răspunse. Intram pe orbita de întâlnire. Contactul va fi cam dur, nu mai avem timp de finețuri. Culcă-te și ține-te bine.

A fost dur. În trans-navă m-am bucurat să fiu din nou în imponderabilitate; greața rebelă e mai rea decât leșinul ăla. Dar n-am stat în imponderabilitate mai mult de cinci minute; cei trei care urmau să se îmbarce pe *Can Do* erau deja îngrămădiți în ecluză, când Dak și cu mine pluteam spre transnavă. Următoarele momente au fost extrem de confuze. Poate că am o fire de hârciog, pentru că mă dezorientez foarte ușor când nu știu care e podeaua și care-i tavanul. Cineva a strigat. "Unde e?" "Aici!" răspunse Dak. Replica fu "El?", neîncrezătoare.

- Da, da! răspunse Dak. E fardat. Nu-i nimic, e-n regulă. Ajută-mă să-l băgăm în storcător.

Am fost înhățat și, dus printr-un pasaj strâmt într-un compartiment. Într-un perete despărțitor erau două cușete, sau "storcătoare", ca niște căzi - tancuri hidraulice de distribuire a presiunii cum se găsesc în transnavele de mare accelerație. Nu mai văzusem, dar folosisem niște simulacre destul de convingătoare în opera spațială *Cavalerii Pământului*.

Pe peretele din spatele cușetelor era marcat: "AVERTISMENT!! Dacă se depășește 3 G, folosiți echipamentul G. Prin ordinul..." Rotindu-mă, înscrisul a ieșit din câmpul meu vizual și n-am reușit să citesc tot, iar cineva m-a împins într-un storcător. Dak și cu celălalt individ mă legau când, de undeva de-aproape, tună o alarmă. Și, după câteva secunde, fu înlocuită de o voce: "Avertisment roșu! Două gravitații! Trei minute! Avertisment roșu! Două gravitații! Trei minute!" și bubui din nou alarma. În toată zarva îl auzeam pe Dak întrebând repede.

- Proiectorul e pregătit? Înregistrările?
- Sigur, sigur!
- Injectorul?

Dak se răsuci prin aer și mi se adresă:

- Uite, camarade, îți facem o injecție. E-n regulă. O parte de Nullgrav, restul e un stimulent, pentru că

trebuie să stai treaz, să-ți studiezi rolul. O să te ardă ochii mai întâi și o să ai mâncărimi, dar nu doare.

- Stai, Dak. Eu...

- N-avem timp! Trebuie să urnesc rabla asta!

Se răsuca iar și dispăru pe ușă, fără să mai am răgazul de a protesta. Celălalt tip îmi suflecă mâneca stângă, puse un pistol injector pe braț. Nu mi-am dat seama când am primit doza. Apoi a plecat și el. S-a auzit iar vocea: "Avertisment roșu! Două gravitații! Două minute!"

Am încercat să mă uit împrejur, dar drogul mă zăpăcise de tot.

Ochii mă ardeau într-adevăr, dar și dinții și m-apucaseră și niște furnicături insuportabile pe șira spinării, iar legăturile mă împiedicau să ajung la zona torturată... Dar ele mă împiedicau și să nu-mi rup cumva o mână în timpul accelerației. Alarma se opriase iar; acum bubuia vocea sigură și baritonală a lui Dak. "Ultimul avertisment roșu! Două gravitații! Un minut! Dați dracului cărțile alea și mișcați-vă șuncile - o luăm din loc!" De data asta bubuiala a fost înlocuită de o înregistrare a lucrării lui Arkezan, *Ad Astra*, opus⁸ 61 în re major. Era vorba de versiunea controversată realizată de London Symphony cu note sinistre în 14 timpi înfundate în timpane. Bulucit, buimăcit și drogat cum eram, parcă n-aveau nici un efect asupra mea!

Pe ușă intră o sirenă. N-avea coadă solzoasă, dar arăta ca o sirenă. Când reușii să vadă clar iar, constatai că era destul de asemănătoare cu un mamifer, o tânără în tricou și șort „înotând” prin ușă cu capul înainte, imponderabilitatea nu pare să fie o noutate pentru ea. Îmi aruncă o privire fără să-mi zâmbească, se așeză în celălalt storcător și se prinse de mânere - n-avea ea treabă cu centurile de siguranță. Muzica atacă finalul grandios și începu să mă îngreuneze.

⁸ Termen care denumește, împreună cu un număr de clasificare, o operă a unui compozitor, potrivit succesiunii cronologice a lucrărilor sale

Două gravitați nu era ceva rău, dacă plutești într-un pat lichid. Căptușeala din partea de sus a storcătorului mă învălui; mă simțeam greu și respiram dificil. Poveștile cu piloți torsonați prin transportări la zece gravitații trebuie să fie adevărate - dar două gravitații, într-un storcător, te blegeau doar.

Într-un târziu mi-am dat seama că difuzorul din tavan vorbea cu mine.

- Lorenzo! Cum merge, camarade?

- Bine.

Efortul necesar vorbirii mă făcu să gâfâi.

- Cât mai ține chestia asta?

- Vreo două zile.

Cred că gemusem, pentru că Dak râdea.

- Uită de crampele de la burtică, fârtate! Prima mea călătorie spre Marte a durat treizeci și șapte de săptămâni, în imponderabilitate pe o orbită eliptică. Tu mergi cu clasa întâi, numai două zile - cu un G la răsturnare, trebuie să mai adaug. Ar trebui să ți-o trecem în nota de plată.

Era cât pe-acți să-i zic ce credeam despre umorul său, într-un limbaj destul de mușcător, dar cu o damă de față nu puteam face așa ceva.

Tata m-a învățat că femeia iartă tot, chiar și agresivitatea, dar e foarte sensibilă la modul de exprimare; jumătatea grațioasă a speciei noastre este orientată simbolic - foarte ciudat, având în vedere simțul lor extrem de practic. Oricum, de pe buzele mele nu și-a mai luat zborul nici un cuvânt tabu care ar putea să ofenseze urechile unei doamne de când am luat peste gură, pentru ultima dată, dosul palmei viguroase a tatălui meu... Tata ar fi putut să-i dea lecții profesorului Pavlov despre condiționarea reflexelor. Dar Dak vorbea din nou.

- Penny! Ești acolo, puicuțo?

- Da, căpitane, răspunse tânăra mea vecină.

- OK. Dă-i prima temă. Cobor și eu după ce fixează nava pe traseu.

- Am înțeles, căpitane, spuse ea și, întorcându-se spre mine, îmi spuse cu o voce, răgușită de contralto: Doctorul Capek ar vrea să te relaxezi și să urmărești niște filme timp de câteva ore. Mă aflu aici pentru a-ți răspunde la eventualele întrebări.

Răsuflai ușurat.

- Slavă Domnului că până la urmă cineva vrea să-mi răspundă la întrebări!

Ridică, cu oarecare dificultate, brațul spre un comutator. Luminile din compartiment se stinseră și un sunet și o imagine stereo se înfiripară dinaintea-mi. Recunoscui figura centrală - ca oricare cetățean din miliardele Imperiului - și realizai cât de bine și necruțător mă păcălise Dak Broadbent.

Era Bonforte.

Adică Bonforte - Mult Onoratul John Joseph Bonforte, fostul Ministru Suprem, conducătorul coaliției Expansioniste - cel mai iubit (și detestat) om din întregul sistem solar.

Mintea mea uluită făcu un salt și ajunse la o oarecare certitudine logică. Bonforte scăpase din cel puțin trei atentate la viața lui - cel puțin asta era varianta oficială. Din cel puțin două scăpase ca prin minune. Și dacă n-a fost nici o minune? Dacă toate ar fi fost duse până la capăt, iar tăicuța Joe Bonforte fusese, de fiecare dată, în altă parte?

Pentru asta e nevoie de mulți actori.

CAPITOLUL TREI

Nu am avut niciodată de a face cu politica. Tata m-a prevenit. "Nu te băga, Larry" mi-a spus el solemn. "Publicitatea politică e o publicitate proastă. Nu-i pe placul țărănoilor." N-am votat niciodată - nici după amendamentul din '98 care aducea înlesniri populației flotante (categorie în care intrau, firește, majoritatea membrilor breslei noastre) pentru exercitarea acestui drept.

Oricum, atâta simpatie politică cât aș fi în stare să am n-ar fi, în nici un caz, pentru Bonforte. Îl consideram periculos, un foarte posibil trădător al rasei umane. Ideea de a sta în locul lui și de a fi ucis în locul lui - cum să spun? - mă îngreșoșa.

Dar ce rol!

Am jucat odată rolul principal din *L'Aiglon* și l-am jucat pe Cezar în singurele două piese demne de numele acestuia. Dar a juca un astfel de rol în viață - păi, e suficient să-l faci pe om să înțeleagă cum ar putea cineva să urce pe eșafod în locul altcuiva numai pentru șansa de a juca, chiar dacă pentru câteva clipe, rolul final al vieții, crescând astfel suprema, perfectă operă de artă.

Mă întrebam care fuseseră acei colegi ai mei care n-au rezistat tentației până acum. Niște artiști, fără îndoială - deși tributul plătit succesului lor a fost anonimatul. Încercam să-mi amintesc când au avut loc primele atentate și care ar fi fost colegii demni de un astfel de rol și care au murit sau au fost dați uitării în acea vreme. În zadar. Nu numai că nu cunoșteam chichițele politice, dar erau prea multe figuri de actori

date uitării; până și profesia noastră ține de noroc.

M-am trezit că studiam îndeaproape caracterizarea.

Mi-am dat seama că eram în stare să fac acest rol. La dracu, îl făceam oricând, din orice poziție. Mai întâi că nu erau diferențe fizice: Bonforte și cu mine puteam purta hainele celuilalt fără nici o cută. Conspiratoriiăștia infanțiali care m-au luat cu arcanul au supralicitat importanța, care ar fi egală cu zero dacă n-ar fi speculată artistic - și nici nu trebuie să fie prea mare dacă actorul e meseriaș. Dar admit că este de un oarecare folos, iar joaca lor de-a computerul a dus la selectarea (cam accidentală!) a unui artist adevărat, care, în plus, are o constituție foarte asemănătoare cu a politicianului. Profilul acestuia aducea mult cu al meu; până și mâinile-i erau lungi, subțiri și aristocratice - cu mâinile e o treabă mai complicată decât cu fața.

Șchiopătatul, un posibil rezultat al unuia din atentate - nici o problemă! După ce l-am urmărit câteva minute, puteam să mă ridic din pat (la o gravitație, bineînțeles) și să merg exact ca el, fără să mă gândesc. Felul cum își scărpină clavicula și-și freca bărbia, ticul aproape imperceptibil care preceda fiecare frază - nu mă speriau: subconștientul meu le-a absorbit așa cum nisipul sughe apa.

Era totuși cu cincisprezece sau douăzeci de ani mai bătrân, dar e mai ușor să interpretezi un personaj mai vârstnic decât unul mai tânăr. Oricum, vârsta, la un actor, este doar o chestiune de atitudine interioară, n-are nimic de a face cu mersul implacabil al catabolismului⁹.

Puteam să-l joc pe scenă sau să citesc un discurs în locul lui, în douăzeci de minute. Dar rolul, după câte am înțeles, era mai mult decât o simplă interpretare; Dak a precizat că trebuia să conving pe cei care-l cunoșteau

⁹ Proces biologic de transformare a unor substanțe complexe, specifice organismului, în alte substanțe mai simple și nespecifice, pe care organismul le elimină; dezasimilație, dezasimilare. - Din fr. catabolisme.

foarte bine, poate chiar în împrejurimi intime.

Asta era cu mult mai dificil. Punea zahăr în cafea? Dacă da, cât? Cu care mână stingea țigara și cu ce gest? Răspunsul l-am aflat imediat, și l-am fixat în minte, chiar când îmi puneam întrebarea: simulacrul din față stinsese țigara într-un fel care m-a convins că folosisese chibriturile și vechea mahorcă mult timp înainte de a apela la noile cuceriri ale științei și tehnicii, cum vine vorba.

Ce-i mai rău, acum; omul nu este o complexitate unică - el este o complexitate diferită pentru fiecare persoană cu care intră în contact. Ceea ce înseamnă că, pentru a reuși, o personificare trebuie să fie altfel pentru fiecare "public" în parte - pentru fiecare cunoștință a omului personificat. Asta nu e doar dificil, statistic vorbind, e imposibil. Amănuntele astea te dau peste cap. Care sunt relațiile respectivului cu numitul John Jones? Dar cu o suta de John Jones? Cum poate ști cel care-l personifică?

Interpretarea *per se*¹⁰, ca în orice artă, este un proces de selecție și reținere a detaliilor semnificative. Dar, într-o personificare, orice detaliu poate fi semnificativ. La un moment dat, îți poate scăpa un porumbel din gură și iese totul la iveală.

Apoi m-am mohorât, dându-mi seama că reprezentația putea dura până când voi fi luat drept tinta.

Dar încă mai studiam personajul pe care urma să-l interpretez (ce altceva puteam să fac?), când prin ușa deschisă am auzit vocea lui Dak.

- E cineva acasă?

S-a aprins lumina, viziunea tri-dimensională a pierit, iar eu parcă ieșeam dintr-un vis. Am întors capul și am văzut-o pe numita Penny cum se lupta să-și ridice capul din celălalt pat hidraulic și pe Dak care stătea în cadrul

¹⁰ Care se conține în însăși natura sau esența unui lucru sau fenomen; existent prin însăși natura sau esența unui lucru sau fenomen; immanent.

ușii. M-am minunat și l-am întrebat:

- Cum reușești să te ții în picioare? O parte din creier, cea profesională, lucra independent și observa cum stătea el în picioare și înregistra datele la capitolul "Cum stă un om în picioare sub două gravitații."

Rânji.

- Nu-i mare lucru. Am suspensii.

- Hâmmmf!

- Poți să te ridici, dacă vrei. De obicei, îi descurajăm pe pasageri să iasă din cușete în timpul transportului la peste un G și jumătate - se prea poate ca un idiot să cadă peste un picior și să și-l rupă. Dar am văzut odată unul, halterofil tipul, care s-a ridicat din storcător la cinci gravitații, dar după aia n-a mai fost bun de nimic. Dar la două gravitații e OK. E cum ai căra pe cineva în cârcă, zise Dak și apoi către tânăra damă: L-ai lămurit, Penny?

- Nu m-a întrebat nimic până acum.

- Dar cum, Lorenzo? Parcă erai dornic să afli toate răspunsurile.

Ridicai din umeri.

- Acum nu mai are importanță, din moment ce este clar că nu voi avea timp să mă bucur de ele.

- E? Cine te-a supărat, fiule?

- Căpitane Broadbent, am spus cu acreală, nu pot să mă exprim, prezența doamnei mă inhibă; așadar, nu pot comenta în mod adecvat obârșia, obiceiurile intime, moralitatea și destinația ta. Să precizez că mi-am dat seama în ce șmecherie m-ai băgat, când am aflat cine e obiectul personificării. Mă mulțumesc cu o singură întrebare: cine are de gând să-l asasineze pe Bonforte? Chiar și o tinta de carton presat ar trebui să știe cine o sa traga în ea.

Pentru prima oară Dak părea surprins. Apoi izbucni în râs, de parcă îl afectase accelerația; alunecă spre pupitru și se sprijini de un perete despărțitor, râzând mereu.

- Nu văd ce e de râs, mă-nfuriai.

Încetă și-și șterse ochii.

- Lorrie, fiule, tu chiar crezi că aveam de gând să te agăț ca țintă?

- Este evident.

Și-i spusei toată tărașenia cu atentatele. Avu bunul simț de a nu mai râde.

- Înțeleg. Credeai că e vorba de un post de degustător medieval pentru mâncarea regelui. Ei bine, trebuie să te lămurim întrutotul; nu cred că-ți ajută la interpretare să te gândești că vei fi lichidat dintr-un moment într-altul. Știi, eu am stat pe lângă Șef șase ani de zile. În tot acest timp, știu că n-a folosit nici o dublură... Cu toate astea, am fost de față și la două atentate - o dată eu l-am ucis pe atentator. Penny, tu ai fost cu Șeful mai mult timp. A folosit vreodată o dublură?

Femeia mă privea cu răceală.

- Niciodată. Numai pentru ideea că Șeful ar lăsa pe cineva să se expună unui pericol în locul său - ei, bine, ar trebui să te plesnesc; așa ar trebui!

- Ușurel, Penny, spuse domol Dak. Amândoi aveți de lucru și trebuie să conlucrați. De altfel, concluzia lui eronată nu e prostească, dacă privești din exterior. Că veni vorba, Lorenzo, ea e Penelope Russell. Este secretara personală a Șefului și deci e antrenorul tău numărul unu.

- Sunt onorat, mademoiselle.

- Eu n-aș spune la fel!

- Gata, Penny, sau îți încălzesc poponeața - fie și la două gravitații! Lorenzo, sunt de acord că dublarea lui John Joseph Bonforte nu e ca o plimbare în landou - la naiba, știm amândoi că s-a încercat prin mai multe atentate să i se lichideze asigurarea pe viață. Dar nu de asta ne temem noi acum. De fapt, de data asta, din motive politice pe care le vei înțelege, flăcăii cu care ne batem nu vor îndrăzni să-l ucidă pe Șef - sau pe tine când îl vei dubla pe Șef. Joacă tare - după cum ai văzut! -

și m-ar ucide pe mine, sau chiar pe Penny, chiar și pentru cel mai mic avantaj. Te-ar ucide și pe tine acum, dacă ar ajunge la tine. Dar când îți vei face apariția publică în rolul Șefului vei fi în siguranță; contextul nu le va permite. Deci ce zici acum?

Îmi urmărea reacțiile, dar eu am scuturat din cap.

- Nu te urmăresc.

- Nu, dar vei ajunge. E complicat, mai este și atitudinea marțienilor față de această situație. Fii sigur că vei ști totul înainte de a ajunge acolo.

Tot nu era a bună. Deocamdată nu-l prinsesem pe Dak cu vreo minciună, dar putea să mintă nespunându-mi totul, așa cum a mai făcut-o, din păcate.

- Ia ascultă, n-am nici un motiv să te cred pe tine sau pe această domnișoară. Eu nu prea mă omor după domnul Bonforte și nici nu are reputația unui om tulburător de cinstit. Când voi putea vorbi cu el? Imediat ce ajungem pe Marte?

Mutra veselă a căpitanului se întunecă.

- Mă tem că nu. Nu ți-a spus Penny?

- Ce să-mi spună?

- Fiule, tocmai de-asta avem nevoie de o dublură pentru Șef. A fost răpit.

Mă durea capul, poate din cauza dublării greutății sau poate a șocurilor prea numeroase.

- Acum știi, continuă Dak. Știi de ce Jock Dubois nu avea încredere în tine atunci, înainte de-a pleca. E cea mai mare bombă informațională de la prima aselenizare încoace. Și asta-i treaba noastră, să facem pe dracu în patru să nu afle nimeni. Ne gândeam să te folosim până îl găseam și-l aduceam înapoi. De fapt, ai și început personificarea. Nava asta nu e *Go For Broke*; este iahtul personal al Șefului și biroul său călător, *Tom Paine*. *Go For Broke* e călare pe o orbită de parcare împrejurul lui Marte și emite prin transponder semnale de

recunoaștere ale acestei nave - fapt cunoscut numai de comandantul ei și ofițerul de comunicații - în timp ce *Tommie* și-a ridicat fustele și gonește spre Pământ pentru a culege un substituit pentru Șef. Ai început să pricepi, fiule?

Am recunoscut că nu prea.

- Da, dar... ia stai puțin, căpitane, dacă inamicii politici ai domnului Bonforte l-au răpit, de ce să tăinuiești vestea? M-aș fi așteptat să o trâmbițați.

- Pe Pământ, da. În Noua Batavie, da. Pe Venus, da. Dar aici e vorba de Marte. Cunoști legenda lui Kkkahgral Cel Tânăr?

- Mă tem că nu.

- Trebuie s-o studiezi; vei înțelege ce înseamnă un marțian. Pe scurt, băiatul ăsta, Kkkah, trebuia să apară într-un anumit loc și într-un moment anume, cu mii de ani în urmă, pentru o mare onoare - pentru a fi făcut cavaler, ceva de genul ăsta. Independent de voința sa (din punctul nostru de vedere) n-a reușit să ajungă la timp. Evident, urma să fie ucis după legea marțiană. Dar pentru tinerețea și noblețea sa, câțiva radicali au cerut să i se dea voie să se întoarcă și să pornească din nou. Dar Kkkahgral nu și nu. A insistat să se respecte dreptul de a se inculpa singur, a câștigat și a fost executat. Fapt ce face din el întruchiparea, sfântul patron al justiției pe Marte.

- E o nebunie!

- Crezi? Noi nu suntem marțieni. Ei sunt o rasă foarte veche și au clădit un sistem de îndatoriri și obligații pentru orice situație cei mai mari formalisti cu putință. Comparați cu ei, vechii japonezi, cu ale lor *giri* și *gimu*¹¹, erau de-a dreptul anarhiști. Marțienii nu au conceptele de "bine" și "rău", au în schimb justețe și injustețe, la pătrat, la cub și așa mai departe. Și aici e tot șpilul. Șeful urma

¹¹ Termeni japonezi greu de tradus. În esență se refera la ideea de datorie, obligație socială.

să fie adoptat în cuibul lui Kkkahgral. Acum mă înțelegi?

Încă nu. Pentru mine personajul ăsta, Kkkah, era unul dintre cele mai detestabile din *Le Grand Guignol*¹². Broadbent continuă:

- E foarte simplu. Șeful probabil ca e cel mai mare expert în obiceiurile și psihologia marțiană. A studiat ani de zile. La amiaza locală, miercuri, la Lacus Soli, are loc ceremonia adopțiunii. Dacă Șeful ajunge acolo și trece prin ea pe propriile-i picioare, totul e perfect. Dacă nu - și nu are importanță din ce cauza nu se achita de obligație - va fi dezonorat în fiecare cuib de la un pol la celălalt, iar cea mai mare lovitură politică interplanetară și interrasială va fi ratată și asta lui îi va fi imputată. Și mai rău va fi reculul. Cred că, în cel mai bun caz, Marte se va retrage din asociația deschisă cu Imperiul. Dar mai plauzibile vor fi represaliile; ființe umane vor muri - poate toate de pe Marte. Apoi extremiștii din Partidul Umanității vor acționa în stilul lor, iar Marte va fi înglobat în Imperiu cu forța, dar după moartea ultimului marțian. Și toate astea, dacă Bonforte nu se arată la ceremonia adopțiunii... Marțienii iau lucrurile astea în serios.

Dak a plecat la fel de brusc cum apăruse, iar Penelope Russell a reactivat proiectorul. Și mi-am dat seama cu năduf că trebuia să-l întreb ce-i împiedică pe inamicii noștri să mă ucidă pe mine, dacă pentru a răsturna căruța politicii era suficient ca Bonforte (în persoană sau prin dublura sa) să fie împiedicat să ajungă la acea ceremonie barbară a marțienilor. Dar am uitat să-l întreb, poate că, de fapt, mi-era frică de răspuns.

Dar iată că-l studiam din nou pe Bonforte, îi urmăream mersul și gesturile, îl simțeam, îl îngânam, plutind în detașarea blândă a reveriei, generată de efortul artistic. Intrasem deja în pielea lui.

Dar am ieșit din ea, când mi s-a arătat o imagine în care Broadbent, înconjurat de marțieni, era atins de

¹² Teatru din Paris specializat în spectacole cu teme horror.

pseudomembrele ăloră. Eram atât de cufundat în imagine încât le-am simțit putoarea insuportabilă. Am strigat îngrozit:

- Închide-o!

S-a făcut lumină și imaginea a dispărut. Domnișoara Russell mă privea.

- Dar asta ce mai e?

Încercam să-mi recapăt suflul și să-mi stăpânesc tremuraturul.

- Domnișoară Russell... Îmi pare foarte rău... dar, te rog... nu-i mai da drumul. Nu pot să suport marțienii.

Mă privea uluită dar și disprețuitoare.

- Eu le-am spus, spuse calm dar cu răutate, că schema este ridicolă, n-o să țină.

- Îmi pare foarte rău. N-am ce-i face.

N-a mai zis nimic, s-a ridicat cu greu din storcător. Nu a mers la fel de ușor ca Dak sub două gravitații, dar s-a descurcat. A plecat fără o vorbă, trăgând ușa după ea.

Nu s-a mai întors. În schimb în ușă a apărut un om care parea ca traia într-un carucior de copii uriaș.

- Hai s'trăiești, tineret! hârâi. Era cam la șaiszeci de ani, cam greoi, prietenos; nu era nevoie să-i văd diploma, parea deprins cu suferinții.

- Să trăiești și dumneata.

- De acord. Mai ușor ar fi în gravitație redusă. Privi în jos spre masinaria în care era fixat. Cum îți place corsetul meu pe roțile? Nu-i prea arătos, dar îmi ușurează inima. Apropo, ca să fim în regulă, eu sunt doctorul Capek, terapeutul personal al domnului Bonforte. Și știi cine ești. Care e problema cu marțienii?

Am încercat să-i explic cât mai bine.

Doctorul Capek dădu din cap.

- Căpitanul Broadbent trebuia să-mi spună. Schimbam ordinea în programul de îndoctrinare. Căpitanul e un tinerel de ispravă, dar, când și când, mușchii sunt mai tari decât creierul... E un extravertit

atât de perfect încât mă sperie. Dar nu-i grav. Domnule Smythe, îți cer permisiunea să te hipnotizez. Ai cuvântul meu de medic că-ți va fi de mare folos și nu-ți va afecta integritatea personală.

Scoase la iveală un ceas de buzunar din cele vechi, în chip de insignă a profesiei, și-mi luă pulsul.

- Ți-o acord, domnule, dar va fi în zadar. Nu se prinde de mine, spusei fiind obișnuit cu tehnicile hipnotice de când îmi făceam actul mental, iar profesorii mei n-au reușit niciodată să mă hipnotizeze. Ceva hipnoză e bună în actul ăsta, mai ales dacă poliția mai închide ochii când e vorba de legile asociației medicale cu care ne-au blagoslovit.

- Și ce-i cu asta? Atunci, ne vom strădui. Ia încearcă să te liniștești, să stai frumos și să vedem care e necazul.

Învârtea ceasul și-i răsucea lăntșorul, după ce-mi luase pulsul. Am pomenit de el pentru că reflecta lumina ce venea de deasupra capului meu, dar îmi ziceam că nu era decât un tic nervos inconștient și oricum, nu era așa de important pentru a-mi atrage atenția asupra lui.

- Sunt liniștit, îl asigurai. Întreabă-mă ce dorești. Sau dacă vrei, asociație liberă.

- Doar lasă-te să plutești, spuse moale. La două gravitații, te simți greu, nu? Eu, în momentele astea, dorm. Îți scoate sângele din creier, te moleșește. Vor să dea drumul la propulsoare acum. Va trebui să dormim cu toții... Ne vom simți grei... Va trebui să dormim...

Începusem să-i spun că mai bine pune ceasul la locul lui, altfel îi sărea din mână. Dar n-am mai apucat.

Când m-am trezit, cealaltă cușetă de accelerare era ocupată de doctorul Capek.

- S' trăiești, puștiule, mă salută el. M-am săturat de căruțul ăla afurisit și m-am vârat aici să-mi fie mai ușor.

- Ăă... suntem din nou la două gravitații?

- E? A, da! Suntem la două gravitații.

- Îmi pare rău că am ațipit. Cât am dormit.

- O, nu mult. Cum te simți?
- Bine. Foarte odihnit, de fapt.
- Asta e efectul normal. Al accelerării, adică. Ce zici de niște poze?

- Dar cum să nu, dacă dorești, doctore.

- OK, spuse și ridică mâna, iar încăperea se întunecă.

Mă gândeam că avea de gând să-mi arate alte imagini cu marțieni; mă hotărâsem să nu panichez. La o adică, în multe ocazii am considerat să mă prefac că nici nu există; niște simple imagini cinematografice n-aveau cum să mă afecteze - înainte fusesem luat prin surprindere.

Erau într-adevăr imagini 3 D cu marțieni, cu și fără domnul Bonforte. Și puteam să-i studiez cu detașare, fără groază și dezgust.

M-am pomenit că-mi făcea plăcere să-i privesc!

Am scăpat un strigăt și Capek opri filmul.

- Necazuri?

- Doctore... m-ai hipnotizat!

- Așa mi-ai spus.

- Dar eu nu pot fi hipnotizat.

- Neplăcut lucru.

- Ăă... deci ai reușit. Nu-s bătut în cap să nu-mi dau seama. Să mai încercăm cu imaginile alea. Nu-mi vine să cred.

Le-a dat drumul și m-am uitat la ele și m-am minunat. Marțienii nu erau dezgustători, dacă-i priveam fără prejudecată; nu erau nici urâți. De fapt, erau la fel de grațioși ca și o pagodă chinezească. Adevărat, nu aveau formă umană, dar nici pasărea paradisului nu are, iar păsările paradisului sunt cele mai frumoase creaturi.

Am început să realizez și că pseudomembrele lor puteau fi expresive; gesturile lor ciudate aveau ceva din drăgălășenia cățelușilor. Îi priveam din totdeauna pe marțieni prin lentilele urii și fricii.

Bineînțeles, am strâmbat din nas, cu mirosul lor era

mai greu să te obișnuiești - dar deodată mi-am dat seama că-i miroseam, simțeam acel miros - și nu mă deranja! De fapt, îmi plăcea.

- Doctore! am spus. Mașina asta are și dispozitiv mirositor, nu?

- Ei? Nu cred. Nu, sigur nu - ar fi o greutate parazităreă prea mare pentru iaht.

- Dar trebuie să aibă. Simt foarte bine mirosul.

- A, da, spuse privind-mă rușinat. Puștiule, ți-am mai făcut ceva care sper că nu te va incomoda.

- Da?

- Când scotoceam prin cutiuța ta, am constatat că mare parte din orientarea ta neurotică referitoare la marțieni era determinată de mirosul trupurilor lor. N-am avut timp să aprofundez, așa că am compensat-o. Am rugat-o pe Penny - adică tinerica de adineauri să-mi împrumute din parfumurile ei. Tare mi-e teamă că de-acum, puștiule, monștrii tăi vor mirosi ca o casă de plăceri din Paradis. Dacă aveam timp, foloseam un miros mai familiar, ca, de exemplu, căpșuni, clătite și sirop. Dar a trebuit să improvizez.

Am adulmecat. Da, mirosea a parfum puternic și scump și totuși, la naiba, erau efluviile marțienilor.

- Plăcut.

- Așa-i, n-ai încotro.

- Dar cred că ați prăpădit o sticlă întreagă. E flească totul.

- Hă? Nicidecum. Ți-am plimbat capacul pe la nas acum o jumătate de oră, i-am dat flaconul înapoi și Penny s-a dus cu el, spuse și adulmecă. Nu mai miroase. "Pasiunea Junglei", așa scria pe flacon. Cred că aveau mult mosc. Am acuzat-o că vrea să extermină echipajul și mi-a răs în nas, și zicând asta se ridică și deconectă stereopixul. Destul acum. Te pun la ceva mai folositor.

Când imaginile pieriră, pieri și mireasma, cum se întâmplă cu dispozitivul mirositor. A trebuit să recunosc

că era numai în capul meu. Dar, ca actor, eram conștient oricum.

Când Penny s-a întors, peste câteva minute, împrăștia aceeași mireasmă cu a marțienilor.

Adorabil.

CAPITOLUL PATRU

Instruirea mea a continuat în acea cameră (camera de oaspeți a domnului Bonforte adică) până la răsturnare. N-am dormit decât sub hipnoză, și nici nu simțeam nevoia. Capek și Penny au stat cu mine pe rând. Din fericire, omul meu era foarte mult fotografiat și înregistrat și mai aveam și colaborarea celor apropiați. Era material cât cuprinde; nu-mi rămânea decât să asimilez cât mai mult, treaz sau sub hipnoză. Nu știu de când nu-mi mai era antipatic Bonforte. Capek m-a asigurat - și l-am crezut - că nu mi-a implantat nici o sugestie hipnotică în acest sens; nu-i cerusem, și sunt sigur că respecta cu scrupulozitate preceptele morale ale medicului și hipnoterapeutului. Dar cred că e ceva intrinsec - așa ajunge să-l îndrăgesc și pe Jack Spintecătorul, dacă i-aș studia rolul. Deci așa stă problema: pentru a învăța un rol cu adevărat, trebuie să ajungi să fii acel personaj. Omul ori se place, ori se sinucide, ori una ori alta.

"A înțelege tot înseamnă a ierta tot" - și-am început să-l înțeleg pe Bonforte.

La răsturnare, am avut parte de gravitația promisă de Dak. N-am mai fost în imponderabilitate. În loc să stingă motoarele, ceea ce cred că era neplăcut pentru ei, în plin mers, nava a făcut o înșurubare de 180 de grade, după cum s-a exprimat Dak. Nava rămâne în accelerare și asta se face repede, dar are un efect catastrofal asupra simțului echilibrului. Efectul se numește parcă Coriolanus. Sau Coriolis¹³?

¹³ Efectul Coriolis poartă numele inginerului Gaspard C. Coriolis, 1792-1843, care a descoperit că rotația Pământului afectează mișcarea maselor de aer. Pentru că Terra se învâрте către Est,

Tot ce știu despre nave e că acelea care operează de la suprafața unei planete sunt rachete adevărate, dar acești *voyageurs* le numesc "ceainice" - din cauza jetului de apă sau hidrogen cu care accelerează. Nu sunt considerate veritabile nave cu propulsie atomică, chiar dacă jetul este încălzit cu pile atomice. Navele de salt lung, cum e *Tom Paine*, adică transnavele, sunt (după cum mi-au spus ei) nave adevărate, folosind ecuația lui E care e egal cu MC la pătrat, sau M este egal cu EC pătrat? Mă rog, chestia aia inventată de Einstein.

Dak s-a străduit să-mi explice, și fără îndoială că e interesant pentru cei care se ocupă cu de'al de-astea. Dar nu văd de ce un gentleman să-și încarce inutil mintea. Eu cred că oamenii ăștia de știință cu cât își fac mai mult de lucru cu riglele lor de calcul, cu atât viața ni se complică mai mult. Ce nu era bine înainte?

În cele două ore la o singură gravitație am fost mutat în cabina lui Bonforte. I-am îmbrăcat hainele și i-am purtat fizionomia, iar toți aveau grijă să mă cheme "domnul Bonforte" sau "Șeful" sau (în cazul doctorului Capek) "Joseph", pentru a mă ajuta în realizarea rolului.

Toți în afară de Penny, adică... Nu putea să-mi zică "domnul Bonforte". M-a ajutat cât a putut, dar nu-i venea să-mi spună așa și pace! Era limpede ca bună ziua că era tipul secretarei care, în taină și cu deznădejde, își iubea bossul, iar pe mine mă respingea dintr-o amărăciune firească și profundă, dar illogică. Era greu pentru amândoi, mai ales că eu o găseam foarte atrăgătoare. Ce bărbat ar putea să dea ce-i mai bun în el, cu o femeie în preajmă care-l disprețuiește? Mie, în schimb, nu-mi dis plăcea. Îmi părea rău pentru ea, dar nu prea-mi cădea bine.

Eram în reprezentație de probe în culise, fiindcă nu

componente ale ecosistemului planetei aflate în mișcare tind să fie deviate în cursul lor către Vest. Forța Coriolis este consecința gravitației.

toți din *Tom Paine* știau că „sunt” Bonforte. Nu-i cunoșteam pe cei care nu știau de substituție, dar aveam voie să mă relaxez și să pun întrebări, când și când, numai în prezența lui Dak, Penny și a doctorului Capek. Știam că secretarul principal al lui Bonforte, domnul Washington știa, dar nu arăta; era un mulatru vârstnic, uscățiv, cu buze subțiri și încleștate, ca de sfânt. Mai erau vreo trei care cu siguranță știau, dar nu erau pe *Tom Paine*; vegheau și ne acopereau de pe *Go For Broke*, având grijă de presă și corespondență - Bill Corpsman, purtătorul de cuvânt, și Roger Clifton. Nu știu să spun cu ce se ocupa Clifton. Reprezentant politic? Fusesse ministru fără portofoliu, dacă vă amintiți, pe când Bonforte era Ministru Suprem, dar asta nu lămurește nimic. S-o luăm simbolic: Bonforte era cu strategia, Clifton cu dregătoria.

Acest mic grup era îndreptățit să știe; dacă mai știau și alții, nu era necesar să mi se spună cine. Oricum stafful lui Bonforte și echipajul lui *Tom Paine* simțeau că la bord se petrecea un lucru neobișnuit, dar nu știau neapărat ce anume. Multă lume m-a văzut intrând în navă, dar ca "Benny Grey". Dar până să mă vadă din nou, devenisem "Bonforte".

Cineva, prevăzător, făcuse rost de un echipament veritabil de machiaj, dar abia m-am atins de el. De aproape se vede fardul; nici Silicofleshul nu redă exact textura pielii. M-am mulțumit doar cu întunecarea tenului meu natural cu câteva umbre de Semiperm, în rest nu făceam decât să-i port figura, din interior. A trebuit să-mi sacrific mult din podoaba-mi capilară, doctorul Capek inhibând rădăcinile. Nu mă deranja; un actor poate purta oricând falsuri - și eram sigur că slujba asta era suficient de bine plătită pentru a-mi putea permite să stau toată viața fără să fac nimic, dacă voiam.

Pe de altă parte, mi se făcea rău câteodată realizând că "viața" n-ar mai fi destul de lungă - vezi chestiile cu

cel care știe prea multe și cei morți și bârfele. Dar începeam, pe bune, să capăt încredere în acești oameni. Erau cu toții foarte drăguți - ceea ce aflam și despre Bonforte, ascultându-i discursurile și vizionându-i pozele. O figură politică nu e o persoană, am aflat, ci o echipă compactă. Dacă Bonforte n-ar fi fost un om cumsecade, nu i-ar fi strâns în jurul său pe acești oameni.

Limba marțiană îmi va da multă bătaie de cap, îmi zisesem. Ca mai toți actorii, ciupeam ceva marțiană, veneriană și joviana periferică etc., cât să fiu credibil în fața camerei sau pe scenă. Corzile vocale umane nu sunt atât de versatile ca timpanul marțianului, îmi pare, și, în orice caz, transcrierea semifonetică în litere romane, de pildă "kkk" sau "jjj" sau "rrr", nu are de a face cu sunetele reale mai mult decât g din "gnu" cu pocnetul inhalat prin care un Bantu pronunță "gnu", "jjj", ca un exemplu, aduce mult cu un strigăt din Bronx.

Norocul meu a fost că Bonforte nu era dotat pentru alte limbi, pe când eu sunt un profesionist: am ureche, imit orice sunet, de la un fierăstrău lovind un cui într-o scândură până la găina deranjată în cuibar. Era necesar să acumulez puțină marțiană pe care o stăpânea Bonforte. Muncise mult pentru a-și depăși limitele; fiecare cuvânt și frază pe care le știa fuseseră înregistrate pentru a-și putea studia greșelile.

Așadar, i-am studiat greșelile, cu ajutorul proiecteurului și cu Penny lângă mine tot timpul, selectând casete și răspunzând la întrebări.

Limbile oamenilor sunt de patru feluri: flexionare, ca anglo-americană, poziționale cum e chineza, aglutinate ca vechea turcă, polisintetice (unități prepoziționale) ca limba eschimoșilor la care, bineînțeles, adăugăm acum structurile străine, bizare și aproape imposibile pentru mintea omenească, ale venerianei non-repetitive și emergente. Din fericire, marțiana e analogă structurilor lingvistice umane. Marțiana fundamentală, limbajul

comercial, este pozițională și conține numai idei concrete simple precum salutul: "Te văd". Marțiana superioară este polisintetică și foarte stilizată, cu expresii pentru fiecare nuanță din sistemul lor complex de recompense și pedepse, obligații și îndatoriri. Fusese prea mult pentru Bonforte.

Penny mi-a spus că el putea să citească foarte ușor șirurile de puncte folosite de ei pentru scriere, dar în marțiana superioară nu putea pronunța decât câteva sute de propoziții.

Mamă, cât am tras să învăț puținele sute pe care le știa!

Greul căzuse pe umerii lui Penny. Și Dak vorbea puțină marțiană, dar era nevoit să stea mai mult în cabina de control, din cauza pierderii lui Jock. Am coborât de la doua gravitații la una pe parcursul ultimelor milioane de mile, timp în care nu l-am mai văzut, iar eu am studiat ritualul ceremoniei adopțiunii, asistat de Penny.

Tocmai terminasem de parcurs discursul de acceptare a primirii în cuibul lui Kkkah - un discurs altfel decât cel spiritual al unui băiat evreu ortodox care își asumă responsabilitățile bărbăției, ci tot atât de rigid, invariabil, ca monologul lui Hamlet. Îl citisem, completându-l cu erorile de pronunție și cu ticurile faciale ale lui Bonforte, și întrebai:

- Cum a fost?
- A fost foarte bine, răspunse ea fără entuziasm.
- Mersi, creațo.

Era o expresie pe care o culesesem din casetele de practică lingvistică din arhiva lui Bonforte; așa-i spunea ei în momentele sale de gingășie - și eram exact în rol.

- Nu-ți permit să-mi spui așa!

Sincer surprins, îi spusei, tot în rol:

- Vai, Penny, copila mea!
- Nu-ți permit să-mi spui nici așa! Nu ești decât un

impostor! Un măscărici! Un ... actor!

Sări în picioare, fugi - doar până la ușă, mai departe n-avea unde - se opri, își luă fața în mâini, cu umerii zgâlțâiți de plâns.

Cu un efort deosebit mă rupsei de personaj, și revenind la figura și vocea personală, spusei:

- Domnișoară Russell!

Se opri din plâns, se răsuci, mă privi și-i căzu falca. Adăugai, păstrându-mi identitatea:

- Vino înapoi și stai jos.

Credeam că o să mă refuze, apoi păru că-și revine, veni încet la locul ei, se așează, cu mâinile în poală, dar arborând mutrița unei fătute care mai ține puțin supărarea.

Îi dădui un răgaz, apoi spusei calm:

- Da, domnișoară Russell, sunt un actor. E un motiv serios să mă jignești?

Era îmbufnată.

- Fiind actor, am venit aici să-mi fac meseria. Și știi de ce. Știi că am fost tras pe sfoară - nu aș fi acceptat dacă eram pus la curent, orice-ar fi fost. Îmi displace slujba asta mai mult decât îți displace prezența mea - pentru că, în ciuda exaltantelor asigurări ale căpitanului Broadbent, cred că va fi vai și amar de pielea mea și țin foarte mult la pielea mea; numai pe asta o am. Și cred că știu de ce nu mă poți înghiți. Dar e ăsta un motiv să-mi faci viața și mai grea?

Mormăi.

- Vorbește tare! făcui.

- E necinstit! E indecent!

Oftai.

- Este mai mult chiar, este imposibil fără bunăvoința celorlalți membri ai distribuției. Să-l chemăm deci pe căpitanul Broadbent și să-i spunem. Hai să renunțăm. Îi văzui imediat fața.

- O, nu! Nu se poate.

- De ce? Mai bine renunțăm acum decât să dăm chix. Nu pot susține o reprezentatie în aceste condiții. Să recunoaștem.

- Dar... dar... trebuie! E necesar.

- De ce e necesar, domnișoară Russell? Rațiuni politice? Nu mă interesează politica și mă-ndoiesc că tu ai avea vreun interes profund. Atunci de ce trebuie?

- Pentru că... pentru că... el...

Se opri, nemaiputând continua din cauza sughițurilor. Mă ridicai, mersei spre ea, îi pusei mâna pe umăr.

- Știu. Pentru că, altfel, ceva ridicat de el în ani de zile se prăbușește. Pentru că el nu poate să acționeze, iar eu și prietenii lui încercăm să acționăm în locul lui. Pentru că îi sunt devotați. Pentru că și tu îi ești devotată. Cu toate astea, e dureros să vezi pe altcineva în locul care i se cuvine numai lui. Și apoi, tu ești aproape ieșită din minți de durere și îngrijorare. Așa e?

- Da.

Abia o auzii. O luai de bărbie și-i ridicai capul.

- Știu de ce ți-e așa de greu să mă suporti în locul lui. Îl iubești. Dar eu fac tot ce știu pentru el acum. Trezește-te femeie! Trebuie să-mi complici și mai mult munca, socotindu-mă un gunoi?

Era șocată. Credeam că mă va plesni. Spuse deodată:

- Îmi pare rău. Îmi pare foarte rău. Nu se va mai întâmpla.

Îi lăsai bărbia și spusei sec:

- Atunci, la treabă! Nu se mișcă.

- Poți să mă ierți?

- Hm? N-am de ce să te iert, Penny. Te-ai purtat așa pentru că-l iubești și erai îndurerată. Acum, hai la treabă. Vreau să iasă la fix și mai avem câteva ore, spusei intrând imediat în rol.

Luă o casetă și reporni proiectorul. Îl mai privi o dată pe Bonforte, apoi făcui discursul de acceptare fără sunet, potrivindu-mi vocea - vocea lui, vreau să spun - cu

imaginea. Ea mă urmărise, trecându-și privirea uluită de la imagine la mine. Terminai și deconectai singur proiectorul.

- Cum a fost?

- A fost perfect!

Am zâmbit ca el.

- Mersi, creațo.

- Pentru puțin... "domnule Bonforte".

Peste două ore eram la rendezvous cu *Go For Broke*.

Dak îi aduse pe Roger Clifton și Bill Corpsman în cabina mea, imediat după transferul lor de pe *Go For Broke*. Îi știam din poze. Mă ridicai și spusei:

- Bună, Rog. Ce bine că te văd, Bill.

Vocea-mi era caldă, dar degajată; la nivelul acestor oameni, o cursă pe Pământ și înapoi înseamnă o simplă despărțire de câteva zile, și-atât. Am șontăcăit apropiindu-mă de ei și le-am întins mâna. Nava era atunci în propulsie inferioară pentru ajustarea orbitei.

Clifton îmi aruncă o privire scurtă, apoi "merse" și el. Își scoase trabucul din gură, îmi strânse mâna și spuse liniștit:

- Mă bucur că te-ai întors, Șefule.

Mărunțel, chelie, vârstă medie, avea aerul unui avocat și a unui bun jucător de poker.

- Ceva deosebit în lipsa mea?

- Nu. Rutină. Penny are dosarul.

- Bun.

Mă-ntorsei spre Bill Corpsman și-i întinsei mâna.

Nu dădu mâna. Își puse mâinile în șold, mă măsură și fluieră.

- Nemaipomenit! Cred că vei reuși, zise măsurându-mă iar. Întoarce-te, Smythe. Plimbă-te. Ia să văd cum mergi.

Simțeam iritarea lui Bonforte în fața acestei impertinențe, și desigur, o exprimam. Dak îl prinse de

braț și-i spuse:

- Dă-o dracu', Bill. Ai uitat ce-am vorbit?

- Fleacuri! Camera este izolată fonic. Vreau să văd dacă e în stare. Smythe, cum stai cu marțiana? O gângurești?

I-am răspuns cu o singură polisilabă chițăită în marțiana superioară, o propoziție care înseamnă aproximativ: "Buna purtare impune ca unul dintre noi să plece!" - dar însemna mai mult, fiind o provocare ce determină demisia cuiva dintr-un cuib.

Nu cred că Corpsman a înțeles-o; îmi spuse rânjind:

- M-ai dat gata, Smythe. E bine.

Dar Dak înțelesese. Îl luase de mânecă pe Corpsman.

- Bill, ți-am spus s-o dai dracu'. Ești pe nava mea, e un ordin. De acum jucăm pe bune - minut cu minut.

Clifton spuse și el:

- Fii atent cu el, Bill. Știi că așa am stabilit. Să nu calcăm alături.

Corpsman îl privi și ridică din umeri.

- E-n regulă, în regulă. Îl verificam doar - oricum, a fost ideea mea. Îmi oferi o jumătate de zâmbet și zise: S'trăiești, domnule Bonforte. Mă bucur că te-ai întors.

Fuse o umbră de emfază pe "domnule", dar îi răspunsei:

- Mă bucur că sunt din nou acasă, Bill. Mai ai ceva să-mi spui înainte de a coborî?

- Nu cred. Conferință de presă la Goddard City după ceremonii.

Vedeam cum îmi urmărea reacțiile. Dădui din cap.

- Foarte bine.

Dak interveni.

- Dar, Rog, cum vine asta? E nevoie? Tu ai autorizat-o?

- Aveam de gând să mai spun, continuă Corpsman, întorcându-se spre Clifton, înainte ca să scape vâslele căpitanul nostru, că voi avea grijă să le spun băieților că

Şeful a contractat o laringită în timpul ceremoniilor - sau o limităm la câteva întrebări scrise anticipative la care vom da nişte răspunsuri, pe care le vom scrie în timpul ceremoniilor. Văzând cât de mult aduce cu Şeful, aş risca. Ce zici, domnule... "Bonforte"? Crezi că te descurci?

- Nu văd nici o problemă, Bill.

Mă gândeam că dacă reuşeam să trec pe lângă marţieni cu nonşalanţă, aş fi în stare să bat câmpii *ad lib*¹⁴ cu o grămadă de reporteri umani până s-ar plictisi. Stăpâneam vorbirea lui Bonforte şi ceva din atitudinile lui politice - şi nu e cazul să intru în detalii.

Dar Clifton era îngrijorat. N-apucă să vorbească pentru că difuzorul tună. "Căpitanul e chemat la cabina de control. Minus patru minute".

Dak spuse degrabă.

- Trebuie să vă aranjaţi aici. Trebuie să pun sania pe pârție. Sus nu-l mai am decât pe tânărul Epstein.

Porni spre uşă. Corpsman strigă.

- Hei, căpitane! Voiam să-ţi spun...

Leşi pe uşă după Dak, fără să-şi ia rămas bun. Roger Clifton închise uşa lăsată deschisă de Corpsman, veni înapoi şi spuse rar:

- Vrei să rişti conferinţa asta de presă?

- Cum credeţi. Eu vreau să-mi fac treaba.

- Mmm... Atunci, eu aş risca - dacă folosim metoda lui Bill cu întrebări scrise. Dar voi verifica răspunsurile lui Bill înainte ca tu să le enunţi.

- Foarte bine. Dacă reuşeşti cumva să-mi dau cu cel puțin zece minute înainte, nu va fi nici o dificultate. Învăţ repede.

Mă inspectă.

- Te cred... Şefule. E-n regulă, o pun pe Penny să-ţi paseze răspunsurile imediat după ceremonii. Apoi te retragi frumos la toaletă.

¹⁴ In mod liber, la alegere.

- Merge.

- Cred că da. Ăă... Trebuie să-ți spun că mă simt mult mai bine, acum, că te-am văzut. Te pot ajuta cu ceva?

- Nu cred, Rog. A, ba da. Ceva noutăți... de la el?

- M? Ei, și da și nu. E tot în Goddard City; suntem siguri. Nu au decolat de pe Marte, nici spre altă zonă. Le-am blocat ieșirile dacă aveau de gând să-și ia zborul.

- Păi! Goddard City nu e mare, nu? Nu mai mult de o sută de mii? Atunci care-i șpilul?

- Șpilul e că nu îndrăznim să admitem că tu - adică el - nu mai e. După ce terminăm cu adopțiunea asta, te scoatem din circulație și anunțăm răpirea ca și cum tocmai ar fi avut loc și-i vom face să ia orașul la purecat. Autoritățile orășenești sunt toți aleșii Partidului Umanității, dar va trebui să colaboreze - după ceremonie. Va fi cea mai entuziastă colaborare pe care ai văzut-o vreodată, pentru că va trebui să-l scoată la iveală pe Bonforte, înainte ca tot cuibul Kkkahgral să facă praf orașul.

- Oho. Mai am încă multe de învățat despre psihologia și obiceiurile marțienilor.

- Toți mai avem!

- Rog? Mmm... Ce te face să crezi că mai e în viață? Nu le-ar fi mult mai folositor - mai puțin riscant - să-l ucidă?

Mă gândeam cât de ușor scapi de un cadavru, dacă ești destul de tare.

- Te înțeleg. Dar și asta este legată de conceptele marțienilor despre "justețe" (a folosit cuvântul marțian). Moartea e o scuză acceptabilă pentru neîmplinirea unei obligații. Dacă ar fi ucis, l-ar adopta în cuib post-mortem - și atunci tot cuibul și probabil toate celelalte cuiburi de pe Marte vor porni să-l răzbune. Nu le va păsa câtuși de puțin dacă toată rasa umană va trebui să moară sau să fie ucisă - dar a ucide această ființă umană pentru a nu ajunge să fie adoptată, asta-i cu totul altă mâncare de

pește. E o problemă de obligație și justete - în unele privințe răspunsul marțienilor la o situație este atât de automată încât te gândești la instinct. Dar nu e instinct, desigur, fiindcă sunt incredibil de inteligenți. Dar sunt în stare și de cele mai afurisite chestii.

Se încruntă și adăugă:

- Câteodată regret că am plecat din Sussex. Avertismentul alarmei întrerupse discuția, obligându-ne să ne grăbim spre cușete. Dak o făcuse dinadins; naveta din Goddard City ne aștepta când intrarăm în imponderabilitate. Toți cinci am coborât întinși în cele cinci fotolii - alt schepsis al planificării; comisarul rezident își exprimase dorința de a urca pentru a mă întâmpina, dar a fost convins de Dak să renunțe, anunțându-l că nu era loc.

Am încercat să văd mai bine suprafața lui Marte, în timp ce coboram, pentru că abia o văzusem din cabina de control a lui *Tom Paine* - ca unul care mai fusesem acolo de sute de ori, nu trebuia să-mi trădez curiozitatea turistică. N-am văzut mare lucru; pilotul navetei nu ne-a întors pentru a putea vedea bine decât atunci când am intrat în planare, iar atunci eram ocupat cu masca de oxigen.

Afurisita aia de mască de tip marțian era gata să mă termine; nu avusesem ocazia să exerseze - Dak nu se gândise și n-am întrevăzut nici un necaz; mai purtasem măști spațiale și acvatice și credeam că e cam același lucru. Nu era. Modelul favorit al lui Bonforte n-avea dispozitiv bucal, un Mitsubishi "Vânt Blând" care presurizează direct prin nări - clamă nazală, tamponane pentru nări, iar tuburile pornesc pe sub fiecare ureche din superalimentatorul de la ceafă. Este, nu zic nu, un aparat fain, dacă ești obișnuit cu el, fiindcă poți să vorbești, să mănânci, să bei, etc. cu el. Dar mai bine îmi băga un dentist amândouă mâinile în gură.

Singura dificultatea reală este exercițiul conștient al

controlului mușchilor obturatori din gură, altfel suieri ca un ceainic, pentru că blestemăția operează pe diferența de presiune. Din fericire, pilotul a egalizat cu presiunea de pe suprafața lui Marte când am avut cu toții măștile fixate. Pe moment am crezut că o mierlesc din cauza bazaconiei. Dar m-am trezit că mi-era la fel de familiară ca și periuța mea de dinți. Așa am crezut - după.

Dak m-a scutit de pălăvrăgeala cu comisarul rezident pe parcursul celor două ore de coborâre, dar nu-l puteam ocoli mereu: m-a întâmpinat pe pistă. Organizarea precisă m-a scutit de alte contacte umane, fiindcă trebuia să ajung repede în orașul marțienilor. Era corect, dar era ciudat că eram mai protejat printre marțieni decât printre semenii mei.

Era și mai ciudat că mă aflu pe Marte.

CAPITOLUL CINCI

Domnul comisar rezident Boothroyd era alesul Partidului Umanității, bineînțeles, cum era tot stafful lui, cu excepția tehnicienilor din serviciul civil. Dak mi-a spus că Boothroyd, aproape sigur, nu era implicat în povestea asta; Dak îl considera onest, dar prost. Astfel că nici Dak, nici Clifton nu credeau că Ministrul Suprem Quiroga era implicat; ei bănuiau grupul clandestin terorist din Partidul Unității, autointitulat "Activiștii" susținut de băieți suspuși care aveau bani și interese financiare.

Eu n-aș deosebi un Activist de un acționar.

Dar în clipa în care ne-am așezat, ceva îmi sări în ochi și n-cepui să mă întreb dacă amicul Boothroyd era așa de onest și prost cum credea Dak. Era ceva neînsemnat, dar astfel de nimicuri pot periclita o personificare. Pentru că eu eram un Foarte Important Vizitator, comisarul m-a întâmpinat; pentru că nu aveam altă funcție publică decât cea de membru în Marea Adunare și călătoream neoficial, nu au fost onoruri oficiale. Era numai el și aghiotantul - și o fetiță de vreo cincisprezece ani.

Îl cunoșteam din fotografii și știam destule despre el; Rog și Penny mă instruiseră. Ne-am strâns mâinile, l-am întrebat de sinuzită, i-am mulțumit pentru frumoasa ședere din timpul ultimei vizite, iar cu aghiotantul lui am vorbit ca de la om la om, stil în care excelează Bonforte. Apoi m-am întors spre față. Știam că Boothroyd avea copii, iar ea era cam de aceeași vârstă și de același sex cu unul dintre ei; n-am știut - poate nici Rog și nici Penny n-au știut - dacă o mai întâlнисem.

Boothroyd însuși m-a scos din încurcătură.

- N-o știi pe fiica mea Deirdre, nu? A ținut să vină cu

mine. Bonforte nu apăruse în compania unor fetițe, nicăieri în imaginile pe care le-am studiat - așa că a trebuit să fiu Bonforte văduv trecut de cincizeci de ani, fără copii, fără nepoți, cu puțină experiență cu adolescentele, probabil - dar cu multă experiență cu străini de toate felurile. Așadar m-am purtat cu ea ca și când ar fi fost de două ori mai matură; nu i-am sărutat mâna, ei, nu chiar. A roșit de plăcere.

Boothroyd spuse cu indulgență:

- Ei, întreabă-l, draga mea. Poate nu vei mai avea ocazia. Roși și mai mult și spuse:

- Domnule, îmi puteți da un autograf? Colegele mele le colecționează. Îl am pe cel, al domului Quiroga... Trebuie să-l am pe al dumneavoastră.

Scoase un carnețel pe care-l ținuse ascuns la spate.

Eram ca un pilot de elicopter căruia i se cerea permisul - ăsta eram eu, dar în pantalonii altuia. Studiasem din greu, dar nu mă gândisem că trebuia să plastografiez. Pe toți dracii, nu poți face totul în două zile și jumătate!

Dar nu se putea ca Bonforte să refuze o astfel de cerere - și eu eram Bonforte. Am zâmbit jovial și am spus:

- Și zici că-l ai pe-al domnului Quiroga?

- Da, domnule.

- Numai autograful?

- Da. Ăă, a scris "Cele mai bune urări".

Îi făcui cu ochiul lui Boothroyd.

- Numai "Cele mai bune urări", ei? Pentru domnișoare, eu nu scriu decât "Cu dragoste". Uite ce-am să fac eu...

Îi luai carnețelul, îl răsfoii.

- Șefule, zise impacientat Dak, nu mai avem timp.

- Stăpânește-te, spusei fără să-l privesc. Întreaga nație marțiană poate aștepta, dacă e nevoie, pentru o domnișoară. Înmânai carnețelul lui Penny. Notează, te

rog, dimensiunile acestui carnetel. Și adu-mi aminte să trimit o fotografie potrivită pentru a fi lipită pe el - cu autograf cu tot, bineînțeles.

- Da, domnule Bonforte.

- Ce zici, domnișoară Deirdre?

- Uau!

- Bun. Îți mulțumesc că mi-ai cerut. Putem pleca acum, căpitane. Domnule comisar, aceasta este mașina dumitale?

- Da, domnule Bonforte, spuse și-și legănă țeasta. Mi-e teamă că ai convertit un membru al propriei mele familii la erezia dumitale expansionistă! Nu prea sportiv, ei? Potcoave în mânuși și toate celelalte?

- Asta ca învățare de minte, să n-o mai expui unor companii nefaste - nu, domnișoară Deirdre? Întrebai și ne strânserăm mâinile din nou. Mulțumim pentru întâmpinare, domnule Comisar. Acum, îmi pare rău, cred că ar trebui să ne grăbim.

- Da, desigur. Cu plăcere.

- Mulțam, domnule Bonforte!

- Eu îți mulțumesc, draga mea.

M-am întors încet, pentru a nu apărea nesigur și nervos în imagine.

Peste tot erau fotografi, sunetiști, cameramani și așa mai departe, și mulți reporteri. Bull ținea reporterii departe; când eram pe picior de ducă, îmi făcu un semn cu mâna și spuse:

- Ne vedem mai târziu, Șefule, și ne întoarse spatele pentru a vorbi cu unul dintre ei.

Rog, Dak și Penny urcară în mașină. Aglomerația era cea obișnuită pe un cosmodrom; nu atât de mare ca pe un terraport, dar destulă. Nu-mi făceam probleme din moment ce Boothroyd acceptase personificarea - deși printre cei prezenți erau cu siguranță și unii care știau că nu eram Bonforte.

Dar nu voiam să-mi fac griji din cauza lor. N-aveau ce să-mi facă, fără să se incrimineze pe ei înșiși.

Mașina era un R011S Outlander, presurizat, dar am păstrat masca de oxigen, așa cum au făcut toți. M-am așezat pe locul din dreapta, Rog, lângă mine, Penny, lângă el, iar Dak se chirci pe un scaun pliant. Șoferul aruncă o privire îndărăt prin retrovizor și porni mașina.

Rog spuse încet:

- Mă alarmasem acolo.

- Fără nici un motiv. Acum, vă rog, liniște. Vreau să revăd discursul.

De fapt voiam să mă uit la decorul marțian; știam discursul la perfecție. Șoferul ne ducea pe latura de nord a pistei. Citeam firmele. *Verwijts Trading Company, Diana Outlines Ltd., Three Planets și I.G. Farbenindustrie*. Marțienii erau la fel de numerosi ca și oamenii. Noi, hârciogii, avem impresia că marțienii sunt greoi ca melcii - pe planeta noastră cu gravitație mai mare, chiar sunt. În lumea lor, alunecă pe bazele lor ca o piatră plată zvârlită pe luciul apei.

La dreapta, spre sud, dincolo de pistă, Marele Canal se întindea pe tot orizontul, cu celălalt mal dincolo de linia orizontului. Drept în față era cuibul Kkkah, un oraș de basm. Mă holbam, inima tresărind în fața frumuseții sale fragile, când Dak tresări.

Leșisem de mult din traficul zonei locuite iar, din față venea spre noi o altă mașină; o văzusem fără să o iau în seamă. Dar Dak era mereu pe fază; când cealaltă mașină era foarte aproape, se întinse înspre șofer, îl înhăță pe acesta de gât și prinse volanul. Ne înclinăram spre stânga, ștergând cealaltă mașină, apoi spre dreapta, aproape de buza șoselei. Era cât pe-acți să ne răsturnăm, pentru că trecusem de pistă și aici autostrada se învecina cu canalul.

Nu i-am fost de prea mare ajutor lui Dak cu trei zile în urmă, în Eisenhower, dar atunci nu eram înarmat și nici

nu mă așteptam la necazuri. Nici acum nu eram înarmat, nici macar cu un colț otrăvitor, dar m-am comportat mai bine. Dak era mai mult decât ocupat să conducă mașina, aruncat de pe scaunul din spate. Șoferul, dezorientat, încerca să-l îndepărteze de la volan.

M-arunca în gâtul șoferului, prinzându-l în menghină cu brațul stâng, iar cu un deget împungându-i coastele.

- Dacă miști, asta ți-a fost!

Vocea aparținea eroului negativ din *"The Second-Story Gentleman"*; și replica era a lui.

Prizonierul meu devenise foarte tăcut. Dak întrebă grăbit:

- Rog, ce fac ăia? Clifton se uită în spate.

- Întorc mașina.

- Ok, Șefule, zise Dak. Ține pistolul pe șmecherul ăsta, că eu trec peste. Și deja trecea, incredibil, având în vedere picioroangele lui și înghesuiala din mașină; se așează vesel. Mă-ndoiesc că orice mașinărie pe roți poate prinde un Rolls pe un drum drept.

Lovi acceleratorul și mașina se zmuci plecând ca din tun.

- Cum mai e, Rog?

- E-n regulă. Ce facem cu ăsta? Îi facem vânt?

Victima mea gemu.

- N-am făcut nimic.

Băgai degetul mai adânc și amuți.

- O, mai nimic, fu de acord Dak cu ochii la drum. N-ai încercat decât să faci un mic "accident" - suficient ca domnul Bonforte să întârzie la întâlnire. Dacă nu observam că ai încetinite ca să-ți fie mai ușor, ai fi scapat. Te-ai pleoștit, ai? spuse și luă un viraj scurt, cu pneurile urlând, cu giro-ul pus la grea încercare pentru a ne putea ține pe drum. Care-i situația, Rog?

- S-au dat bătuți.

- Așa.

Dak nu încetini; cred că depășisem cu mult trei sute

de kilometri.

- Oare ar încerca să ne arunce în aer cu unul din băieții lor la bord? Ce zici, băiatu'? Te casează?

- Nu știu despre ce vorbești! O să-ți pară rău!

- Ei, nu? Cuvântul a patru oameni respectabili contra dosarului tău de criminal? Sau nu ești ocnaș? N-are a face, domnul Bonforte preferă să conduc eu, iar tu, firește, ești încântat să-i faci un favor domnului Bonforte.

Ne lovirem de o piatră mica, aflată pe drumul ca oglinda, și aproape ca sării împreună cu captivul meu prin tavan.

- Domnul Bonforte!

Victima mea o spusese ca pe o înjurătură. După câteva secunde de tăcere, Dak spuse:

- Nu cred c-o să-i facem vânt ăstuia, Șefule. Te lăsăm acolo, iar noi ne retragem într-un loc liniștit ca să putem sta de vorbă.

Șoferul încercă să se elibereze, dar accentuai strânsoarea și-l împunsei cu degetul. Un deget, nu-l prea simți ca o țevă de pistol dar cine vrea să se convingă dacă e? Se liniști și spuse:

- N-o să-ndrăzniți să mă înțepați.

- Vai, nu! făcu Dak, prefăcut. E ilegal. Penny, fetițo, ai un bold?

- Cum să nu, Dak.

O auzii pe Penny, parcă speriată - eu eram. Parcă și înspăimântată - eu, sigur, eram.

- Așa, băiatu', ia spune, ți-a mai băgat cineva un bold sub unghii? Se zice că anulează chiar și o comandă hipnotică de a nu spune nimic. Lucrează pe subconștient sau cum i-o zice. Singurul dezavantaj este zgomotul neplăcut produs de pacient. Dar mergem undeva în dune, unde nu vei deranja pe nimeni, poate doar pe scorpionii nisipurilor. După ce vorbești - acum vine partea cea mai mișto! După ce vorbești, îți dăm drumul, nu-ți facem nimic, îți dăm voie să te-ntorci în oraș. Dar

acum - ciulește urechile! - dacă ești cuminte, îți facem și un cadou. Pentru plimbarea asta, îți lăsăm și masca.

Dak tăcu; se auzea doar vuietul aerului subțire marțian peste capotă. O ființă umană ar putea rezista vreo două sute de yarzi pe Marte fără mască de oxigen, dacă e zdravăn. Am citit parcă de unul care a mers aproape o jumătate de milă până și-a dat ortul. Mă uitai la kilometraj; ne găseam la douăzeci și trei de kilometri de Goddard City.

Prizonierul nostru zise stins:

- Pe onoarea mea, nu știu nimic. M-au plătit doar să stric mașina.

- Îți stimulăm noi memoria.

Apăruseră porțile orașului marțian; Dak începu să reducă viteza.

- Aici cobori, Șefule. Rog, ia pistolul și scutește-l pe musafirul nostru de prezența Șefului.

- S-a făcut, Dak.

Rog se apropie, îl împunse în coaste - tot cu mâna goală.

M-am dat în lături. Dak frână înaintea porților.

- Mai avem patru minute, spuse vesel. Faină mașină. Mi-ar plăcea și mie una. Rog, ia fă-mi loc.

Clifton îi făcu pe plac, iar Dak, cu lopata lui, îi trase șoferului o laterală expertă în gât; omul se înmuie.

- Va sta cuminte, până una-alta. Aici, sub ochii cuibului, nu ne putem permite nimic dubios. Să verificăm timpul.

Așa făcurăm. Mai aveam trei minute și jumătate.

- Trebuie să fii punctual, înțelegi? Nici o secundă mai devreme, nici o secundă mai târziu, la fix.

- În ordine, răspunserăm în cor, Clifton și cu mine.

- Treizeci de secunde pentru urcatul rampei. Ce-ai de gând să faci în restul de trei minute? Oftai.

- Să-mi vin în fire.

- Nici nu ți-ai ieșit. Ai fost pe fază. Capul sus, fiule.

Mai ai două ore și te întorci acasă cu buzunarele doldora. Ultimul tur de pistă.

- Sper. A fost tare. Ei, Dak?

- Da?

- Vino puțin.

leșii din mașină și-i făcui semn să vină mai departe.

- Ce se-ntâmplă dacă fac o greșeală...acolo?

- A? făcu Dak surprins, apoi râse cam prea tare. Nu vei face nici o greșeală. Penny mi-a spus că ești nemaipomenit.

- Da, dar dacă mă-ncurc?

- Nu te-ncurci. Știu cum te simți; am pățit la fel la prima asolizare solitară. Dar când a fost să fie, eram prea ocupat cu manevrarea ca să mai am timp să greșesc.

Clifton strigă, glasul pierzându-se în aerul subțire.

- Dak! Ești atent la timp?

- E o grămadă. Peste un minut.

- Domnule Bonforte!

Era Penny. Am revenit la mașină. A coborât și mi-a întins mâna.

- Succes, domnule Bonforte.

- Mulțumesc, Penny.

Am dat mâna cu Rog, Dak m-a bătut pe umăr.

- Minus treizeci și cinci de secunde. E timpul.

Am dat din cap și am început să urc pe rampă. Cred că mai era o secundă, maxim două, până la momentul stabilit, când am ajuns sus, pentru că marile porți au început să se deschidă când am ajuns în fața lor. Am tras aer în piept și am blestemat afurisita aia de mască de aer.

Apoi am urcat pe scenă.

Nu are importanță de câte ori ai făcut-o, așteptarea ridicării cortinei îți taie răsuflarea și-ți îngheață inima. Desigur, știi ce ai de făcut. Desigur, i-ai spus managerului să-și facă socotelile. Desigur, ai mai făcut-o

de atâtea ori. Nu contează - când ieși în față și știi că toți ochii sunt ațintiți asupra ta, așteptând să vorbești, așteptând să faci ceva - poate chiar așteptând să-ți uiți replicile, mamă, cum te simți! De-asta există sufleori¹⁵.

M-am uitat, am văzut publicul și am vrut s-o iau la fugă. Aveam trac pentru prima dată în treizeci de ani.

Neamul cuibului se întindea cât vedeam cu ochii. Aveam dinainte un culoar, cu mii de indivizi de o parte și alta, strânși unii într-alții ca un asparagus¹⁶. Primul lucru pe care-l aveam de făcut, știam, era să merg agale pe mijlocul culoarului, până la capăt, unde era rampa care ducea la cuibul central.

Nu puteam să mă mișc.

Mi-am spus: "Ascultă, băiete, ești John Joseph Bonforte. Pe aici ai mai fost de zeci de ori. Aștia-s prietenii tăi. Te afli aici pentru că vrei să fii aici - și pentru că ei te vor aici. Așa că pornește pe culoar. "Ta dam di dam!" Iată că vine mireasa!"

Începeam să mă simt din nou Bonforte. Eram taica Joe Bonforte, hotărât ca totul să iasă perfect - într-o cinstea și bunăstarea poporului meu și a planetei mele - și pentru prietenii mei marțieni. Am tras adânc aer în piept și am pornit.

Inspirația profundă m-a salvat: mi-a adus efluviile acelea cerești. Mii și mii de marțieni strânși la un loc - mirosea de parcă un neîndemânatic scăpase pe jos o ladă cu Pasiunea Junglei. Convins fiind că simțeam acel parfum, m-am întors, instinctiv, să văd dacă nu cumva Penny mă urmase. Simțeam mâna ei caldă în palmă.

Am pornit șchiopătând în jos pe culoar, încercând să mă deplasez cu viteza marțienilor. Mulțimea se strângea

¹⁵ Persoană care suflă actorilor, în timpul repetițiilor și al reprezentațiilor, replicile pe care urmează să le spună. - Din fr. souffleur.

¹⁶ Sparanghel - Plantă erbacee legumicolă cu rădăcini cărnoase și cu frunze nedezvoltate, asemănătoare unor solzișori, cultivată pentru lăstarii ei tineri, foarte gustoși (*Asparagus officinalis*).

înapoia mea. Din când în când câte un puști scăpa de sub supravegherea adulților și ieșea înainte. Prin "puști" înțeleg marțieni post-fisiune, la o jumătate din masă și nu mai mult de jumătate din înălțimea unui adult. Nu ies niciodată din cuib și noi înclinăm să uităm că ar exista pui de marțieni. E nevoie de cinci ani, după fisiune, pentru ca un marțian să-și recapete dimensiunile, să-și restaureze creierul și să-și recapete întreaga memorie. În timpul acestei perioade de tranziție el este un idiot care învață să devină un tembel. Rearanjarea genetică și regenerarea implicită, corespunzătoare conjugării și fisiunii îl scoate din funcțiune pentru mult timp. Una dintre casetele lui Bonforte conținea o prelegere asupra acestui subiect, însoțită de câteva stereouri cam proaste, realizate de un amator.

Puștii, idioți neprihăniți, erau scutiți de rigorile justiției și cele care decurg. Dar sunt înconjurați cu multă dragoste.

Doi puști, amândoi la fel de mici, foarte mici, ieșiră din mulțime, patinând pe culoar și se opriră în fața mea, precum un cățel prostuț în plin trafic. Ori mă opream, ori treceam peste ei.

Mă oprii deci. Ei se apropiară și mai mult, blocându-mi complet trecerea și-și scoaseră pseudomembrele, chițăind între ei. Nu înțelegeam o boabă. Curând mă prinseră de haine și-și strecurau labelle moi prin buzunarele de pe mânecă.

Mulțimea era așa de compactă încât n-aveam nici o șansă să-i ocolesc. Eram sfâșiat de două dorințe. Mai întâi că erau așa de drăgălași că-mi venea să mă caut de niște acadele pentru ei - dar, mai întâi și-ntâi, era gândul minutării precise a ceremoniei adopțiunii. Dacă nu-mi continuam drumul, aveam să comit clasicul păcat împotriva justiției, făcut celebru de însuși Kkkahgral Cel Tânăr.

Dar puștii nu aveau de gând să-mi facă loc. Unul din

ei îmi găsisese ceasul.

Oftai și parfumul mă copleși. Apoi făcui un pariu cu mine însumi. Că sărutarea unui copil era o Universală Galactică, deasupra chiar și a justeții marțiene. Mă lăasai într-un genunchi, la nivelul lor, îi dezmierdai lovindu-i ușor cu mâna și mângâindu-le pielea solzoasă.

Apoi mă ridicai și spusei cu grijă:

- Gata, acum. Trebuie să plec, uzând o mare parte din stocul meu de marțiană fundamentală.

Puștii se agățară de mine, dar îi dădui la o parte cu luare-aminte și-mi reluai mersul, măbind pasul pentru a recupera timpul pierdut. Nici o baghetă nu-mi găuri spinarea. Riscam să sper că violarea justeții nu atinsese nivelul ofensei capitale.

Am ajuns la rampa care ducea în cuibul central și am început să cobor.

* * *

Cele trei asteriscuri reprezintă ceremonia adopțiunii. De ce? Pentru că este specifică membrilor cuibului lui Kkkah. Este o problemă familială.

Gândiți-vă: un mormon poate avea prieteni ne-mormoni foarte apropiați - dar poate această prietenie să-i îngăduie ne-mormonului intrarea în Templul de la Salt Lake City? Niciodată. Marțienii circulă în voie printre cuiburi - dar un marțian pătrunde numai în cuibul central al propriei sale familii. Este lipsit de acest privilegiu chiar și soțul-conjugat. Așadar nici eu nu am dreptul de a vă împărtăși detalii despre ceremonia de adopțiune, mai mult decât un mason care nu poate dezvălui nimic din ritualul lojei.

A, dar în linii mari, ceremoniile nu diferă mult de la un cuib la altul, iar partea mea a fost ca a oricărui candidat - așa că nu e nici o problemă. Nașul meu, cel mai bătrân prieten al lui Bonforte, Kkkahrreash - m-a întâmpinat la

intrare și m-a amenințat cu o baghetă. Am cerut să fiu ucis imediat dacă mă făceam vinovat de vreo injustețe. Adevărul e că nu l-am recunoscut, chiar dacă-i studiasem în poze. Dar el trebuia să fie pentru că așa cerea ritualul.

Lămurindu-i astfel că eram adeptul Maternității, Casei, Virtuții Civice și că n-am chiulit de la orele de religie, mi s-a dat voie să intru. 'Rreash m-a plimbat peste tot, m-au chestionat și am răspuns. Fiecare cuvânt, fiecare gest, era tot atât de stilizat și clasic ca într-o piesă chinezească, astfel n-aveam nici o șansă. Mai tot timpul n-am avut habar ce spuneau, iar jumătate din timpul petrecut acolo n-am înțeles nici propriile replici; cunoșteam indicațiile și răspunsurile, atât. N-a fost ușor în lumina slabă de acolo, lumină mult gustată de marțieni; eu am orbecăit ca o cârtiță.

Am jucat odată cu Hawk Mantell, cu puțin înainte de moartea lui, când era complet surd. Țsta da om de trupă! Nu se putea folosi de nici un aparat auditiv pentru că nervul al optulea era mort. Putea să citească pe buze, dar nu se putea așa tot timpul. El regiza producția și o minuta perfect. L-am văzut spunându-și textul - apoi se întorcea cu spatele și riposta exact la o replică pe care n-avea cum s-o audă.

Cam așa a fost. Îmi știam rolul și l-am făcut. Dacă ei se încurcau, era treaba lor.

Dar nu prea mi-a ajutat să văd mereu îndreptate spre mine baghetele. Îmi ziceam tot timpul că doar n-o să mă frigă pentru o simplă bâlbă. Eram și eu o amărâtă de ființă umană proastă. Și măcar o notă de trecere meritam pentru străduință. Dar nu eram convins.

După câteva zile - așa mi s-a părut, deși ceremonia n-a durat mai mult decât a noua parte din rotația lui Marte - după o veșnicie, am mâncat. Nu știu ce, dar n-are importanță. N-am pățit nimic, asta e.

După aceea, cei bătrâni și-au spus discursurile, eu am răspuns cu discursul meu de acceptare și ei mi-au dat

numele și bagheta. Eram marțian.

Nu știam cum se mânuiește bagheta, iar numele meu suna ca un robinet stricat, dar de-atunci acela era numele meu oficial pe Marte, iar eu, membru de sânge al celei mai aristocratice familii de pe planetă - exact după cincizeci și două de ore de când un hârciog păgubos făcea cinste unui străin cu ultima lui jumătate de Imperial în barul de la Casa Mañana.

Iată ce ți se poate întâmpla dacă ei de-a face cu străinii.

Am ieșit cât am putut de repede. Dak făcuse un discurs pentru mine prin care susțineam necesitatea imperioasă de a pleca imediat și ei m-au lăsat liber. Eram nervos ca un bărbat într-un internat de fete, pentru că nu mai știam alt ritual. Vreau să spun că purtarea socială ocazională era și ea strict limitată de obiceiuri pe care nu le stăpâneam. Așa că mi-am recitat scuzele și am șters-o. 'Rreash și încă un bătrân m-au însoțit, iar afară mi-am mai încercat norocul cu încă doi puști - poate aceiași. Când am ajuns la porți, cei doi bătrâni mi-au spus la revedere într-o engleză chițăită și am rămas singur; porțile s-au închis în spatele meu și inima mi-a venit la loc.

Rollsul mă aștepta acolo unde-l lăsasem; am coborât repede, o portieră se deschise și tare mă mirai s-o văd numai pe Penny. Dar nu-mi plăcea situația.

- Salut, creațo! Am făcut-o și pe-asta!

- Eram sigură.

Tăiai aerul cu bagheta militărește și-i zisei:

- Spune-mi, te rog, Kkkahjjjerrr, împrôșcând la impactul cu a doua silabă.

- Fii atent cu chestia aia, zise ea supărată. Mă strecurai lângă ea, pe locul din față.

- Te pricepi la cheștiile astea? Îmi reveneam și mă simțeam extenuat dar și vesel; îmi doream o triplă tare și

un cotlet baban, și apoi să aștept parerile criticilor.

- Nu. Dar fii atent, te rog.

- Cred că trebuie doar să apeși aici, zisei și așa făcui; în parbriz apăru o gaură de doi inchi perfect conturată și mașina se depresuriză.

Penny încremeni. Spusei:

- Aoleu, îmi pare rău. O las de-o parte până mă instruiește Dak.

Ea reuși să vorbească.

- E-n ordine. Fii atent unde o îndrepti.

Porni mașina și văzui că Dak nu era singurul care se lăsa greu pe accelerator.

Aerul vuia prin gaura pe care o făcusem.

- Ce-i cu graba asta? Aș avea nevoie de ceva timp pentru a învăța textul pentru conferință. L-ai adus? Și unde-s ceilalți?

Uitasem complet de șoferul pe care-l înhățasem. Nu mă mai gândisem la el de la deschiderea porților cuibului.

- Nu. N-au putut să vină.

- Penny, care-i baiul? Ce s-a întâmplat?

Mă întrebam dacă puteam aborda conferința fără instructaj. Puteam să le spun ceva despre adopțiune; nu era nevoie să mă prefac.

- E vorba de domnul Bonforte. L-au găsit.

CAPITOLUL ȘASE

Nu sesizasem că nu-mi mai spusese "domnul Bonforte". N-avea cum, bineînțeles, eu nemaifiind el; eram din nou Lorrie Smythe, actorul plătit să-l înlocuiască.

Mă lăsați pe spate și oftați, relaxându-mă.

- Deci s-a terminat, în sfârșit - și ne-am descurcat. Scăpasem de povară; acum aflai cât de mare fusese. Nu mă mai durea nici piciorul "infirm". Mă lungii spre Penny și-o bătui pe mâna care ținea volanul și-i spusei cu vocea personală:

- Mă bucur că s-a terminat. Dar o să-mi lipsești, amice. Ești om de trupă. Chiar și cea mai bună reprezentație se încheie și compania se destramă. Sper să te mai văd cândva.

- Și eu sper.

- Sper că Dak a tras deja sforile pentru a mă acoperi și pentru a mă furișa pe *Tom Paine*?

- Nu știu.

Vocea-i suna ciudat și mă uitai repede la ea - plângea.

Inima-mi sări din piept. Penny plângea? Că ne despărțim? Nu-mi venea să cred și totuși așa voiam să fie. Tot ce se poate, cu trăsăturile mele atrăgătoare și cu bunele mele maniere, pot fi irezistibil pentru femei, dar e jalnic că prea multe au reușit să-mi reziste. Penny părea că n-avea atâta putere.

- Penny, spusei degrabă, de ce lacrimile astea, scumpo? Strici mașina.

- Nu pot să mă abțin.

- Păi... fă-mă să înțeleg. Care-i baiul? Mi-ai spus că l-au adus înapoi; nimic altceva.

Mă oprii îngrozit de o bănuială logică.

- Trăia... nu?

- Da... trăiește... dar, oh, i-au făcut rău!

Izbucni în hohote jalnice și prinsei volanul. Își reveni repede.

- Iartă-mă.

- Mă lași să conduc eu?

- Nici o problemă. Și-apoi tu nu știi... Adică tu nu trebuie să știi să conduci.

- Hă? Nu fi prostuță. Știu și nu mai are importanță... Tăcui, realizând deodată că poate mai avea importanță. Dacă l-au vătămat pe Bonforte, nu mai putea apărea în public - cel puțin nu după cincisprezece minute de la adoptarea în cuibul Kkkah. Poate va trebui să fac conferința de presă și să-mi fac o plecare publică, iar Bonforte va fi acela pe care-l vor strecura la bord în locul meu. Ei, mă rog, bine - doar o scurtă rechemare la rampă.

- Penny, Dak și Rog vor să mai rămân în rol încă puțin? Joc în fața reporterilor? Sau nu?

- Nu știu. N-a fost timp.

Ne apropiam deja de cartierul din marginea pistei și de uriașele baloane ale domurilor din Goddard City.

- Penny, oprește mașina asta și vorbește clar. Trebuie să prind și eu niște fire.

Șoferul vorbise - am neglijat să întreb dacă utilizaseră tratamentul cu boldul. Îl lăsaseră singur, dar nu fusese depozitat de mască; Dak condusesese mașina în Goddard City. Eram fericit că pe mine mă lăsaseră la marțieni: acești *voyageurs* n-ar trebui să aibă voie să conducă decât nave cosmice.

Se duseseră la adresa dată de șofer, în Vechiul Oraș, sub balonul inițial. Îmi imaginam jungla aceea, cum sunt pe lângă fiecare port de când fenicienii au trecut cotul Africii, o colcăială de ocnași, prostituate, circari, vagabonzi și alte scursori - zone în care polițiștii nu merg

decât câte doi.

Informația șoferului fusese corectă, dar puțin tardivă.

Negreșit, încăperea adăpostise pe cel răpit, deoarece acolo era un pat folosit timp de cel puțin o săptămână, o ceașcă de cafea fierbinte - și, înfășurată într-un prosop, pe un raft, proteza dentară mobilă, de tip vechi, a lui Bonforte, recunoscută de Clifton. Dar Bonforte nu era, nici răpitorii nu mai erau.

Ei plecaseră cu intenția de a îndeplini planul original, cu anunțarea răpirii după adopțiune, strângându-l pe Boothroyd cu ușa, amenințându-l că vor cere ajutorul cuibului Kkkah. Dar l-au găsit pe Bonforte, au dat peste el pe o stradă, înainte de a părăsi Orașul Vechi - un sărman bătrân șchiop, neras de o săptămână, murdar și amețit. Bărbații nu-l recunoscuseră, dar Penny l-a văzut și le-a spus să oprească.

Când ajunse aici cu relatarea izbucni din nou în plâns și era să intrăm într-un camion care șerpuia spre unul din docurile de încărcare.

Prin urmare, se prea poate ca flăcăii din mașina aia - care trebuia să ne scoată din cursă - să fii raportat, iar invizibilii conducători ai oponentilor noștri să fi hotărât că răpirea nu le mai era de folos. Cu toate contra-argumentele pe care le-am auzit, eu tot am fost surprins că nu l-au ucis; până când am înțeles că acțiunea lor a fost mai subtilă, mai folositoare pentru ei și mult mai crudă decât uciderea.

- Unde-i acum?

- Dak l-a adus la căminul pentru *voyageurs*, Domul 3.

- Acolo mergem acum?

- Nu știu. Rog mi-a spus să te iau, apoi a dispărut pe ușa de serviciu a căminului. A, nu, nu cred că vom cuteza să mergem acolo. Nu știu ce să fac.

- Penny, oprește mașina.

- Hm?

- În mod sigur mașina are telefon. Nu ne clintim până

nu găsim - sau ne imaginăm - ce e de făcut. Dar un lucru e sigur - îmi fac rolul până când Dak și Rog vor hotărî să mă retrag. Cineva trebuie să vorbească cu ziaristii. Cineva trebuie să facă plecarea publică spre *Tom Paine*. Ești sigură că domnul Bonforte nu poate fi pus pe picioare în așa fel încât s-o facă el?

- Ce? O, în nici un caz! Tu nu l-ai văzut.

- Așa-i, nu l-am văzut. Dacă zici tu. E-n ordine, Penny. Eu sunt "domnul Bonforte" din nou și tu ești secretara mea. Ar fi cazul să-i dăm bătaie.

- Da... domnule Bonforte.

- Acum, încearcă să-l prinzi pe căpitanul Broadbent la telefon, te rog.

Nu găsirăm un anuar în mașină și ea apela la "Informații" și în sfârșit obținut legătura cu clubul *voyageur*. Puteam auzi întreaga conversație.

- Clubul *Pilot*, doamna Kelly la telefon. Penny acoperi microfonul.

- Îi spun numele meu?

- Joci cîștit. N-avem, nimic de ascuns.

- Sunt secretara domnului Bonforte, spuse ea grav. Pilotul dumnealui e acolo? Căpitanul Broadbent.

- Îl cunosc, păpușo. Se auzi un strigăt: Hei! Unul dintre voi, fumătorilor, știe unde s-a dus Dak? după o pauză continuă: S-a dus în camera lui. Îl sun acolo.

După puțin timp, Penny spuse:

- Căpitane? Șeful vrea să-ți vorbească, și-mi trecu receptorul.

- Aici e Șeful, Dak.

- O, unde ești... domnule?

- Tot în mașină. Penny m-a luat. Dak, Bill a programat o conferință de presă, se pare. Unde are loc?

Ezită.

- Îmi pare bine că ai sunat, domnule. Bill a anulat-o. S-a produs o... ușoară schimbare de program.

- Mi-a spus Penny. Îmi convine; sunt cam obosit. Dak, m-am hotărât să nu stau pe sol în noaptea asta; mă cam supără piciorul și mi-e dor de un repaos adevărat în imponderabilitate. (Uram imponderabilitatea, dar Bonforte, nu.) Tu sau Rog trimiteți scuzele de rigoare comisarului și toate cele?

- Avem grijă de tot, domnule.

- Bun. Cât de repede îmi faci rost de o navetă?

- *Pixie* vă așteaptă încă, domnule. Mergeți la Poarta 3, telefonez să vă ia o mașină de pistă.

- Foarte bine. Încheiat.

- Încheiat, domnule, înapoiai receptorul lui Penny.

- Creațo, nu știi dacă această frecvență este urmărită sau nu sau dacă mașina întreagă este cu urechile pe noi. Oricum, ar fi putut să afle două lucruri - unde e Dak și deci unde este el, al doilea, ce am eu de gând să fac. Asta-ți sugerează ceva?

Se gândi, apoi scoase carnetul ei de secretară și scrise: Să lăsăm mașina.

Am dat din cap, îi luai carnetul și scrisei: Cât de departe e Poarta 3?

Răspunse: Ajungem pe jos.

Cu mare băgare de seamă coborârăm și plecarăm. Trăsese mașina într-un spațiu de parcare administrativ, lângă un depozit; în foarte scurt timp va fi dusă la locul ei - atâta grija nu mai avea rost.

După vreo cincizeci de yarzi, ne oprirăm. Ceva avea rost. Nu vremea, cu siguranță. Aerul era aproape un balsam, soarele strălucea pe cerul purpuriu al lui Marte. Traficul, rutier și pietonal, părea că nu ne băga în seamă, sau cel puțin atenția putea fi îndreptată spre frumoasa femeie de lângă mine, mai degrabă decât spre mine. Totuși era ceva.

- Ce este, Șefule?

- E? Tocmai asta e!

- Domnule?

- Nu mai sunt "Şeful". Personajul nu se vântură așa aiurea. Înapoi, Penny.

Nu se împotrivi, mă urmă cuminte la mașină. Mă așezai de data asta în spate, într-o postură impunătoare, lăsând-o să mă transporte la Poarta 3.

Nu era poarta prin care venisem. Cred că Dak o alesese pentru că era folosită mai mult pentru mărfuri decât pentru pasageri. Penny nu luă în seamă indicatoarele și sui Rollsul spre poartă. Un polițist terminal încercă s-o oprească; ea zise cu răceală:

- Mașina domnului Bonforte. Anunță biroul comisarului s-o ridice.

Surprins, cercetă compartimentul din spate, păru că mă recunoaște, salută îngăduitor. Îi întorsei amabilitatea cu un gest, iar el îmi deschise portiera.

- Locotenentul e foarte strict - zona de la intrare să fie liberă, domnule Bonforte, se scuză, dar cred că e-n ordine.

- Poți să muți mașina de aici, imediat. Secretara mea și cu mine plecăm. Mașina de pistă e aici?

- Aflu de la poartă.

Plecă. Era tocmai publicul pe care mi-l doream, destul de important ca să se știe, că "domnul Bonforte" a venit cu mașina lui și a plecat spre iahtul cosmic. Mi-am pus bagheta sub braț, precum Napoleon, bastonul și am șontăcit după el, însoțit de Penny. Polițistul vorbi cu paznicul, apoi veni repede, zâmbind.

- Mașina de pistă vă așteaptă, domnule.

- Mulțumesc frumos, spusei felicitându-mă de precizia minutării.

- Ăă... făcu polițaiul încurcat, și adăugă șoptit: Și eu sunt expansionist, domnule. Ați făcut o treabă pe cinste azi - și zicând astea îmi privi bagheta cu smerenie.

Știam exact cum arăta Bonforte în acest context.

- Vai, mulțumesc. Sper că ai mulți copii. Avem nevoie

de o majoritate solidă.

Hohoti mai tare decât merita.

- Bună! Hm, pot s-o spun și la alții?

- Desigur.

Pornisem, intram pe poartă. Paznicul puse mâna pe mine.

- Ăă... Pașaportul, domnule.

Cred că-mi schimbasem expresia.

- Pașapoartele, Penny.

Ea-l ținuta pe funcționar cu privirea.

- Căpitanul Broadbent se ocupă cu toate autorizările.

Paznicul mă privi, apoi se uită aiurea.

- Cred că e-n ordine. Dar eu sunt obligat să le verific și să le iau seria.

- Da, desigur. Ei, bine, cred că ar trebui să-l rog pe căpitanul Broadbent să dea fuga pe pistă. Naveta mea o fi în numărătoare? Poate ar fi bine să anunți turnul s-o mai "țină" puțin.

Dar Penny se dezlănțuise.

- Domnule Bonforte, dar e de-a dreptul ridicol! Niciodată n-am fost verificați în halul ăsta - în nici un caz pe Marte.

Polițaiul interveni.

- Dar sigur că e-n regulă, Hans. Doar e domnul Bonforte.

- Sigur, dar...

Luai cuvântul cu un zâmbet vesel.

- Există o soluție, foarte simplă. Dacă dumneata... cum te cheamă?

- Haslwanter. Hans Haslwanter, răspunse fără tragere de inimă.

- Domnule Haslwanter, sună-l pe comisarul Boothroyd, vorbesc eu cu el și-l scutim pe pilot de un drum până aici - și pe mine de o întârziere de mai bine de o oră.

- Hm, n-aș vrea, domnule. Să sun biroul căpitanului

portului? sugeră el, plin de speranță.

- Dă-mi numărul domnului Boothroyd. Îl sun eu.

De data asta îmi asprisem vocea, compatibilă cu atitudinea unei personalități cu timpul drămuț, care dorește să fie democratică, dar destul de influentă pentru a nu-și pierde timpul cu fleacuri.

O nimerisem.

- Nu e nici o problemă, domnule Bonforte. Știți... regulamentul.

- Da, știu. Mulțumesc. O luasem din loc.

- Opriți-vă, domnule Bonforte. Priviți.

M-am uitat peste umăr. Funcționarul ăla zelos nevoie mare ne ținuse destul ca să avem acum toată presa în spinare.

Cineva îngenunchease și mă amenința cu un stereocom; privi peste automat și zise:

- Mai sus bagheta, să se vadă.

Unii cu diverse echipamente ne înconjurau; unul urcase pe capota Rollsului. Altul îmi băgase un microfon sub nas, încă unul îndreptase un micro direcțional spre mine ca o pușcă.

Eram furios ca o vedetă trecută într-o revistă cu minuscule; dar îmi amintii cine trebuia să fiu. Zâmbind, mă răsucii pe călcâie încet. Bonforte, era foarte atent la mișcare, știind foarte bine că apăsarea accelerată în filme; nu-mi era greu.

- Domnule Bonforte, de ce ați anulat conferința de presă?

- Domnule Bonforte, se spune că intenționați să cereți Marii Adunări să acorde cetățenie deplină pentru marțieni; vreți să comentați?

- Domnule Bonforte, când intenționați să supuneți actualul guvern unui vot de încredere?

Ridicaî mîna în care ținea bagheta și rânjii.

- Pe rând, vă rog! Așadar, care era prima întrebare? Porniră toți o dată, bineînțeles; până se tocmiră ei, mai

trecu un timp în care nu fu nevoie să dau nici un răspuns. Bill Corpsman apăru, șarjând.

- Aveți milă, băieți. Șeful a avut o zi grea. Vă stau eu la dispoziție.

Cu palma întinsă, zisei:

- Pot sacrifica un minut-două, Bill. Domnilor, tocmai plecam, dar pot aborda esențialul din întrebările puse. Deocamdată, actualul guvern nu plănuiește nici o reevaluare a relațiilor Imperiului cu Marte. Nefăcând parte din executiv, opiniile mele nu sunt destul de pertinente. Vă sugerez să-l întrebați pe domnul Quiroga în problema impunerii votului de încredere de către opoziție, tot ce pot să vă spun este că nu o vom face până nu vom fi siguri că vom câștiga - și știți foarte bine cum stăm acum.

Cineva zise:

- Asta nu înseamnă mare lucru, nu?

- Nici nu voiam să spun un lucru mare, fu replica mea înmuiată cu un rânjet. Puneți întrebări la care pot să răspund, în mod legitim. De genul "Vă mai bateți nevasta?" și veți avea răspunsuri pozitive. (Ezitai, amintindu-mi că Bonforte avea reputația unui om direct și deschis, mai ales cu presa.) Dar nu vreau s-o scald. Știți cu toții de ce sunt astăzi aici. Iată ce vreau să vă zic, și puteți să mă citați, dacă doriți. (Răscolii prin memorie în discursurile lui Bonforte în căutarea unui fragment adecvat.) Ceea ce s-a întâmplat astăzi nu e menit să cinstească pe un om. Este - și făcui un gest cu bagheta - dovada puținței de a arunca o punte peste diferențe, cu înțelegere, între două rase. Rasa noastră se răspândește printre stele. Vom descoperi, descoperim, că suntem supranumerici. Dacă vrem să realizăm cu succes expansiunea noastră cosmică, trebuie să fim cinstiți, simpli, cu inima deschisă. Am auzit pe unii zicând că vecinii noștri marțieni vor să invadeze Pământul când vor avea prilejul. Este o prostie; Pământul nu le este prielnic.

Să avem grijă de semenii noștri, dar să nu ne lăsăm îndemnați de teamă și ură la fapte nelegiuite. Astrele nu vor fi cucerite de minți înguste; noi trebuie să fim mari cât cosmosul.

Reporterul ridică o sprânceană.

- Domnule Bonforte, parcă am mai auzit discursul ăsta și în februarie trecut.

- Îl veți auzi și în februarie viitor. Și în ianuarie, martie și alte luni. Adevărul niciodată nu va putea fi repetat suficient. (Mă uitai înapoi spre paznic.) Regret, dar trebuie să plec, altfel pierd numărătoarea.

Mă-ntorsei spre poartă, cu Penny după mine.

Suirăm în mașina blindată cu plumb, iar ușa fâșâi închizându-se. Mașina era automatizată, așa că n-aveam treabă cu șoferul; mă aruncau pe scaun.

- luhu!

- Știam că va fi perfect, spuse Penny, și era foarte serioasă.

- O cam feștelisem când a recunoscut discursul.

- Dar te-ai descurcat. Ce inspirație ai avut! Tu... Parcă-l auzeam pe el.

- Trebuia să-i spun cuiva pe nume?

- Nu chiar. Unu, doi, poate, dar nu se așteptau să le vorbești, cu graba asta.

- O încurcasem cu chițibușarul ăla de paznic cu pașapoartele lui. Penny, cred că ar trebui să le ții tu, nu Dak.

- Nu le ține Dak. Fiecare-l ține pe al lui, spuse ea și-l scoase pe al ei din poșetă. Uite-l pe-al meu... dar nu puteam să recunosc.

- Ei?

- El îl avea pe-al lui atunci când l-au luat. N-am cutezat să cerem o înlocuire... nu acum.

Eram din nou îngrijorat.

Fără instrucțiuni de la Dak sau Rog, am rămas în personaj în timpul ascensiunii navetei și până la intrarea

în *Tom Paine*.

Nu mi-a fost greu. M-am dus direct în cabina proprietarului, unde am petrecut câteva ore lungi și triste în imponderabilitate, rozându-mi unghiile, neștiind ce se întâmpla acolo jos, la suprafață. Cu ajutorul unor pilule anti-greață am reușit să-mi iau zborul într-un somn capricios - și a fost o greșeală, pentru că am avut o serie de coșmaruri, din alea fără chiloți, cu reporteri care mă arătau cu degetul, cu copoi care mă prindeau de umăr și marșieni care-și îndreptau baghetele spre mine. Știau toți că eram un fals și se certau, fiecare considerându-se îndreptățit să mă sfârtece și să mă arunce în ascunzătoarea din baie.

M-a trezit urlătoarea de accelerare. Vocea vibrantă de bariton al lui Dak răbufni.

- Primul și ultimul avertisment roșu! O treime de G! Un minut!

Mă aruncai în cușetă și mă agățai. Mă simțeam mult mai bine; o treime nu e mult, cam ca pe Marte cred, dar suficient să-mi potolesc stomacul, iar ca podeaua să fie podea.

După cinci minute, Dak bătu la ușă și se pofți înăuntru când ajunsesem la ușă.

- S'trăiești, Șefule.

- Salut, Dak. Chiar că mă bucur că te-ai întors.

- Dar eu!

Nu arăta prea bine. Ochi cușeta mea.

- Pot să mă-ntind puțin?

- Te rog.

Așa făcu și oftă.

- La naiba, sunt terminat! Aș dormi o săptămână... Și așa am să fac.

- Și eu. Ăă... l-ai urcat la bord?

- Da. Ce meci!

- Te cred. Totuși, șmecheria merge mai bine aici, într-un port mai mic, decât cu cascada de la Jefferson.

- Hm? Nu, e mult mai greu aici.

- Ei?

- Normal. Aici toată lumea se cunoaște - și oamenii vorbesc, zise și se strâmbă. Am fost nevoiți să-l încarcăm, o cutie de creveți de canal congelați, îți dai seama. Am plătit și taxă de export.

- Dak, cum se simte?

- Ei... Doc Capek zice că se va reface complet, chestie de timp, răspunse Dak și apoi explodează. Dacă pun mâna pe șobolanii ăia! Îți vine să faci totul praf și să urli dacă vezi ce i-au făcut, și totuși îi lăsăm în pace, în interesul lui.

Dak era el însuși gata să urle. Spusei cu blândețe:

- Am înțeles de la Penny că l-au vătămat destul de rău. Cât de rău e rănit?

- Hă? N-ai înțeles tu bine. Era murdar și neras, dar fizic n-avea nimic.

Rămăsei cu gura căscată, prostit.

- Am crezut că l-au bătut. Așa ca o operație cu bâta de baseball.

- Era mai bine! Ce contează câteva oase rupte? Nu, nu, contează ce i-au făcut la creier.

- O...

Eram bolnav.

- Spălare de creier?

- Da. Da și nu. N-aveau de ce să-l facă să vorbească, pentru că nu avea secrete de însemnătate politică. Întotdeauna acționa deschis, toată lumea știe. L-au lucrat numai ca să-l țină sub control, ca să nu poată fugi.

Și mai zise:

- Doc crede că au folosit doza minimă, zi de zi, cât să fie docil până la eliberare. Dar până la urmă i-au injectat o doză care ar face și dintr-un elefant un idiot afazic. Lobii frontali au fost storși ca un burete de baie.

Eram așa de bolnav încât eram fericit că nu mâncasem. Subiectul mi-era cunoscut; mă îngrozea și

mă fascina. După mine era imoral și degradant, în sens absolut cosmic, să violezi personalitatea unui om. Omorul e o crimă curată, o bagatelă. "Spălarea creierelor" este o expresie moștenită din mișcarea comunistă din Ultima Epocă Medievală; fusese folosită pentru distrugerea voinței omului și alterarea personalității sale prin înjosiri fizice și tortură subtilă. Dar dura luni de zile; mai târziu au descoperit o "cale" mai bună, prin care făceau din om un rob bâlbâit - o simplă injectare a unuia din multele derivate ale cocainei în lobii frontali.

Practica asta abjectă fusese dezvoltată mai întâi în scopuri legitime, pentru liniștirea pacienților agitați care puteau fi astfel supuși psihoterapiei. Deci, până la un punct a fost un progres, metoda înlocuind lobotomia - "lobotomie" este un termen la fel de depășit ca și "centura de castitate", dar înseamnă a umbla cu cuțitul prin creierul omului pentru a-i distruge personalitatea fără a-l ucide. Da, așa obișnuiau să facă - așa cum obișnuiau să-i bată până "scoteau dracii din ei".

Comuniștii au pus la punct noua spălare de creier cu droguri, ajungând la o tehnică eficientă, iar apoi, când n-au mai fost comuniști, Bandele Fraților au perfecționat-o mai departe, până când o mică doză îl făcea pe om supus, iar o doză mai mare, o masă nepăsătoare de protoplasmă - toate în numele scump al fraternității. Pentru că nu poți avea "fraternitate" dacă omul e căpos și ține la secretele lui, nu? Și ce-i mai simplu, pentru a-l face să se destăinuie, decât să-i înfigi un ac lângă globul ocular prin care-i bagi în creier zeamă de bâlbâială? "Nu poți face omletă fără să spargi ouă". Sofismele scleraților - deh!

Bineînțeles, a fost ilegală foarte, foarte mult timp, cu excepția uzanței terapeutice, dar cu acceptul expres al instanței judecătorești. Dar criminalii o folosesc, iar copiii nu sunt nici ei mereu curați ca lacrima, dacă te

gândești că un arestat își dă drumul la gură, nu rămân urme, iar victima poate fi condiționată să uite tot.

Mai toate astea le cunoșteam când Dak mi-a spus ce i-au făcut lui Bonforte, celelalte le-am aflat din Enciclopedia Batavia, pe care am găsit-o în navă. Vezi articolul despre "Integrarea psihică" și cel despre "Tortură".

Scuturai capul pentru a scăpa de coșmaruri.

- Dar își va reveni?

- Doc zice că drogul nu alterează structura cerebrală; o paralizează doar. Zice că poate fi transportat de circulația cerebrală; ajunge la rinichi și iese din corp. Dar durează.

Dak își ridică privirea.

- Șefule?

- E? Ar fi timpul să lași chestia asta cu "Șeful", nu?

- Despre asta voiam să vorbesc cu tine. Te-ar deranja să continui personificarea încă puțin?

- Dar de ce? Aici suntem între ai noștri.

- Nu-i chiar așa. Lorenzo, am reușit să ținem foarte strâns. Sunt eu, ești tu, spuse Dak numărând pe degete. Doc și Rog și Bill. Și Penny, bineînțeles. Mai e un om pe nume Langston, pe Pământ, pe care nu l-ai întâlnit. Cred că Jimmie Washington bănuiește ceva, dar n-o să-i spună nici maicăsi. Nu știm câți au luat parte la răpire, dar nu mulți, fii sigur. În orice caz, ei n-o să sufle o vorbă - și poanta e că nici nu pot dovedi că a lipsit. Dar, ce vreau să spun: aici pe *Tommie*, avem tot echipajul și încă vreo câțiva care nu știu nimic. Fiule, ce-ar fi să te arăți în fiecare zi, să te vadă echipajul și fetele lui Jimmie Washington - până se însănătoșește el? Hm?

- Mmm... N-am încotro. Cât timp?

- Pe parcursul de înapoiere. Mergem încet, cu propulsie mică. Va fi o plăcere pentru tine.

- OK. Dak, n-o trece în nota de plată. O fac pentru că urăsc spălarea creierelor.

Dak mă bătu pe umăr.

- Ești de-al meu, Lorenzo. Lasă nota de plată; avem noi grijă.

Astea fiind zise, își schimbă purtarea.

- Foarte bine, Șefule. Pe mâine dimineață, domnule.

Dar o pacoste nu vine singură. Propulsia cu care pornisem ne deplasase doar pe o orbită mai depărtată, unde era greu pentru serviciile de presă să trimită o navetă. M-am trezit în imponderabilitate, am luat o pilulă și astfel am reușit să-mi iau breakfastul. Apăru și Penny peste puțin timp.

- Bună dimineața, domnule Bonforte.

- Bună dimineața, Penny, răspunsei și înclinai capul spre camera de oaspeți. Ceva nou?

- Nu, domnule. Cam tot așa. Căpitanul vă salută și vă întreabă dacă se poate să vă întâlniți în cabina lui.

- Cum să nu.

Penny mă urmă. Dak era acolo, cu picioarele agățate de scaun pentru a putea sta pe loc; Rog și Bill erau strânși pe canapea. Dak își plimbă privirea și spuse:

- Mulțumim că ai venit, Șefule. Avem nevoie de ajutor.

- Bună dimineața. Ce este?

Clifton răspunse la salut cu obișnuita lui deferență și-mi spuse Șef; Corpsman dădu din cap. Dak continuă:

- Pentru a încheia frumos, trebuie să mai faci o apariție.

- E? Am crezut...

- Un moment. Presa se așteaptă să faci astăzi un discurs major, comentând evenimentul de ieri. Credeam că Rog îl amână, dar Bill a scris discursul. Întrebarea e, îl vei susține?

Necazul cu adoptarea unei pisici e că ea are mereu pisoi.

- Unde? Goddard City?

- O, nu. În cabina ta. Îl proiectăm pe Phobos; îl înregistrează pentru Marte și îl trimit pe circuit înalt spre Noua Batavie, de unde îl reia rețeaua Pământului pentru a fi comutat spre Venus, Ganymede et caetera. În patru ore va fi în tot sistemul, dar nu va fi nevoie să ieși din cabină.

Era tentant. Nu mai fusesem decât o dată pe marea rețea, dar partea a fost ciopârțită încât fața mea n-a apărut decât timp de douăzeci și șapte de secunde. Dar toată rețeaua numai pentru mine...

Dak credea că mă codeam și adăugă:

- Nu riscăm nimic, suntem echipați pentru înregistrare aici pe *Tommie*. Mai apoi îl proiectăm, după ce mai tăiem din el, eventual.

- Păi... e-n ordine. Ai textul, Bill?

- Da.

- Să-l vedem.

- Cum adică? E timp destul.

- Nu e cel din mâna ta?

- Ba da, este.

- Atunci dă-mi-l, să-l citesc.

Corpsman spuse plictisit:

- O să-l ai cu o oră înainte de înregistrare. Sună mai bine dacă ești spontan.

- Sunatul spontan se bazează pe o pregătire minuțioasă, Bill. Ascultă-mă ce-ți spun. Mă pricep.

- Te-ai descurcat de minune ieri pe cosmodrom, fără repetiții. E aceeași șmecherie; vreau s-o faci tot așa.

Personalitatea lui Bonforte mă năpădea tot mai mult când aveam de a face cu Corpsman. Clifton cred că observase că era să explodez.

- O, pentru numele lui Pete, Bill! Dă-i discursul. Corpsman mârâi și-mi aruncă foile. În imponderabilitate pluteau, dar aerul le răspândi. Penny le adună, le puse în ordine și mi le dădu. După ce-i mulțumii, fără alte vorbe, m-apucau să citesc. Îl parcursei repede. Terminai și-mi

ridicai privirea.

- Deci? spuse Rog.

- Cam cinci minute se referă la adopțiune. Restul este un argument în favoarea politicii Partidului Expansionist. Seamănă foarte mult cu discursurile pe care le-am studiat.

- Da, fu de acord Clifton. De adopțiune agățăm totul. După cum știi, vrem să-i forțăm să treacă la votul de încredere cât mai repede.

- Înțeleg. Nu pierdeți nici un prilej de a bate toba. Bun, e-n ordine, dar...

- Dar ce? Ce nu-ți convine?

- Păi... caracterizarea. Ici și colo, ar trebui schimbate niște expresii. El nu s-ar fi exprimat așa.

Corpsman izbucni, emițând un cuvânt nepotrivit în prezența unei doamne; îi aruncă o privire glacială.

- Ascultă, Smythe, cine știe cum ar fi spus Bonforte? Tu? Sau omul care-i scrie discursurile de cinci ani?

Încercam să-mi păstrez cumpătul; aici avea dreptate.

- Oricum ar fi, adevărul, răspunsei, e că o frază care arată bine în scris nu dă bine în vorbire. Domnul Bonforte este un mare orator, tocmai am aflat. El stă alături de Webster, Churchill și Demostene - grandoarea în cuvinte simple. Uite, cuvântul "intransigent", pe care l-ai folosit de două ori. Aș putea să-l spun, am o feblețe pentru polisilabice; îmi place să-mi expun erudiția literară. Dar domnul Bonforte ar fi spus "dârz" sau "căpos" sau "sanchiu". Motivația este simplă - acești termeni sunt purtători mai eficienți de emoție.

- Fă tu discursul eficient! Lasă termenii în grija mea.

- Văd că nu înțelegi, Bill. Mie nu-mi pasă dacă discursul este eficient politic sau nu; treaba mea este să realizez caracterizarea. Și nu pot s-o fac dacă pun în gura personajului vorbe pe care nu le-ar folosi niciodată; ar fi la fel de forțat și fals ca o capră declamând în grecește. Dar dacă fac discursul cu vorbele lui, va fi automat și

afectiv. El este un mare orator.

- Ascultă, Smythe, nu ești plătit să scrii discursuri. Ești plătit să...

- Oprește-te, Bill, i-o tăie Dak. Și mai lasă-l pe "Smythe", da? Ei, Rog? Ce zici?

Clifton spuse:

- După câte înțeleg, Șefule, singura obiecție se referă la frazare.

- Păi, da. Aș sugera și scoaterea pasajului cu atacul la persoana domnului Quiroga, ca și insinuarea referitoare la manevrele lui financiare. Nu-mi sună a Bonforte.

Zise supus:

- Asta, eu am băgat-o. Dar poate ai dreptate. El acordă orîșicui prezumția de nevinovăție. (Tăcu un moment). Fă modificările pe care le crezi de cuviință. Îl înregistrăm și ne uităm la playback. Mai putem tăia - sau îl anulăm "din cauza unor dificultăți tehnice". Zâmbi decis.

- Așa facem, Bill.

- Pe dracu, iată cât de ridicol...

- Așa va fi, Bill.

Corpsman ieși val-vârtej. Clifton oftă.

- Clifton n-a suportat niciodată să primească ordine decât de la domnul Bonforte. Dar e un om capabil. A, Șefule, în cât timp ești gata pentru înregistrare? Ne strângem la șaisprezece zero zero.

- Nu știu. Voi fi gata la timp.

Penny mă urmă înapoi în birou. Când închise ușa, îi zisei:

- Nu voi mai avea nevoie de tine o oră, o oră și, Penny, copila mea. Dar dacă poți, cere-i lui Dak pilule din acelea, s-ar putea să mai am nevoie.

- Da, domnule.

Plutea cu spatele spre ușă.

- Șefule?

- Da, Penny?

- Voiam doar să-ți spun să nu crezi ce-a spus Bill despre scrierea discursurilor!

- N-am crezut. I-am ascultat discursurile - și I-am citit și pe ăsta.

- A, Bill face schițe, de multe ori. Și Rog. Chiar și eu. El... el ia idei de la fiecare... când crede că sunt bune. Dar când susține un discurs, e al lui, fiecare cuvânt.

- Te cred. De-ar fi apucat să-l scrie și pe ăsta.

- Dă tot ce ai!

Am dat. Am început cu înlocuirea sinonimelor, punând guturale germanice în locul "mățăraiei" latinești care-ți strâmbă gura. Apoi m-am entuziasmat, m-am înflăcărat și am rupt tot. Pentru un actor e grozav să lucreze textul; nu are prea des ocazia.

Ca auditoriu n-am folosit-o decât pe Penny, iar lui Dak i-am cerut să aibă grijă să nu fiu interceptat de pe undeva, din navă - deși cred că pușlamaua ciolănoasă m-a păcălit și a tras cu urechea. După primele trei minute, Penny plângea; Când am terminat (douăzeci și opt de minute și jumătate, suficient pentru anunțuri), era terminată. Nu m-am atins de doctrina Expansionistă, așa cum era proclamată de profetul ei oficial, Mult Onoratul John Joseph Bonforte; n-am făcut decât să ameliores mesajul și transmiterea lui, inspirându-mă din frazele altor discursuri.

Și acum, curios lucru - am crezut în fiecare cuvânt când vorbeam.

Dar, mamă, ce discurs am tras!

După aceea, am ascultat cu toții playbackul, completat cu mine în stereo. Jimmie Washington era de față, ceea ce-l făcu pe Bill să stea cuminte. Când se termină, întrebai:

- Ce zici, Rog? E nevoie să mai tăiem? își scoase trabucul din gură.

- Nu. După părerea mea, Șefule, aş zice să-i dăm drumul așa. Corpsman iar ne părăsi - dar domnul Washington se apropie lăcrimând - lacrimile sunt o pacoste în imponderabilitate; n-au unde să se ducă.

- Domnule Bonforte, a fost minunat.

- Mersi, Jimmie.

Penny nu mai avea voce. Am tras pe dreapta după asta; o reprezentație de prima ligă este extenuantă. Am dormit mai bine de opt ore, m-a trezit urlătoarea. Mă legasem în cușetă - mi-e groază să plutesc aiurea când dorm - deci nu trebuia să mă mișc. Nu știam că ieșeam de pe orbită, așa că am chemat cabina de control între primul și al doilea avertisment.

- Căpitane Broadbent?

- Un moment, domnule, se auzi Epstein. Apoi îl auzii pe Dak.

- Da, Șefule? Părăsim orbita conform programului - cum ați ordonat.

- E? A, da, desigur.

- Cred că domnul Clinton vine acum în cabină.

- Foarte bine, căpitane.

Mă-ntinsei la loc în așteptare. După ce pornirăm la un G, intră și Rog; avea o privire neliniștită pe care n-o puteam interpreta - și triumf și îngrijorare și confuzie.

- Ce e, Rog?

- Șefule! Ne-au aruncat mingea! Guvernul Quiroga a demisionat!

CAPITOLUL ȘAPTE

Eram încă năucit de somn; îmi scuturai capul să mi-l limpezesc.

- Și ce-i cu asta, Rog? Nu e tocmai ce vă doreați?

- Păi, da, bineînțeles. Dar...

Se opri.

- Dar ce? Nu pricep. Voi, băieți, pentru asta ați lucrat și ați luptat atâția ani de zile. Acum ați biruit - și arăți ca o mireasă care se întreabă dacă face bine. De ce? Nemernicii au ieșit din joc și acum toate odraslele Domnului sunt la serviciu. Nu?

- Hm... nu prea te pricepi la politică.

- Știi prea bine. M-au respins și ca lider de patrulă la cercetași. Asta m-a lecuit.

- Ei, vezi tu, minutajul e totul.

- Așa-mi spunea și tata. Uite, Rog, înțeleg că i-ați fi dat jos pe Quiroga dacă vă era la îndemână? Ai spus că "a aruncat mingea".

- Să-ți explic. Noi aveam de gând să determinăm desfășurarea unor alegeri generale în urma unui vot de încredere - dar la momentul propice, când estimam că șansele de a câștiga alegerile ar fi fost de partea noastră.

- Aha. Și acum credeți că nu veți câștiga? Crezi că Quiroga va reveni în funcție pentru alți cinci ani - sau, oricum, Partidul Umanității?

Clifton medita.

- Nu, cred că șansele noastre sunt destul de mari.

- E? Poate că nu m-am trezit încă. Nu vreți să câștigați?

- Sigur că da. Dar nu vezi ce ne-a făcut demisia asta?

- Nu prea.

- Uite, guvernul în exercițiu poate cere alegeri generale oricând în cei cinci ani. De obicei, apelează la populație în momentul cel mai favorabil. Dar nu demisionează între declarație și alegeri, numai dacă sunt forțați. Mă urmărești?

Îmi dădeam seama că evenimentul era dubios, cu toată inapetența mea pentru politică.

- Cred că da.

- Dar, în cazul de față, guvernul lui Quiroga a programat alegerile generale, apoi demisionează în bloc, lăsând Imperiul fără guvern. Prin urmare, suveranul trebuie să cheme pe cineva pentru a forma un guvern "provizoriu", până la alegeri. După lege, el poate apela la oricare din membrii Marii Adunări, dar, din punct de vedere strict constituțional, el nu mai are de ales. Când un guvern demisionează în bloc - nu face remanieri, pleacă în bloc - atunci trebuie să-i solicite liderului opoziției să formeze guvernul "provizoriu". E obligatoriu în sistemul nostru; demisia nu mai e doar un gest. Au mai fost încercate și alte metode; unele duceau la schimbarea guvernelor precum cămășile. Dar sistemul actual asigură o guvernare responsabilă.

Eram atât de preocupat cu dibuirea implicațiilor, încât era să pierd următoarea lui remarcă.

- Deci, firește, Împăratul l-a chemat pe domnul Bonforte pe Noua Batavie.

- E? Noua Batavie? Oho!

Mă gândeam că nu văzusem niciodată capitala Imperiului. Când am fost pe Lună, vicisitudinile profesiei mele mă lăsaseră fără bani nici măcar de întoarcere.

- Deci de-asta am ieșit de pe orbită? Păi, sigur că nu mă deranjează. Presupun că vă descurcați voi cumva să mă trimiteți acasă, în cazul în care Tommie nu se întoarce curând pe Pământ.

- Cum? Dumnezeuule mare, la ce se gândește el acum! Când va veni timpul, căpitanul Broadbent va știi el

cum să te ducă acasă.

- Iartă-mă. Uit că aveți probleme mai importante, Rog. Sigur. Ard de nerăbdare să ajung acasă, acum că treaba-i gata. Dar câteva zile, sau chiar o lună, pe Selena, ce mai contează! Și-așa, nu am altceva de făcut. Ți mulțumesc, totuși, că ți-ai făcut timp să-mi comunici vestea... Rog, ești tare îngândurat.

- Chiar nu înțelegi? Împăratul a trimis vorbă după domnul Bonforte. Împăratul, omule! Iar domnul Bonforte nu e în stare să se înfățișeze. Ei au mers la risc cu un gambit - și poate ne-au prins într-un șah-mat!

- E? Ia stai puțin. Ușurel. Înțeleg unde bați - dar, prietene, uite, noi acum nu suntem pe Noua Batavie. Până acolo sunt o sută de milioane de mile, sau două sute de milioane, sau câte-or fi. Doc Capek îl pune pe picioare și-și face treaba singur. Nu?

- Păi... așa sperăm.

- Dar nu suntem siguri.

- Nu putem fi siguri. Capek zice că sunt puține date clinice în cazul unor doze așa mari. Depinde de chimia individuală și de identitatea exactă a drogului folosit.

Îmi amintisem odată când o dublură mi-a strecurat un purgativ puternic înainte de urcarea pe scenă. Dar am mers mai departe, ca o dovadă în plus a supremației minții asupra materiei apoi l-am dat afară.

- Rog... ei nu i-au dat acea ultimă, prea mare doză din sadism - ci pentru a pregăti acest moment!

- Eu așa cred. Și Capek.

- Hei! În cazul ăsta, Quiroga însuși ar fi omul din umbră... iar la conducerea Imperiului ar fi un gangster!

Rog scutură din cap.

- Nu neapărat. Nici chiar probabil. Dar se poate ca aceleași forțe care-i controlează pe Activiști să controleze și mașinăria Partidului Umanității. Dar pe ei nu-i poți prinde cu fofârlica; ei sunt intangibili, ultrarespectabili. Și totuși ei puteau să-l anunțe pe

Quiroga că venise momentul să se dea la o parte și să facă pe mortul - și să-l convingă. Aproape sigur... și fără să-i dea nici un indiciu asupra oportunității momentului.

- Măi să fie! Vrei să spui că numărul unu din Imperiu și-ar lua jucăriile și-ar pleca, uite așa? Și asta pentru că, de undeva din culise, cineva îi comandă?

- Mi-e teamă că este exact cum gândesc eu. Am clătinat din cap.

- Politica e un joc murdar!

- Nu, insistă Clifton. Nu există joc murdar. Dar mai dai și peste jucători murdari.

- Nu văd diferența.

- Este o diferență foarte mare. Quiroga este un oportunist și un vândut - după părerea mea, vândut nelegiuitorilor. Dar nimic, nimic din ce a făcut vreodată John Joseph Bonforte nu a fost oportunism, și niciodată nu s-a vândut cuiva. Ca discipol, a crezut în cauză; ca lider, a condus din convingere!

- Iată-mă pus la punct, spusei cu umilință. Ei, și-acum ce facem? Dak o ține moale ca *Tommy* să n-ajungă pe Noua Batavie până când se întreamează el pentru întâlnire?

- Nu putem trage de timp. Nu e nevoie să propulsăm peste o gravitație; nimeni nu se așteaptă ca un om la etatea lui Bonforte să-și forțeze inima inutil. Dar nu putem întârzia. Când te cheamă Împăratul, nu stai pe gânduri.

- Și ce-i cu asta?

Rog se uita la mine fără să-mi răspundă. Începeam să-mi ies din ale mele.

- Hei, Rog, nu te gânde la prostii! Chestia asta nu mă privește. Îmi ajunge, doar câteva apariții acolo prin navă, și-atât. Murdar sau nu, politica nu-i jocul meu - plățiți-mă și trimiteți-mă acasă și fiți siguri că nici nu mă-nscriu să votez!

- Poate că nici nu va trebui să faci nimic. Dr. Capek îl

va întrema aproape sigur. Dar dacă nu va fi ceva greu - cum a fost ceremonia adopțiunii - doar o întrevedere cu Împăratul și...

- Împăratul!

Aproape am strigat. Ca mai toți americanii, nu înțelegeam regalitatea, nu prea aprobam în sinea mea instituția - și aveam un fel de teamă nemărturisită față de regi. La urma urmei, americanii au intrat pe ușa din dos. Când am trocat statutul de asociați pe baza tratatului pentru avantajele dreptului de vot în afacerile Imperiului, s-a specificat clar că instituțiile noastre locale, propria constituție și așa mai departe, nu vor fi afectate, iar, în mod tacit, că nici un membru al familiei regale nu va vizita America. Poate că nu e prea bine. Poate că dacă eram obișnuiți cu regalitatea, nu ne-ar impresiona atâta. Oricum ar fi, e notorie dorința năpraznică a americancelor "democratice" de a fi prezentate la curte.

- Ei, potolește-te. Poate că nu va fi nevoie să faci nimic. Vrem doar să fim pregătiți. Ce vreau eu să înțelegi e că un guvern provizoriu nu e mare lucru. Nu emite legi, nu schimbă politica. De astea mă ocup eu. Tot ce vei avea de făcut - dacă ar fi să faci ceva este să apari în fața Regelui Willem - și poate să te mai arăți pe la una-două conferințe controlate, depinde cât va dura refacerea lui. Ce ai făcut până acum a fost mult mai greu - și te vom plăti oricum, chiar de nu te vom folosi.

- La naiba, n-are a face plata! E... poftim, cu vorbele unui personaj celebru din istoria teatrală, "Asta mă privește deloc".

Până să răspundă Rog, Bill Corpsman dădu buzna în cabină, fără să bată, se uită la noi și-i aruncă lui Clifton:

- I-ai spus?

- Da. Refuză.

- Hă? Prostii!

- Nu sunt prostii, răspunsei, și că veni vorba, Bill, pe ușa pe care tocmai ai intrat e un loc drăguț în care se

ciocănește. Noi obișnuim să ciocănim și să întrebăm "Ești îmbrăcat?". Ar fi bine să ții minte.

- A, mofturi! Ne grăbim. Ce-i gargara asta cu refuzul?

- Nu e gargară. Nu am convenit pentru o astfel de treabă.

- Rahat! Poate că ești prea prost să-ți dai seama, Smythe, că ești băgat până aici ca să te mai smiorcăi că vrei afară. Nu ți-ar prii.

Mă dusei la el și-l luai de braț.

- Mă ameninți? Dacă da, hai afară să lămurim totul. Se smulse din strânsoare.

- În navă? Ce, ești copil? Nu ți-a troznit bostanul ăsta că toată mizeria asta e din cauza ta?

- Ce vrei să spui?

- Vrea să spună, răspunse Clifton, că el este convins că Guvernul Quiroga a căzut ca rezultat al discursului tău de astăzi. Se prea poate să aibă dreptate. Dar acum e vorba de altceva. Bill, încearcă să fii cât de cât politicos, da? Nu rezolvi nimic cu harța.

Eram atât de surprins de ideea că eu aș fi determinat demisia lui Quiroga încât uitasem de pofta de a-i rări dinții lui Corpsman. Vorbeau serios? Sigur, fusese un discurs cam mișto, dar cum a plesnit! Era oare posibil? Spusei îngândurat:

- Bill, să înțeleg că te plângi că discursul meu a fost mult prea afectiv pentru tine?

- Hă? La dracu, nu! A fost un discurs jalnic.

- Așa? Nu merg amândouă. Un discurs jalnic care scoate Partidul Umanității din guvern? Asta vrei să spui?

Corpsman, încurcat, vru să răspundă, îl surprinsei pe Clifton înăbușindu-și un rânjet. Se încruntă, vru din nou să răspundă - și sfârși prin a ridica din umeri, zicând:

- Bine, bă ai nimerit-o; discursul poate n-are nimic cu guvernul Quiroga. Și-așa, avem de lucru. Eu tot nu înțeleg cum vine chestia asta, că nu vrei să-ți îndeplinești atribuțiunile?

Mă uitam la el și reușeam să mă stăpânesc - din nou influența lui Bonforte; jucând rolul unui personaj bine temperat, ajungi și tu să fii calm.

- Bill, iar nu merg amândouă. Ai spus-o cu o limpezime emfatică, mă consideri un simplu angajat, plătit să fac o treabă. Prin urmare nu am nici o altă obligație în afară de îndeplinirea acesteia, ceea ce am făcut. Nu poți să mă angajezi pentru altceva decât dacă-mi convine. Nu-mi convine.

Vru să vorbească, dar nu-l lăsa.

- Asta-i tot. Acum, pleacă. Nu ești binevenit aici.

Era ca trăznit.

- Cine te crezi tu să dai ordine aici?

- Nimeni. Absolut nimeni, așa cum ai semnalat. Dar acum asta e camera mea, repartizată de căpitan. Ieși afară de bunăvoie. Nu-mi place purtarea ta.

Clifton adăugă încet:

- Dispari, Bill. Orice-ar fi, acum e cabina lui. Așa că ai face bine să pleci. Rog șovăi, apoi spuse:

- Cred că ar trebui să plecăm amândoi; se pare că nu ajungem nicăieri. Ne scuzi... Șefule?

- Desigur.

Mă așezai să-mi adun gândurile. Îmi era necaz că-l lăsasem pe Corpsman să mă provoace și într-un schimb de replici destul de potolit; era ceva nedemn.

O bătaie în ușă mă întrerupse.

- Cine e? strigai.

- Căpitanul Broadbent.

- Intră, Dak.

Intră și se așază, iar câteva minute păru mai interesat de pielițele de la unghii. În sfârșit mă privi și spuse:

- Te-ai răzgândi dacă-l bag pe bandit la zdup?

- E? Aveți aici pe navă?

- Nu. Dar putem improviza.

Îl cercetai pentru a ghici ce-i cocea mintea.

- Chiar l-ai băga la zdup pe Bill, dacă ți-aș cere? Mă

privi ridicând o sprânceană și rânji strâmb.

- Nu. Nimeni nu ajunge căpitan dacă se comportă astfel. N-aș primi un astfel de ordin nici de la el. Își înclină capul spre camera în care era Bonforte. Sunt hotărâri pe care un om trebuie să le ia singur.

- Așa e.

- Mmm... Am auzit că iar ați tras una de-alea.

- Așa e.

- Mda. Am ajuns să te respect foarte mult, fiule. Când te-am întâlnit, îmi ziceam că ești bun de maimuțăreală și nimic altceva. M-am înșelat.

- Mulțumesc.

- Așa că nu vreau să te influențez. Spune-mi numai: are rost să mai stăm de vorbă? Te-ai gândit bine?

- Eu sunt hotărât, Dak. Nu e de mine.

- Mda, poate că ai dreptate. Îmi pare rău. Nu ne rămâne decât să sperăm că se înzdrăvenește în timp util. Se ridică.

- Apropo, Penny ar vrea să te vadă, dacă n-ai de gând să te-apuci de lucru imediat.

Am râs fără poftă.

- Chiar așa, "apropo", e? N-ați greșit cumva ordinea? Nu e rândul doctorului Capek să încerce să-mi schimbe atitudinea?

- Și-a pierdut rândul; e ocupat cu domnul Bonforte. Îți trimite în schimb un mesaj.

- E?

- Zice că n-ai decât să te duci la dracu'. Era mai ornamentat, dar ăsta-i esențialul.

- Așa? Dacă-i așa, spune-i că-i țin un loc lângă foc.

- Poate să între Penny?

- O, sigur! Dar poți să-i spui că-și pierde timpul; răspunsul e tot "Nu".

Și m-am răzgândit. La naiba, de ce trebuie ca un argument să apară mult mai logic atunci când e subliniat cu o undă de Pasiunea Junglei? Nu că Penny ar folosi

mijloace necinstite, nici măcar o lacrimă n-a vărsat - nici că am atins-o - dar m-am trezit că n-aveam încotro. Ce mai, Penny este speranța luminoasă a acestei lumi, iar sinceritatea ei e contagioasă.

Chinul din călătoria spre Marte a fost floare la ureche pe lângă toceala pe care am tras-o în călătoria spre Noua Batavie. Stăpâneam caracterul de bază; acum era necesar să-i cunosc trecutul, pentru a fi Bonforte aproape în toate împrejurările. Fiind vorba de o audiență regală, odată ajunși pe Noua Batavie, s-ar putea să mă întâlnesc cu sute sau mii de oameni. Rog plănuia să-mi asigure o defensivă în adâncime, o rutină pentru orice figură publică atunci când are de îndeplinit o misiune; oricum, trebuia să văd oameni - o figură publică rămâne o figură publică, n-ai ce-i face.

Numărul de echilibristică pe care urma să-l fac era posibil numai datorită cartotecii Farley a lui Bonforte, poate cea mai bine alcătuită. Farley a fost un consilier politic din secolul douăzeci, al lui Eisenhower parcă, iar metoda inventată de el pentru folosirea relațiilor personale în politică a fost revoluționară, cum a fost invenția germană a conducerii colective în război. Nu auzisem de sistemul ăsta până când Penny mi l-a arătat pe al lui Bonforte.

Nu era decât o simplă cartotecă despre oameni. Dar vezi, în arta politicii nu e vorba "decât" despre oameni. Această cartotecă îi cuprindea pe toți, sau aproape toți, oamenii pe care-i întâlnise Bonforte; mii și mii în decursul îndelungatei sale vieți publice; fiecare dosar conținea tot ce știa el despre persoana respectivă din contactele personale ale lui Bonforte. Nimic altceva, oricât de trivial. De fapt, triviale erau întotdeauna primele date: nume și porecle ale soțiilor, copiilor, animalelor îndrăgite, pasiuni, mâncăruri și băuturi preferate, prejudecăți, extravagante. Urmau date și locuri și comentarii pentru

fiecare împrejurare în care Bonforte a vorbit cu persoana respectivă.

Când a fost posibil, era inclusă și o fotografie. Ici și colo, nu neapărat, erau și informații "externe", adică informații care au fost mai degrabă căutate și nu aflate direct de Bonforte. În funcție de importanța politică a persoanei. În unele cazuri partea "externă" era o biografie riguroasă de câteva mii de cuvinte.

Și Penny și Bonforte purtau microrecordere, alimentate de căldura corpului. Când Bonforte era singur, dicta într-al său, unde avea posibilitatea - în dormitoare, în timpul plimbărilor etc.; dacă era și Penny prezentă, înregistra ea pe al său, introdus într-un ceas-brățară. Penny nu putea să transcrie și nici să microfilmeze; cu alte nimicuri se ocupau două dintre fetele lui Jimmie Washington.

Când Penny mi-a arătat cartoteca Farley, și era imensă, chiar și pentru zece mii de cuvinte și mai mult pe casetă, și mi-a spus că reprezenta suma informațiilor personale despre cunoștințele domnului Bonforte, am gemăluit (un fel de geamăt și hăulit emise cu intensitate laolaltă).

- Dumnezeu mare, copila mea! Îți spuneam eu că va fi imposibil. Cine-ar fi în stare să memoreze tot ce e aici?

- Vai, nimeni, evident.

- Ai zis că aici e tot ce-și amintește el despre prieteni și cunoștințe.

- Nu chiar. Am spus că este tot ce voia să-și amintească. Și tocmai pentru că nu putea ține minte tot, folosea cartoteca. Nu te îngrijora; nu trebuie să memorezi nimic. Vreau să știi că o ai la dispoziție. Am eu grijă să ai la dispoziție un minut-două pentru a studia dosarul unei persoane, înainte de a o întâlni. Așa cum făceam și pentru el.

M-am uitat la dosarul pe care mi l-a proiectat pe

monitorul de pe birou. O doamnă Saunders din Pretoria, Africa de Sud. Avea un buldog pe care-l chema Fonfăilă Bulșor, câteva odrasle neinteresante și-i plăcea un strop de chitră într-un deget de whisky.

- Penny, vrei să-mi spui că domnul B. pretindea să rețină detalii de felul ăsta? E o impostură.

În loc să se înfurie la auzul acestui sacrilegiu, Penny dădu din cap și zise cu sobrietate:

- Așa am crezut și eu. Dar privește lucrurile corect, Șefule. Îți notezi numărul de telefon al unui prieten?

- Ei, cum, desigur.

- E necinstit? Ceri iertare prietenului pentru că ești atât de nepăsător cu el încât nu ții minte nici măcar atâta lucru?

- E? E corect, mă predau. M-ai avut.

- Sunt lucruri pe care i-ar plăcea să le țină minte dacă ar avea memorie perfectă. Și fiindcă nu are, nu e o impostură să ți le notezi, așa cum nu e să-ți notezi într-o agendă data nașterii unui prieten - asta e: o imensă agendă, pentru toate datele. Și e chiar mai mult. Ai întâlnit vreo persoană cu adevărat importantă?

Încerci să mă gândesc. Penny nu-i avea în vedere pe giganții scenei; abia dacă știa de existența lor.

- Odată l-am întâlnit pe președintele Warfield. Eram un puști de zece sau unsprezece ani.

- Îți amintești în amănunțime?

- Cum nu, sigur. A zis: "Cum ți-ai rupt mâna fiule?" și eu am zis: "Cu bicicleta, domnule," iar el: "Și eu la fel, dar a fost clavicula".

- Crezi că și-ar mai aminti dacă ar trăi?

- Dar cum, nu.

- Ar putea - te-ar fi îndosariat în Farley. Cartoteca aceasta include și băieți de vârsta asta, pentru că băieții cresc și se fac oameni în toată firea. Oamenii de nivelul președintelui Warfield nu-și pot aminti de toate persoanele, foarte numeroase, cu care se întâlnesc.

Numai că orice anonim ține minte toate detaliile unei întâlniri cu marile personalități. Un politician nu trebuie să facă vreo diferență, el rămânând în viața acestora același om de atunci, și astfel trebuie să le arate că își amintește și el acele mărunțișuri - e ceva politicos, amical și înduioșător pentru ei. E ceva esențial - în politică.

Am rugat-o să-mi monitorizeze fisierul Farley al Regelui Willem. M-a dezamăgit la început, dar mi-am dat seama că Bonforte nu-l cunoștea bine pe Împărat și că-l întâlnise doar în câteva ocazii oficiale - primul său serviciu ca Ministru Suprem s-a derulat înainte de moartea Împăratului Frederik. Biografie externă nu avea, doar o notă. "Vezi Dinastia de Orania". Nu am văzut-o - nu era timp să sap prin milioanele de cuvinte ale istoriei Imperiale și pre-Imperiale, oricum am avut note destul de bune la istorie. Voiam să aflu doar ce știa Bonforte despre Împărat și alții nu.

M-am gândit că Farley-ul îi cuprindea pe toți cei prezenți pe navă, dat fiind că erau oameni pe care-i întâlnise Bonforte. I-am cerut dosarele. A părut oarecum surprinsă.

Curând am fost eu cel surprins. *Tom Paine* avea șase mari oameni ai Adunării. Rog Clifton și domnul Bonforte, bineînțeles. Dar în primul articol din dosarul lui Dak scria: "Broadbent Darius K., Onorabil A.G. (agent general) pentru Liga Călătorilor Liberi, Diviziunea Superioară. Se menționa deasemenea că era doctor în fizică, fusese vicecampion la tir în Meciurile Imperiale cu nouă ani în urmă și publicase trei volume de versuri sub *le nom de plume*¹⁷ de "Acey Wheelwright". M-am lecuit să mai judec oamenii după înfățișare.

Mai era o însemnare de mână a lui Bonforte. "Aproape irezistibil pentru femei - și vice versa".

Penny și doctorul Capek erau deasemenea membri ai

¹⁷ Pseudonim.

marelui parlament. Chiar și Jimmie Washington, din partea unui district "fără probleme", mi-am dat seama mai târziu - el reprezenta Laponii, cu reni cu tot și cu Moș Nicolae negreșit. Era hirotonisit în Prima Biserică a Adevărului Biblic a Duhului Sfânt, de care nu mai auzisem, dar care explica înfățișarea de diacon cu gura încleștată.

Mi-a făcut o deosebită plăcere să citesc despre Penny ca fiind Onorabila Domnișoară Penelope Talioferro Russell. Era licențiată în litere, în administrația guvernului din Georgetown și licențiată în științe umaniste la Wellesley, ceea ce nu m-a surprins. Reprezenta femeile universitare fără district, altă circumscripție electorală "fără probleme" (am aflat eu), acolo membrii Parlamentului Expansionist fiind în raport de cinci la unu.

Mai jos apărea numărul la mănuși, alte măsuri, culorile preferate (avea multe de învățat de la mine în privința îmbrăcămintei), parfumurile preferate (Pasiunea Junglei, evident) și alte multe detalii, multe din ele inofensive. Dar mai era un "comentariu"!

"Onestă din fire - nedotată aritmetic - se mândrește cu simțul umorului, care-i lipsește - ține regim, dar e lacomă dacă e vorba de vișine glasate - mămoasă - citește orice".

Mai jos era o addendă, în scrisul neglijent al lui Bonforte: "A, Creațo! Iar tragi cu ochiul, aha".

Când i le-am înapoiat, am întrebat-o dacă și-a citit Farley-ul. Mi-a zis să-mi văd de-ale mele! Apoi s-a îmbujorat și mi-a cerut iertare.

O mare parte din timp am dedicat-o studiului, dar mi-am oferit și răgazul perfecționării asemănării fizice, verificând nuanța Semipermului cu colorimetrul, fiind foarte grijuliu totodată cu aspectul ridurilor, adăugind și două alunițe, finisând totul cu o perie electrică. Pielea

avea să mi se jupoaie mai târziu, dar era un preț mic plătit pentru un machiaj care nu se mâzgălea cu acetonă și nici nu se ștergea cu șervețelul la masă. Am pus și "cicatricea" de la piciorul "infirm", după o fotografie al lui Bonforte din fișa medicală a doctorului Capek. Dacă Bonforte ar fi avut nevastă sau amantă, le-ar fi fost greu să deosebească impostorul de original numai după înfățișare. A fost mult de lucru, dar puteam de acum să mă îngrijesc de partea cea mai grea a personificării.

Dar cel mai greu a fost cu adoptarea credinței lui Bonforte, pe scurt, politica Partidului Expansionist. Într-un fel, el însuși era Partidul Expansionist, nu doar liderul cel mai proeminent, ci filozoful politic și cel mai mare politician al său. Expansionismul nu fusese o mișcare a "Destinului Manifest", atunci când s-a înființat partidul, o coalțiție firavă de grupuri care aveau un singur lucru în comun: credința că viitorul rasei umane era dincolo de frontierele cerului. Bonforte dăduse partidului rațiunea de a fi și morala, tema libertății și a egalității în drepturi sub stindardul Imperial; era foarte insistent asupra ideii că rasa umană nu mai trebuie să mai facă niciodată greșelile pe care le făcuse subrasa albă în Africa și Asia.

Dar nu înțelegeam de ce - eram atât de naiv în domeniu - la început Partidul Expansionist se aseamăna cu actualul Partid al Umanității. Nu eram conștient de faptul că partidele politice se schimbă foarte mult cu timpul, ca și oamenii. Știam, vag, că Partidul Umanității începuse ca o fracțiune a mișcării Expansioniste, dar nu m-am gândit la asta. De fapt, era inevitabil; cum partidele politice care nu-și îndreptau privirea spre cer au degenerat sub imperativele istoriei, acel partid care mergea pe calea dreaptă trebuia să se rupă în două.

Dar s-o luăm la rând; educația mea politică nu a urmat o cale atât de dreaptă. La început m-am cufundat în declarațiile publice ale lui Bonforte. Adevărat, am mai făcut așa, dar atunci studiam felul lui de a vorbi; acum

studiam ce spunea.

Bonforte era un orator din marea tradiție, dar putea fi vitriolant în dezbateri, de exemplu un discurs ținut în Noul Paris, în timpul scandalului asupra tratatului cu cuiburile marțiene, Concordia din Tycho. Din cauza acestui tratat și-a părăsit funcția; îl promovase, dar sub presiunea exercitată asupra coaliției, a pierdut următorul vot de încredere. Oricum, Quiroga n-a îndrăznit să denunțe tratatul. I-am ascultat cu deosebită atenție discursul fiindcă nici mie nu-mi plăcuse tratatul; ideea că marțienilor li se dădeau aceleași drepturi pe Pământ cu ale oamenilor pe Marte mă oripila - dar asta înainte de a vizita cuibul lui Kkkah.

"Oponentul meu," spusese Bonforte scrâșnind, "ar vrea să credeți că deviza așa-zisului Partid al Umanității, "Guvernare de către ființe umane, prin ființe umane, pentru ființe umane", nu e decât o parafrază a nemuritoarelor cuvinte ale lui Lincoln. Dar, este vocea lui Abraham, și mâna este a Ku Klux Klan-ului¹⁸. Înțelesul acestei aparent inocente devize este "Guvernarea tuturor raselor de oriunde numai de către ființe umane, în beneficiul câtorva privilegiați."

Dar, protestează oponentul meu, dar ne e dat de Dumnezeu să purtăm lumina noastră printre stele, să-i civilizăm pe sălbatici. E școala de sociologie a Unchiului Remus - cu norodul cântând imnuri și cu milostivul boier! Frumoasă imagine, dar prea mică-i rama; nu încapе în ea și biciul, țarcul sclavilor - și casieria!"

M-am trezit transformându-mă, dacă nu într-un Expansionist, cel puțin într-un Bonfortist. Nu sunt sigur dacă eram convins de logica vorbelor lui - într-adevăr, nu

¹⁸ Ku Klux Klan este numele sub care sunt cunoscute mai multe organizații rasiste extremiste, dintre care prima a apărut după Războiul Civil American în 1865 în statul Tennessee (S.U.A.). Membrii acestor organizații susțin superioritatea rasei albe și își exprimă adesea cu violență atitudinea de antisemitism, anticatolicism, homofobie etc

sunt sigur dacă erau logice. Dar eram foarte receptiv. Voiam să înțeleg atât de bine ce a spus pentru a putea să refrarez în locul lui, dacă era cazul.

În orice caz, iată un om care știa ce voia și (mai rar!) de ce vroia acel lucru. Nu puteam să nu fiu impresionat și să nu-mi verific propriile credințe. Din ce am trăit eu?

Profesia, desigur! Am fost crescut cu ea, mi-a plăcut, aveam credința puternică, deși nelogică, că pentru artă merită să trăiești și, de altfel, fiind singurul mod prin care îmi asiguram existența. Altceva?

Nu m-au impresionat de fel școlile teoretice de etică. Le-am încercat - bibliotecile publice sunt o sursă imediată de recreere pentru un actor nevoiaș - dar le-am găsit searbăde ca sărutul soacrei. Dă-i timp și hârtie cât cuprinde, și un filozof poate dovedi orice.

Am avut aceeași desconsiderare și față de instruirea morală a copiilor. E multă vorbărie, iar pe-acolo unde se spune ceva, dai peste definiția copilului "bun" care are grijă să nu perturbe odihna mamei și a omului "bun" care-și îngrașă bine contul bancar, fără să fie prins. Nu, mersi!

"Spectacolul trebuie să continue." Iată în ce am crezut, din ce am trăit eu. Dar de ce trebuie să continue spectacolul? - având în vedere că unele spectacole sunt groaznice. Ei, pentru că așa te-ai învoit, pentru că acolo afară e un public; ei au plătit și fiecare e îndreptățit să primească tot ce-i mai bun în tine. Le ești dator. Mai ești dator și oamenilor de scenă și directorului și producătorului și altor membri ai companiei - și celor care te-au școlit și altora din urmă, din teatrele în aer liber și cu bănci de piatră și flecarilor aciuiți prin piețe. *Noblesse oblige*¹⁹.

M-am convins că ideea putea fi generalizată pentru orice fel de ocupație. "Valoarea pentru valoare". A făuri "cum trebuie și cum se cade". Jurământul hipocratic. Nu-

¹⁹ Noblețea obliga.

ți abandona echipa. Lucru cinstit pentru plată cinstită. Sunt lucruri pe care nu e nevoie să le dovedești; făceau parte din esența vieții - adevărate pe veșnicie, adevărate în cele mai îndepărtate colțuri ale Galaxiei.

Deodată am întrezărit calea spre care se îndrepta gândirea lui Bonforte. Dacă există fundamentele etice care transcend timpul și spațiul, ele sunt deci valabile și pentru marțieni și pentru oameni. Valabile pentru orice planetă din jurul unei stele - iar dacă rasa umană nu se comportă în conformitate cu ele, atunci nu are nici o șansă, pentru că o rasă mai bună îi va da brânci, afară din joc, pentru că trișează.

Prețul expansiunii era virtutea. "Nu-i da fraierului nici o șansă" era o gândire prea strâmtă pentru lărgimea cosmică.

Dar Bonforte nu propovăduia blândețea și lumina.

"Nu sunt un pacifist. Pacifismul este o doctrină parșivă care-i permite omului să-și primească partea din beneficiul grupului social fără să vrea să plătească - și pretinde să fie glorificat pentru necinstea lui.

Domnule președinte, viața este a celor care nu se tem s-o piardă. Legea aceasta trebuie adoptată!" Și cu asta a trecut de partea susținătorilor unor alocății militare, pe care partidul său le respinsese în conciliabul.

Sau din nou:" Luați atitudine! Luați mereu atitudine! Puteți greși - dar cel care nu ia nici o atitudine, greșește mereu! Să ne ferească Cerul de lașii care se feresc de a alege. Să ne ridicăm și să fim numărați". (Era vorba de un conciliabul²⁰ restrâns, dar Penny îl înregistrase, iar Bonforte l-a păstrat - Bonforte avea simțul istoriei; era un arhivar. Dacă n-ar fi fost, n-aș fi avut cine știe ce de lucru).

Bonforte era omul meu. Sau felul de om care-mi plăcea să cred că era. O persoană pe care eram mândru

²⁰ Consfătuire secretă între persoane care plănuiesc ceva (nepermis).

s-o "port".

Nu-mi amintesc să fi dormit după ce i-am promis lui Penny că mă voi prezenta la audiența regală, dacă Bonforte nu va fi în stare. Am avut de gând să dorm - n-are rost să urci pe scenă cu ochii căzuți ca urechile unui ogar - dar eram atât de absorbit de studiu, iar biroul lui Bonforte era dotat cu suficiente hapuri. E uimitor câte poți să faci în douăzeci și patru de ore pe zi, fără să fii deranjat și cu tot sprijinul de care ai nevoie.

Dar cu puțin timp înainte de a ajunge pe Noua Batavie, dr. Capek intră și-mi spuse:

- Dezvelește-ți brațul stâng.

- De ce? întrebai.

- Pentru că nu vrem să te prăbușești de extenuare în fața Împăratului. Vei dormi până la asolizare. Atunci îți voi da un antidot.

- Hm? Înseamnă că nu crezi că el va fi gata?

Capek n-a răspuns, mi-a făcut injectia. Am vrut să termin de ascultat discursul care se desfășura, dar cred că am adormit în câteva secunde. Apoi l-am auzit pe Dak, spunând respectuos:

- Domnule, trezește-te. Te rog. Am asolizat la stația Lippershey.

CAPITOLUL OPT

Luna noastră fiind o planetă fără atmosferă, o transnavă poate să asolizeze. Dar *Tom Paine*, fiind o transnavă construită pentru a rămâne în spațiu și să fie deservită de stațiile orbitale, trebuia să asolizeze pe o platformă. Aș fi vrut să fi fost treaz să văd și eu, pentru că se zice că e mai ușor să prinzi un ou cu o farfurie decât să așezi o transnavă pe sol. Dak era printre puținii piloți care puteau executa această operație.

Dar n-am apucat s-o văd pe *Tommie* nici măcar pe platformă; tot ce-am văzut a fost interiorul tubului de transbordare a pasagerilor pe care l-au prins de sasul ecluzei și tubul spre Noua Batavie - deplasarea prin aceste tuburi este așa de rapidă încât, sub gravitația scăzută a Lunei, la mijlocul călătoriei ești din nou în imponderabilitate.

Ne-am dus mai întâi la apartamentele repartizate liderului opoziției loiale, reședința oficială a lui Bonforte până (și dacă) va ajunge din nou la putere după alegerile anunțate. Erau atât de magnifice încât nu-mi închipuiam cum ar arăta reședința Ministrului Suprem. Cred că Noua Batavie este cea mai impunătoare capitală dintotdeauna; păcat că nu poate fi văzută prea bine din afară - dar mai important este faptul că este singurul oraș din sistemul solar cu adevărat impenetrabil de bombele atomice. Sau mai bine zis, "suficient de impenetrabil", deoarece pot fi distruse doar câteva structuri de suprafață. Apartamentele lui Bonforte includeau un salon situat pe coama stâncoasă, cu vedere spre stele și Terra-Mamă printr-un balcon-bulă - dar până la dormitor și birouri, ajungea cu liftul personal, la o mie de picioare în adâncul

pietros.

N-am avut timp să explorez apartamentele; m-au îmbrăcat pentru audiență. Bonforte n-avea valet nici la sol, dar Rog a insistat să mă "ajute" (mai mult m-a încurcat) cu ultimele retușuri. Îmbrăcămintea era cea veche, formală, de curte, pantalonii tubulari, fără nici o formă, o jachetă ridicolă cu coadă de frac, negre amândouă, o cămașă cu plastron alb scrobit, cu guler înalt și papion alb. Cămașa lui Bonforte era dintr-o bucată, pentru că (presupun) nu avea costumier; corect ar fi fost dacă era asamblată, bucată cu bucată, iar papionul, legat ușor pentru a se vedea că era legat cu mâna - dar nu-i poți cere unui om să se priceapă și la politică și la modă.

Era un costum urât, dar a constituit un decor numai bun pentru diagonala colorată a Ordinului Wilhelmina, trecută peste piept. M-am privit într-o oglindă lungă și eram satisfăcut de efect; era deosebit de aspectuos, singurul accent coloristic pe negrul mohorât. Îmbrăcămintea tradițională o fi ea urâtă, dar avea distincție, avea ceva din strălucirea rece a unui *maître d'hôtel*²¹. Eram demn de atenția unui suveran.

Rog Clifton mi-a dat ruloul pe care erau înscrise propunerile pentru miniștri și mi-a vârat într-un buzunar interior o copie a listei respective - originalul fusese înmânat de Jimmie Washington Secretarului de Stat al Împăratului, imediat după asolizare. Teoretic, scopul audienței era informarea mea de către Împărat că dorința lui era ca eu să formez guvernul și ca eu să-i prezint cu smerenie sugestiile mele; numirile trebuiau să rămână secrete până când suveranul binevoia să le aprobe.

De fapt, alegerile erau făcute; pe aproape tot parcursul călătoriei, Rog și Bill n-au făcut decât să-i caute pe oamenii de încredere pentru formarea Cabinetului,

²¹ Manager de hotel, seful ospatarilor si eventual al bucatarilor.

folosindu-se de bruiajul oficial pentru mesajele radio. Am studiat Farley-ul fiecăruia și al rezervei aferente. Dar lista era într-adevăr secretă, în sensul că serviciile de presă nu o primeau decât după audiența Imperială.

Am luat ruloul și am ridicat bagheta. Rog mă privea îngrozit.

- Dumnezeule mare, omule, n-o poți lua cu tine în fața Împăratului!

- De ce nu?

- Hă? Păi, dar e o armă.

- Este o armă de ceremonie. Rog, orice duce, orice baronet mărunț își poartă spada de paradă. Așa voi face și eu.

Scutură din cap.

- Ei, da. Nu înțelegi vechea legiuire? Spadele de paradă simbolizează datoria pe care o au ei față de senior, de a-l susține, de-al apăra, cu prețul vieții. Dar tu ești un cetățean obișnuit; tradiția îți impune să te înfățișezi neînarmat.

- Nu, Rog. Oh, am să fac cum zici tu, dar nu vă mai întâlniți voi cu o astfel de ocazie. Asta da, teatru, ascultă-mă ce-ți spun.

- Nu prea înțeleg ce vrei să spui.

- Ei bine, uite, se duce vestea pe Marte că astăzi am purtat bagheta? Până în cuiburi, adică?

- Hm? Cred că da. Da.

- Cu siguranță. E normal ca în fiecare cuib să existe stereoreceptoare; am văzut destule eu însumi în cuibul Kkkah. Ei urmăresc programele Imperiului ca și noi. Nu?

- Da. Mai ales cei mai în vârstă.

- Dacă port bagheta, vor ști; dacă nu, vor ști. Pentru ei e important; ține de justete. Nici un marțian adult nu iese din cuib fără baghetă, iar în interior le poartă în cazul ceremoniilor. Marțienii au apărut în fața Împăratului în trecut; aveau baghetele cu ei, nu? Pun mâna în foc.

- Da, dar tu...

- Uiți că eu sunt un marțian.

Fața lui Rog nu mai exprima nimic. Continuai tot eu:

- Eu nu sunt numai "John Joseph Bonforte"; eu sunt Kkkahjjjerrr din cuibul Kkkah. Dacă nu voi purta bagheta, voi comite o mare injustețe - și, sincer să fiu, nu știu ce se poate întâmpla când vor afla. Nu cunosc prea bine obiceiurile marțiene. Acum, s-o luăm invers; gândește-te. Când merg pe acel coridor purtând bagheta, sunt un cetățean marțian care urmează să fie numit prim-ministrul Majestății Sale Imperiale. Ce efect ar avea asupra cuiburilor?

- Recunosc că nu m-a dus gândul până aici, răspunse el încet.

- Nici eu n-aș fi ajuns aici, dacă n-ar fi fost să mă gândesc dacă era bine să iau sau nu bagheta cu mine. Dar nu crezi că domnul Bonforte s-a gândit - înainte chiar de a fi invitat pentru a fi adoptat? Rog, ținem acum tigrul de coadă; n-avem decât să-i sărim în spinare. Nu avem încotro.

Atunci veni și Dak, mă aprobă, păru surprins că Clifton avusese altă concepție.

- Sigur, stabilim un precedent, Rog. Dar, când văzu cum țineam bagheta, scăpă un strigăt: Drace! Măi omule, vrei să omori pe cineva? Sau doar să perforezi peretele?

- Nu apăsam.

- Ei, da, ce să-ți spun, mersi! Nici n-ai siguranța pusă, mă dojeni luându-mi bagheta cu luare aminte. Uite, răsucești inelul... și asta o fixezi aici - ei, acum, e doar un băț. Phiu!

- O, pardon.

M-au depus în vestiarul Palatului, apoi m-au dat pe mâna rândușului Regelui Willem, Colonelul Pateel, cu o înfățișare afabilă de hindus, maniere perfecte și o formidabilă uniformă a forțelor spațiale Imperiale. Înclinarea cu care m-a întâmpinat fusese calculată la

milimetru: eu eram pe cale de a deveni Ministrul Suprem, dar nu eram încă, vezi mata, da, dar eram civil - îi eram superior, - și mai scade doi milimetri, pentru că el avea pe umărul drept agrafa Imperială.

Se uită la baghetă și spuse moale:

- Această-i o baghetă marțiană, așa este domnule? Interesant. Presupun că o vei lăsa aici... va fi în siguranță.

Spusei:

- O port.

- Domnule?

Sprâncenele îi săriră în sus și așteptă să-mi corectez această greșeală grosolană.

Am extras, din colecția de clișee, unul îndrăgit de Bonforte, folosit pentru dojenirea îngâmfării.

- Fiule, ce-ar fi să ne vedem fiecare de oala lui? Pe fața lui nu se mai citea nimic.

- Foarte bine, domnule. Pe aici, dacă domnul dorește.

Ne-am oprit la intrarea în sala tronului. Departe, suit pe o estradă, tronul era gol. De o parte și de cealaltă, pe toată lungimea imensei caverne, stăteau în așteptare, nobilii și membrii familiei regale. Pateel trebuie să fi făcut un semn, fiindcă atunci începu și imnul Imperial și toți luară poziție de dreptți, Pateel ca un robot, eu, mai gârbovit, ca un om mai în vârstă și muncit, care se descurcă și el cum poate, iar toată curtea, ca manechine într-o vitrină. Sper că nu vom renunța niciodată la acest fast; toți acești figuranți în veșminte nobile și lăncierii alcătuiau o priveliște minunată.

La ultimele măsuri veni din celălalt capăt și ajunse la tron Willem, Prinț de Orania, Duce de Nassau, Mare Duce de Luxemburg, Cavaler Comandor al Sfântului Imperiu Roman, General Amiral al Forțelor Imperiale, Consilier pentru Cuiburile Marțiene, Protector al Săracilor și, prin Voința Domnului, Rege al Landurilor de Jos și Împărat al

Planetelor și al Spațiilor Intermediare.

Nu-i distingem fața, dar simbolismul produse în mine o dorință urgentă de empatie. Nu eram ostil ideii de regalitate.

Când Regele Willem se așează, imnul se termină; dădu din cap în semn de primire a salutului și o undă de relaxare rupse rândurile curtenilor. Pateel se retrase și, cu bagheta la subțioară, începui lungul marș, șchiopătând nițel cu toată gravitația redusă. Semăna foarte mult cu înaintarea din Cuibul interior al lui Kkkah, numai că nu eram înspăimântat; mi-era cald și drag. Mă însoțea potpuriul Imperial, muzica trecând de la "Kong Christian" la "Marseillaise" și la "Stindardul presărat cu stele" și toate celelalte.

La prima arcadă m-am înclinat, din nou la a doua, apoi o înclinare adâncă la al treilea marcaj, la începutul scărilor. N-am înngenunchiat; nobilii trebuie săngenuncheze, dar omul simplu împărtășește suveranitatea cu Suveranul. Lumea nu interpretează corect acest lucru, fiind incorect pus în scenă în stereo și în teatru, iar Rog a avut grijă să știu ce am de făcut.

- *Ave Imperator!*

Dacă eram olandez, spuneam și "Rex", dar eram american. Bălmăjirăm o latinească școlărească, el întrebând ce voiam, eu aducându-i aminte că mă chemase etc. O dădu pe anglo-americană, pe care o vorbea cu un ușor accent din Noua Anglie.

- Ai servit bine și pe tatăl nostru. Este gândul nostru că tu ai putea să ne servești pe noi. Ce spui?

- Dorința suveranului meu este și voia mea, Majestate.

- Fii mai aproape de noi.

Poate că am făcut-o prea bine, dar urcând treptele înalte, piciorul începuse să mă doară de-adevăratalea - iar o durere psihosomatică e mai rea ca oricare alta. Era cât pe-aci să cad, iar Willem sări de pe tron și mă ținu de

braț. Îmi zâmbi și-mi spuse *sotto voce*²²:

- Ușurel, bătrâne prieten. O scurtăm noi acuma.

Mă ajută să ajung la scaunul din fața tronului și să mă așez cu o clipă mai devreme ca el însuși să se așeze, ceea ce a fost un moment mai delicat. Apoi a întins mâna după rulou, iar eu i l-am înmânat. L-a derulat și s-a prefăcut că studiază pagina imaculată.

Acum era muzică de cameră și curtea își arăta încântarea, doamnele râzând, nobili gentlemeni enunțând galanterii, gesticulând cu evantaiile. Nimeni nu se mișca prea mult din loc, nimeni nu stătea nemișcat. Paji tineri, cu înfățișarea heruvimului lui Michelangelo se plimbau printre ei, oferind dulciuri pe tăvi. Unul dintre ei îngenunche și-mi oferă o bomboană cu ochii pe inexistenta listă. Copilul îmi întinse tava și luai și eu una, fără să știu dacă era cum se cuvine. Era o ciocolată minunată din acelea fără pereche, care se fac numai în Olanda.

Am recunoscut multe din figurile curții, după imaginile studiate. Majoritatea șomerilor regali de pe Pământ erau acolo, ascunși sub titlurile secundare de duci și conți. Unii spuneau că Willem îi ținea ca pensionari pentru a-i lumina curtea; alții, că el voia să-i țină sub observare și să-i țină departe de politică și alte belele. Poate că era ceva din amândouă. Era prezentă și nobilime non-regală din douăsprezece nații; unii dintre ei muneau pentru a-și câștiga existența.

Începusem să sortez buze de Habsburg și nasuri de Windsor.

În sfârșit Willem puse jos ruloul. Muzica și conversația încetară instantaneu. În liniștea totală, spuse:

- Ai propus o companie galantă. Ne-am gândit să o confirmăm.

- Sunteți prea binevoitor, Majestate.

- Vom cumpăni și vom da de știre, spuse și se aplecă

²² În surdină, cu voce scăzută, discret.

spre mine. N-are rost să cobori de-andăratelea pe scara aia blestemată. Te ridici, rămâi în picioare. Eu plec imediat.

Îi șoptii și eu:

- O, mulțumesc, Sire.

Se ridică, și eu numaidecât, și dispăru într-un vârtej de straie. Când mă-ntorsei, observai câteva priviri curioase. Dar muzica pornise și făcui drumul înapoi în timp ce figurația regală făcea din nou conversație politicoasă.

Pateel fu lângă mine după trecerea pe sub ultima arcadă.

- Pe aici, domnule.

Parada se terminase; acum venea adevărata audiență.

Mă duse pe o ușă mică într-un coridor gol, prin altă ușă mică într-un birou destul de obișnuit. Singurul lucru regal din el era o placă murală, blazonul Casei de Orania, cu nemuritoarea deviză "Eu Mențin"! Masa de lucru, mare, întinsă, era acoperită cu hârtii în dezordine. În mijloc, prins sub o pereche de pantofiori metalici, era originalul listei pe care o aveam în buzunar. Într-o ramă de cupru, era o fotografie de familie a fostei Împărătese cu copiii. După o canapea puțin uzată se afla un mic bar. Mai erau două fotolii și scaunul pivotam de la masa de lucru. Celelalte mobile erau mai potrivite într-un cabinet de doctor familial, foarte ocupat și fără ifose.

Pateel mă părăsi, închizând ușa. N-avusei timp să-mi dau seama dacă era cuviincios să mă așez, că și intra Împăratul prin ușa din cealaltă parte a încăperii.

- S'trăiești, Joseph, strigă. Vin acum.

Străbătu în viteză încăperea, urmat de doi servitori care-l dezbrăcau și ieși pe o a treia ușă. Reveni aproape imediat, închizând fermoarul salopetei.

- Tu ai luat-o pe scurtătură; eu trebuia să dau ocol. O să-l pun neapărat pe inginerul palatului să mai taie un

tunel, din spatele sălii tronului, al dracu dacă nu. Așa, trebuie să dau ocol pătratului pe trei laturi - e la fel de ridicol ca defilarea prin coridoare semipublice îmbrăcat ca un cal de circ.

Adăugă meditativ:

- N-am decât lenjeria de corp sub hainele astea caraghioase.

- Mă îndoiesc că ar fi tot așa de inconfortabile ca jacheta asta de clovn pe care o port eu, Sire.

Ridică din umeri.

- Asta e, suportăm fiecare rigorile meseriei. Nu ți-ai luat nimic de băut?

Luă lista cu propunerile pentru cabinet.

- Ia și toarnă-mi și mie.

- Ce anume, Sire?

- Hm? se miră el. Ca de obicei. Scotch cu gheață, bineînțeles. Fără să mai zic nimic, turnai în două pahare, adăugând apă pentru mine; mă trecuse un fior rece; dacă Bonforte știa că Împăratul obișnuia să bea scotch pe cuburi de gheață, trebuia să fie scris în Farley. Nu era.

Dar Willem acceptă paharul fără comentarii, murmură:

- Jet tare!

Își aruncă ochii pe listă. Apoi și-i ridică spre mine.

- Ce-i cu băieții ăștia, Joseph?

- Sire? Este vorba de scheletul unui cabinet, desigur.

Am înghesuit portofoliile unde a fost posibil, iar Bonforte deținea pe cele ale Apărării și Finanțelor precum și conducerea. În trei cazuri am dat trei numiri temporare miniștrilor deputați - Cercetare, Demografie și Exterior. Oamenii care vor putea ocupa aceste posturi în guvernul permanent erau necesari în campania electorală.

- Da, da, este echipa a doua. Mmm... Dar acest Braun? Eram foarte surprins. Înțelesesem că Willem va aproba lista de comentarii și va dori să stăm la taclale

despre altceva. Nu asta mă speria; poți căpăta faima unui conversaționist redutabil numai lăsându-l pe celălalt să-și facă numărul.

Lothar Braun era un "tânăr politician în ascensiune". Tot ce știam despre el aflasem din Farley și de la Rog și Bill. Se afirmase după ieșirea din funcție a lui Bonforte, astfel că nu ocupase nici un post în cabinet, dar servise ca și chestor la conciliabule și organizator asociat. Bill a susținut că Bonforte avea de gând să-l propulseze rapid pentru a-l verifica în guvernul provizoriu; l-a propus ca Ministru al Comunicațiilor Externe.

Rog Clifton nu fusese convins; el scrisese numele lui Angel Jesus de la Torre y Perez, subministru deputat. Dar Bill a subliniat că era momentul cel mai potrivit pentru a-l încerca pe Braun, fără nici un risc. Clifton a cedat în cele din urmă.

- Braun? răspunsei. Este un tânăr de viitor. Foarte inteligent. Willem nu comentă, dar continuă lectura listei. Încercam să-mi amintesc exact ce spusese Bonforte despre Braun în cartoteca Farley. Inteligent... muncitor... analitic. Spusese ceva împotriva lui? Nu - sau poate - "un pic prea afabil". Nu poți condamna pe cineva din atâta. Dar Bonforte nu spusese nimic despre virtuți afirmative precum loialitatea și onestitatea. Asta n-ar fi nimic, cartoteca Farley nefiind o culegere de studii caracteriologice; era o simplă arhivă de date.

Împăratul puse lista de-o parte.

- Joseph, ai de gând să aduci cuiburile marțiene în Imperiu imediat?

- E? Cu siguranță nu înainte de alegeri, Sire.

- Haide, haide, știi că mă gândeam la perioada de după alegeri. Și nu mai știi să spui "Willem"? "Sire" pentru cineva mai tânăr cu șase ani, în această împrejurare, e o prostie.

- Foarte bine, Willem.

- Amândoi știm că politica nu e treaba mea. Dar știm

că și asta e o prostie. Joseph, în toți acești ani fără activitate executivă, ai creat această stare de lucruri în care cuiburile au ajuns să dorească intrarea completă în Imperiu. (Arată bagheta). Cred că ai reușit. Acum dacă veți câștiga alegerile astea, va trebui să determinați Marea Adunare să-mi acorde permisiunea de a o proclama. Ei bine?

Mă gândii.

- Willem, spusei încet, știi că este exact ce avem de gând să facem. Trebuie să ai niște motive speciale ca să aduci în discuție acest subiect.

Își amesteca băutura și mă privea ca un fermier din Noua Anglie care-și alegea zilierii.

- Îmi ceri sfatul? Constituția cere ca tu să mă sfătuiești, nu invers.

- Sfatul tău e binevenit, Willem. Nu promit că-l voi urma. Râse.

- Că tu și promiți multe. Foarte bine, să presupunem că veți câștiga alegerile și-ți reiei funcția - dar cu o majoritate prea mică pentru a putea vota cetățenia deplină a cuiburilor. În acest caz, nu te-aș sfătui să faci din asta un vot de încredere. Dacă pierdeți, rabdă și rămâi în funcție; ține-te bine pe tot mandatul.

- De ce, Willem?

- Pentru că tu și cu mine suntem niște oameni nerăbdători. Înțelegi? (Arată spre blazon). "Eu Mențin"! Nu e o regulă furtunoasă și nici menirea unui rege nu este furtunoasă; menirea lui este să conserve, s-o țină așa, să continue orice-ar fi. Acum, din punct de vedere al constituției, nu mă privește dacă rămâi în funcție sau nu. Dar integritatea Imperiului mă privește direct. Cred că dacă nu reușești în problema marțiană după alegeri, ar trebui să mai aștepți - pentru că alte aspecte ale politicii voastre se vor dovedi foarte populare. Vei câștiga voturi în alegerile parțiale și ai putea trece pe aici să-mi spui să mai adaug "Împărat al lui Marte" pe lista mea. Așa că nu

te grăbi.

- Mă voi gândi, spusei cu luare aminte.

- Așa să faci. Acuma, ce-i cu sistemul vamal?

- Îl abolim imediat după alegeri și-l suspendăm pe loc. Puteam s-o spun foarte hotărât; Bonforte era foarte pornit.

- Te vor ataca pe chestia asta.

- N-au decât. Mai câștigăm niște voturi.

- Mă bucur să văd că mai ai puterea convingerilor tale, Joseph. Nu mi-a plăcut niciodată ca stindardul Oraniei să fluture pe o navă de ocași. Comerț liber?

- După alegeri, da.

- Și ce vei folosi pentru venituri?

- Alte venituri decât cele vamale vor acoperi necesitățile prin expansiunea comerțului și producției.

- Și dacă nu ține?

La asta nu mai știam ce să răspund, nu fusesem inițiat economia era un mister de nepătruns pentru mine. Răspunsei, rânjind.

- Willem, mă voi apleca și asupra acestui aspect. Dar întregul program al Partidului Expansionist se bazează pe ideea comerțului liber, călătoriilor libere, cetățenie comună, monedă comună, și pe un minim de legi Imperiale și restricții sunt bune nu numai pentru cetățenii Imperiului dar și pentru Imperiul însuși. Dacă avem nevoie de bani, îi vom găsi - dar nu prin ciopârțirea Imperiului în mici jurisdicții.

În afară de prima propoziție, restul erau Bonforte pur, ușor adaptat.

- Păstrează-ți discursurile electorale, mârâi el. Am întrebat și eu, spuse și luă iar lista. Ești sigur că dispozitivul ăsta îți convine?

M-am întins după listă și el mi-o dădu. Blestemăție. Era clar că Împăratul îmi spunea cât îi permitea constituția de emfatic că, după părerea lui, Braun nu era potrivit. Dar ce treabă aveam eu, nici prin gând nu-mi

trecea să schimbe lista întocmită de Bill și Rog.

Și pe de altă parte, nici nu era lista lui Bonforte; era doar ce credeau ei că ar fi făcut Bonforte dacă ar fi fost *compos menti*²³.

Mi-aș fi luat o pauză pentru a o întreba pe Penny ce credea despre Braun.

Apoi luai stiloul de pe masa lui Willem, îl tăiai pe "Braun" și scrisei în loc "De la Torre" - cu litere mari; nu puteam să risc. Împăratul spuse doar:

- Mi se pare o listă bună. Succes, Joseph. Vei avea nevoie. Astfel a luat sfârșit audiența. Ardeam de nerăbdare s-o tulesc, dar nu pleci așa de la un rege; asta-i o prerogativă pe care și-au păstrat-o. Voia să-mi arate atelierul și noile sale modele de trenuri. Cred că a încercat să reînvie acest hobby mai mult decât oricine; personal, nu cred că este o ocupație de om matur. Dar am emis sunete amabile la vederea noilor sale locomotive miniaturale, construite pentru "Royal Scotsman".

- Dacă aveam timp, spuse el, lăsându-se în mâini și pe genunchi pentru a se uita în interiorul jucăriei, aș fi ajuns un bun șef de atelier, cred - un maestru mecanic. Dar m-a împiedicat hazardul nașterii mele discriminatorii.

- Ești sigur că ți-ar fi plăcut mai mult, Willem?

- Nu știu. Nici aici nu-i rău. Nu e mult de lucru, plata e bună iar asistența socială e a-ntâia - exceptând eventualitatea unei revoluții, dar am noroc în această privință. Dar o mare parte din activitatea mea e plicticoasă, poate fi îndeplinită și de un actor de mâna a doua.

Se uită la mine.

- Te scutesc de multe temenele și obositoare parăzi, să știi.

- Știu și apreciez.

- Rar mi se oferă ocazia să mai fac o mișcare în

²³ Sanatos.

direcția bună - sau pe care așa o consider eu. Regalitatea este o meserie veche, Joseph. Să nu te bagi niciodată.

- Mi-e teamă că e cam târziu, chiar dacă aş vrea. Făcu niște mici ajustări la jucărie.

- Funcția mea reală este să vă țin să nu înnebuniți.

- Bineînțeles. Psihoza situațională este boala profesională a conducătorilor de state. Predecesorii mei în ale regalității, cei care au condus efectiv, au fost aproape toți puțin țicniți. Și uită-te la președinții voștri americani; înainte slujba asta îi omora pe capete, de tineri. Dar eu, eu nu trebuie să conduc; am profesioniști ca tine care o fac în locul meu. Și nu vă amenință nimeni; tu, sau cei în pielea ta, pot pleca dacă văd că se îngroașă gluma - și rămâne bătrânul Împărat - întotdeauna e "bătrânul" Împărat; noi, de obicei, urcăm pe tron când alții, de aceeași vârstă, ies la pensie - Împăratul e întotdeauna aici, menținând continuitatea, păstrând simbolul statului, în timp ce voi profesioniștii stabiliți noi coordonate. Meseria asta a mea nu e fascinantă, dar este folositoare.

Mă slăbi cu jucăriile lui și ne înapoiarăm în birou. Cred că venise timpul să rup rândurile. Dar spuse:

- Ar trebui să te las să te întorci la ale tale. Ai avut o călătorie obositoare?

- Nu prea. Am lucrat.

- Te cred. Apropo, cine ești tu?

Laba polițaiului pe umăr, pașii din pod, căderea din pat, soțul ei venit acasă pe neașteptate - orice combinație din astea toate aş fi suportat, dar nu întrebarea asta simplă. Îmbătrânii, ca să par mai adevărat.

- Sire?

- Haide, haide, spuse nerăbdător, slujba mea are și unele privilegii. Spune-mi adevărul. De o oră știu că nu ești Joseph Bonforte - deși nici mama lui nu și-ar fi dat seama; ai până și apucăturile lui. Dar cine ești tu?

- Numele meu este Lawrence Smith, Majestate, spusei stins.

- Curaj, omule! Puteam să chem demult garda, dacă aveam de gând. Ai fost trimis să mă asasinezi?

- Nu, Sire. Sunt... loial Majestății Voastre.

- Ciudată maniera de a mi-o demonstra. Ei, hai, mai toarnă-ți unul, așează-te și povestește-mi.

I-am povestit, tot. A fost nevoie de mai multe pahare, dar, la sfârșit, mă simțeam mai bine. A fost furios când a aflat de răpire, dar când i-am spus ce i-au făcut la creier, fața i s-a întunecai de o furie joviană.

La urmă, a spus încet:

- În câteva zile își revine, deci?

- Așa spune dr. Capek.

- Nu-l lăsa să-și înceapă munca până nu-și revine complet. Este un om valoros. Știi asta, nu? Face cât șase ca tine și mine. Continuă dublarea și lasă-l să se odihnească. Imperiul are nevoie de el.

- Da, Sire.

- Ia mai lasă-l pe "Sire" ăsta. Dacă ești în locul lui, spune-mi "Willem", cum face el. Știai că așa te-am dibuit?

- Nu,... nu, Willem.

- Îmi zice Willem de douăzeci de ani. Mi s-a părut tare ciudat că nu-mi ziceai așa în intimitate, doar pentru că discutam probleme de stal. Dar n-am bănuț, nu chiar. Dar, oricât de remarcabilă era performanța ta, asta m-a pus pe gânduri. Dar, când ne-am dus să vedem trenurile, am știut.

- Pardon? Cum?

- Erai politicoș, omule! Eu i-am mai arătat trenurile înainte și întotdeauna a fost foarte dur față de pierderea asta de timp pentru un om în toată firea. Întotdeauna făcea așa. Și ne făcea la amândoi plăcere.

- Aha, n-am știut.

- N-aveai cum!

Eu credeam că ar fi trebuit să știu, cu cartoteca aia blestemată... Dar târziu mi-am dat seama că nu era vorba de o deficiență; principiul cartotecii era stocarea de date personale despre persoane mai puțin celebre pentru a fi folosite la momentul oportun de o persoană celebră, Bonforte. Dar Împăratul, tocmai asta e, el nu era - adică o persoană mai puțin celebră.

Bineînțeles, Bonforte nu avea nevoie de notițe pentru a-și aduce aminte despre niște amănunte personale despre Willem! Și nici nu era cuviincios să-și noteze lucruri personale despre suveran într-un dosar care era la îndemâna funcționarilor săi.

Nu sesizasem evidența - deși nu văd cum aș fi evitat acest moment, chiar dacă realizam că dosarul era incomplet.

Împăratul vorbea în continuare.

- Ai făcut un lucru magnific - iar după ce ți-ai riscat viața într-un cuib marțian, nu mă surprinde că voiai să mă păcălești și pe mine. Spune-mi, te-am văzut vreodată în stereo, undeva?

Îi dezvăluisem numele meu legal, bineînțeles, când Împăratul mi la cerut; acum, oarecum rușinat, i l-am dezvăluit și pe cel profesional. Mă privi, își săltă mâinile și pufni în râs. Mă simțeam destul de rănit.

- Ă, ați auzit de mine?

- Dacă am auzit? Păi dar eu sunt unul din cei mai fideli fani ai tăi. (Mă privi mai de aproape). Dar tot arăți ca Joe Bonforte. Nu-mi vine să cred că ești Lorenzo.

- Ba sunt.

- O, cred, cred. Știi comedia aia în care erai un vagabond? Mai întâi, încerci să mulgi o vacă - nici o șansă. Până la urmă, mănânci din farfuria pisicii - și până și pisica te dă la o parte.

- Da, îmi aminteam.

- Era să rup scaunul. Am râs și am urlat în același timp.

- Asta a fost scopul.

Am ezitat, dar i-am mărturisit că numărul din "Weary Willie" era copiat după un foarte mare actor din alt secol.

- Dar prefer rolurile dramatice.

- Ca ăsta.

- Ei... nu chiar. Pentru un rol ca ăsta, o dată e destul. Nu mi-aș dori mai multe reprezentații.

- Te cred. Bine, atunci, spune-i lui Roger Clifton... Nu, nu-i spune nimic lui Clifton. Lorenzo, nu vād de ce să spunem cuiva despre discuția noastră de acum. Dacă Clifton ar afla, chiar dacă i-ai spune că eu am zis să nu-și facă probleme, tot nu i-ar pica bine. Și ei au mult de lucru. Așa că o ținem pentru noi, da?

- Cum dorește Împăratul.

- Lasă asta, te rog. O tănuim pentru că e mai bine așa. Păcat că nu pot să-i fac o vizită lui taica Joe. Nu pentru că l-aș fi putut ajuta - deși se zice că Atingerea Regelui face minuni. Prin urmare, nu spunem nimic și ne facem că eu nu m-am prins.

- Da... Willem.

- Ar fi timpul să pleci acum. Te-am ținut cam mult.

- Cum e voia ta.

- Ți-l trimit pe Pateel - sau știi drumul? Dar ia stai puțin...

Răscoli prin maldărul de hârtii, mormăind pentru el.

- Fata asta iar a făcut ordine pe-aici. Nu... uite-l. Scoase la iveală un carnețel.

- Probabil că n-am să te mai vād niciodată - așa că, dacă ai vrea, să-mi dai un autograf înainte de a pleca.

CAPITOLUL NOUĂ

Pe Rog și Bill îi găsi, rozându-și unghiile, în salonul superior al lui Bonforte. În secunda apariției mele, Corpsman sări pe mine.

- Unde dracu-ai fost?

- Cu Împăratul, am răspuns cu răceală.

- Ai lipsit de cinci-șase ori mai mult decât trebuia.

N-aveam chef să răspund. De la cearta cu discursul, Corpsman și cu mine, ne-am suportat, am lucrat împreună, dar n-a fost decât un mariaj de conveniență, fără amor. Am colaborat, n-am îngropat definitiv securea păcii - cât n-o simțeam în coaste. N-am făcut eforturi speciale să mă împac cu el și nici nu vedeam de ce-aș fi făcut-o - după mine, părinții lui au avut o scurtă întâlnire la un bal mascat.

Nu sunt pentru vâslitul cot la cot cu toți membrii companiei, dar Corpsman ar fi vrut să mă vadă ca servitorul lui, cu căciula în mână, săru'mâna conașule. Ei, asta, nu, niciodată, nici pentru a restabili pacea. Eram un profesionist angajat să desfășor o activitate profesională foarte dificilă, iar profesioniștii nu folosesc scara din dos; sunt tratați cu respect.

L-am ignorat așadar.

- Unde-i Penny? îl întrebai pe Rog.

- Cu el. Și Dak și Doc în acest moment.

- E aici?

- Da...

Clifton părea încurcat.

- L-am pus în ceea ce ar trebui să fie camera consoartei din suita de dormitoare. Era singurul loc unde-l putem ține fără să știe nimeni și sub îngrijire atentă în

același timp. Sper că nu te deranjează.

- Nicidecum.

- Nu te va incomoda. Între cele două dormitoare, poate ai observat, sunt camerele de toaletă și noi am blocat ușa. E izolată fonic.

- Pare un aranjament bun. Cum mai e? Clifton se încruntă.

- Mai bine, mult mai bine - în general. E lucid, mai tot timpul. (Iar șovăia.) Poți să te duci să-l vezi, dacă vrei.

Eu șovăiam și mai mult.

- În cât timp crede dr. Capek că el va fi gata pentru apariții publice?

- E greu de spus. Cât de curând.

- Cât de curând? Trei sau patru zile? Destul de puțin ca să amânați toate contactele și să mă scoateți din scenă? Rog, nu știu cum să-ți spun să mă-nțelegi, dar, oricât aș vrea să-l văd, să-i prezint omagiile mele, nu cred că e bine deloc să-l văd înainte de ultima mea apariție. Aș putea da peste cap caracterizarea.

Am făcut teribila greșală de a merge la înmormântarea tatălui meu; ani de-a rândul, când mă gândeam la el, îl vedeam mort în coșciug. Foarte greu mi-a revenit în minte adevărata lui imagine - bărbatul viril, dominator care m-a format cu o mână sigură și m-a învățat meseria. Mă temeam de ceva asemănător și în cazul lui Bonforte; personificam un om în culmea puterilor sale, așa cum îl văzusem și-l auzisem în înregistrările stereo. Mă temeam să nu-mi afecteze performanțele, înfățișarea lui de acum.

- Nu insistăm, răspunse Clifton. Tu știi mai bine. Vom putea face în așa fel încât să nu mai aparî în public, dar vrem să stai pe lângă noi până își va reveni pe deplin.

Era gata să-i spun că asta este și voința Împăratului. Șocul descoperirii de către Împărat mă cam scosese din personaj. Dar îmi amintea și de o treabă neterminată. Scosei lista cabinetului remaniat și i-o întinsei lui

Corpsman.

- Iată registrul aprobat pentru noile servicii, Bill. Vei vedea că este o modificare. De la Torre în locul lui Braun.

- Ce?

- Jesus de la Torre în locul lui Lothar Braun. Așa a dorit Împăratul.

Clifton era uluit; Corpsman era și uluit și furios.

- Și care-i deosebirea? N-are dreptul să-și dea cu părerea, ba pe dracu!

Clifton spuse încet:

- Bill are dreptate, Șefule. Ca avocat specialist în legislația constituțională, te asigur că această confirmare a suveranului este pur nominală. Nu trebuia să-l lași să facă modificări.

Îmi venea să urlu la ei, dar personalitatea echilibrată a lui Bonforte mă împiedica. Avusesem o zi grea și, în ciuda unei reprezentării strălucite, inevitabilul dezastru mă copleșise. Voiam să-i spun lui Rog că, dacă Willem n-ar fi fost într-adevăr un mare om, un domn în adevăratul sens al cuvântului, am fi fost toți în găleată - și asta pentru că nu fusesem bine instruit pentru rol. Răspunsei deci, acrit:

- Asta e.

Corpsman reacționează.

- Asta s-o crezi tu! Lista corectă am trimis-o reporterilor de-acum două ore. Du-te înapoi și repar-o. Rog, tu cheamă imediat Palatul și...

- Taci! strigai.

Corpsman amuți. Continuai la un nivel sonor inferior.

- Rog, din punct de vedere legal, ai avea dreptate. Nu știu. Știu că Împăratul a crezut de cuviință să pună sub semnul întrebării numirea lui Braun. Acum, dacă unul dintre voi vrea să meargă la Împărat să se certe cu el, n-are decât. Dar eu nu mai plec nicăieri. Am să ies din cămașa asta de forță anacronică, îmi scot pantofii și voi sta să sorb alene una mare. Apoi, mă culc.

- Dar știi, Șefule, obiectă Clifton. Ai un spot de cinci minute pe marea rețea pentru anunțarea noului cabinet.

- Preia-l tu. Ești primul deputat în acest cabinet.

Clipi.

- În regulă.

Corpsman insistă.

- Și cu Braun cum rămâne? I-am promis postul. Clifton îl privește gânditor.

- Asta n-am văzut-o nicăieri în scris, Bill. A fost și el întrebat dacă vrea să servească ca și ceilalți. La asta te referi?

Corpsman era încurcat ca un actor care nu mai era sigur pe text.

- Bineînțeles. E ca și o promisiune.

- Până la anunțul public, nu e.

- Dar anunțul a fost făcut, îți spun. Acum două ore.

- Mmm... Bill, cred că ar trebui să-i chemi din nou pe băieți să le spui că ai făcut o greșală. Sau îi chem eu și le spun că le-a fost remisă printr-o eroare o listă preliminară înainte ca domnul Bonforte s-o aprobe. Dar trebuie să facem corecția înainte de anunțul pe marea rețea.

- Vrei să spui că-i așa, de capul lui?

Era vorba de mine, nu de Willem, dar răspunsul lui Rog asuma contrariul.

- Da, Bill, nu e momentul să forțăm o criză constituțională. Nu ne folosește. Formulezi retractarea? Sau o fac cu?

Corpsman avea înfățișarea unei pisici în întâmpinarea inevitabilului - "și ce-i cu asta?". Furios, ridică din umeri și spuse:

- O fac eu. Vreau să fiu sigur că e formulată corect nu ca dracu', ca să mai scoatem ceva din harababura asta.

- Mersi, Bill, răspunse Rog cumpătat. Corpsman se întoarse să plece. Îi strigai:

- Bill! Dacă tot vorbești cu serviciile de presă, mai am

un anunț de făcut pentru ei.

- Hă? Ce-ți mai trece prin cap?

- Nu cine știe ce.

Adevărul e că eram copleșit de efortul depus pentru realizarea rolului și tensiunile pe care le crease.

- Spune-le doar că domnul Bonforte a răcit, iar medicul său l-a sfătuit să stea la pat. Mi-ajunge.

Corpsman mârâi.

- Ba o să le spun de "pneumonie".

După ce pleacă, Rog vorbi.

- Nu te da bătut, Șefule. Noi avem și zile mai bune.

- Rog, eu chiar o să cad la pat. Poți s-o spui pe stereo în seara asta.

- Așa?

- M-arunc în pat și acolo rămân. Nu văd de ce Bonforte n-ar "răci" până când e gata să ia hamurile în propriile mâini. Cu fiecare apariție crește probabilitatea ca cu să fiu descoperit de cineva - și cu fiecare apariție, mâtâitul ăsta de Corpsman latră nemulțumit. Un artist nu poate să dea ce e mai bun din el când cineva tot pufăie pe lângă el. Hai să zicem că asta a fost și să tragem cortina.

- Ușurel, Șefule. O să ți-l iau pe Corpsman din spinare. Aici nu suntem așa de înghesuiți ca pe navă.

- Nu, Rog, sunt hotărât. O, dar n-am să te las. Stau până când dl. Bonforte va fi în stare să se întâlnească cu oamenii, pentru o eventuală urgență. (Îmi aminteam cu o oarecare jenă că Împăratul îmi spusese să continui și că înțelesese că așa aveam să fac). Dar acum e mai bine să nu fiu văzut. Până acum ne-am descurcat, nu? O, da ei știu - cineva știe - că Bonforte nu a fost cel care a fost la ceremonia adopțiunii - dar nu îndrăznesc să o spună, nici nu pot s-o dovedească dacă ar spune-o. Aceiași ar putea bănuî că și astăzi a fost folosită o dublură, dar nu știu, nu pot fi siguri - pentru că se prea poate ca Bonforte să se refacă repede. Corect?

Clifton avea o expresie ciudată, aproape sficioasă.

- Mi-e teamă că ei sunt destul de siguri că ai fost o dublură, Șefule.

- Ei?

- Am umbrit nițel adevărul ca să nu fii prea nervos. Doctorul Capek a fost sigur de când l-a examinat prima dată că numai un miracol l-ar putea pune pe picioare astăzi pentru a putea merge la audiență. Cei care l-au adus în starea asta trebuie să știe acest fapt.

Mă-ncruntai.

- Deci m-ai păcălit adineori când mi-ai spus că se simțea bine? Cum e, Rog? Spune-mi adevărul.

- Atunci îți spuneam adevărul, Șefule. De-asta ți-am sugerat să-l vezi - pe când înainte eram mulțumit că nu voiai să-l vezi. Poate că ar fi bine să-l vezi, să vorbești cu el.

- Mmm...nu.

Motivele mele erau aceleași; dacă urma să mai fac o apariție, nu voiam ca subconștientul să-mi facă vreo figură. Rolul cerea un om zdravăn.

- Dar, Rog, dar tot ce-am spus rămân valabile, fiind chiar subliniate de ceea ce-mi spui tu acum. Dacă ei ar fi cât de cât siguri că astăzi a fost folosită o dublură, atunci nu vom risca încă o apariție. Au fost luați prin surprindere astăzi - sau poate le-a fost imposibil să mă demaște, în împrejurările date. Dar asta a fost astăzi. Vor întinde o capcană, un test imposibil, ceva insurmontabil - și fleosc! S-a dus totul de râpă. (Mă mai gândii la chestia asta.) Mai bine ar fi să fiu bolnav cât mai mult timp posibil. Bill avea dreptate. Mai bine "pneumonie".

Așa de puternică este forța sugestiei că m-am trezit a doua zi dimineța cu nasul înfundat și cu durere în gât. Dr. Capek își făcu timp să mă "dozeze" și m-am simțit și eu om pe la cină; cu toate astea, a publicat buletine medicale despre "viroza domnului Bonforte". Orașele ermetice și cu aer condiționat ale Lunii fiind așa cum

sunt, nimeni nu-și dorea să se expună la curenți de aer; nimeni nu s-a sinchisit să-mi poarte de grijă. Patru zile am trândăvit și am citit din biblioteca lui Bonforte, din opera lui și mulțimea lui de cărți... Am descoperit că și politica și economia sunt pasionante; aceste subiecte nici nu existaseră pentru mine înainte. Împăratul mi-a trimis flori din sera regală - sau erau pentru el?

Nici o problema. Am trândăvit și m-am cufundat în luxul de a fi Lorenzo, sau chiar pur și simplu Lawrence Smith. Mă pomeneam că intram imediat în personaj cum apărea cineva, n-aveam ce-i face. Nu era necesar; n-am mai văzut decât pe Penny și pe Capek, cu excepția unei vizite a lui Dak.

Dar până și huzurul are limitele lui. În a patra zi mă săturasem de camera aia ca de așteptatul în anticamera unui producător, și singur. Nu mă mai băga nimeni în seamă; vizitele lui Capek erau scurte și profesionale, iar vizitele lui Penny au fost foarte scurte și puține. Nici nu mai îmi spunea "domnule Bonforte".

Când a apărut Dak, eram încântat să-l văd.

- Dak! Ce mai e nou?

- Nu prea multe. Am încercat să fac o revizie lui *Tommie* pe de o parte și să-l ajut pe Rog cu problemele politice, pe de alta. Organizarea campaniei ăsteia o să-l ulcereze, te bagă-n boală. (Se așeză.) Politica, ah!

- Hmm... Dak, dar cum de-ai intrat în ea? Eu îi vedeam pe *voyageurs* la fel de paraleli cu politica precum actorii. Și mai ales pe tine.

- Ei sunt și nu prea. Nu prea se încurcă ei cu chestiile astea, atâta timp cât pot mîna boarfe prin cer. Dar ca să poți face asta, trebuie să ai un cargo, și cargoul înseamnă comerț, iar comerț profitabil înseamnă comerț liber, ca orice navă liberă să meargă oriunde, fără absurdități vamale și fără zone interzise. Libertate! Și asta e, poftim; ai intrat în politică. În ceea ce mă privește, am venit aici mai întâi pentru a milita pentru

regula "călătoriei continue", astfel ca mărfurile într-un comerț triumfiular să nu fie taxate de două ori. Era legea domnului B, evident. Și uite așa se leagă, căpitan al iahtului său în ultimii șase ani și reprezentant al breslei de la ultimele alegeri generale. (Oftă.) Nici eu nu știu cum s-a întâmplat.

- Cred că de-abia aștepți să scapi. Mai candidezi pentru realegere?

Căscă ochii la mine.

- Hă? Până intri în politică nici nu trăiești.

- Dar ai spus...

- Știu ce am spus. E dur și uneori e murdar și întotdeauna munca e grea și cu multe chițibușuri infernale. E singurul sport pentru oameni mari. Celelalte jocuri sunt pentru copii. Toate cele.

Se ridică.

- Trebuie să mă car.

- A, mai stai.

- Nu pot. Cu reuniunea Marii Adunări mâine, trebuie să-i dau lui Rog o mână de ajutor. Nici n-ar fi trebuit să trec.

- Așa? N-am știut.

Eram conștient de faptul că M.A., M.A. demisionară adică, trebuie să se mai întâlnească o dată pentru a accepta cabinetul provizoriu. Dar nu mă gândisem. Era o chestie de rutină, la fel de formală ca prezentarea listei Împăratului.

- Va putea el să se ducă?

- Nu. Dar nu-ți face probleme. Rog își va cere iertare adunării pentru absența ta - adică a lui - și va cere aplicarea procurei sub procedură de non-obiecție Apoi va citi un discurs al Ministrului Suprem Desemnat - Bill lucrează la el acum. Apoi va cere personal confirmarea guvernului. Susținerea. Fără dezbattere. Trece. Amânarea *sine die* ²⁴ și fiecare dă fuga acasă și începe să promită

²⁴ Fara termen.

electorilor două femei în fiecare pat și o sută de Imperiali în fiecare luni dimineața. Rutină... A, da! Câțiva membri ai Partidului Umanității vor înainta o rezoluție de simpatie și un coș cu flori, admise într-o strălucire ipocrită. Ei ar trimite flori la înmormântarea lui Bonforte, mai degrabă.

Dak se întunecase.

- E chiar așa de simplu? Dar dacă este respinsă procura? Marea Adunare știam că nu recunoaște procura.

- Adevărat, pentru procedurile ordinare. Ori marșezi, ori te dai pe față și votezi. Dar rotițele mașinării parlamentare așa se învârt. Dacă nu-i permit să fie prezent prin procură, trebuie să aștepte până se face bine pentru a amâna sine die și apoi să se apuce de lucruri serioase, ca hipnotizarea electoratului. Uite așa se tot întâlnea un pretins cvorum²⁵ zi de zi și amâna de când a demisionat Quiroga. Adunarea e moartă ca și stafia lui Cezar, dar trebuie îngropată constituțional.

- Da... dar dacă un idiot obiectează?

- Nimeni nu va obiecta. O, da, se poate forța o criză constituțională. Dar nu se va întâmpla.

Tăcurăm amândoi un timp. Dak nu se clinti să plece.

- Dak, ar fi mai ușor dacă aș apărea să țin discursul ăla?

- Hă? La naiba, parcă era clar. Ai hotărât că era riscantă altă apariție, în afară de o urgență. În general, sunt de acord cu tine. Știi povestea cu ulciorul la apă.

- Da. Dar e o treabă de figurație, nu? Piesa-i simplă. Ne putem aștepta la vreo surpriză din partea cuiva?

- Păi, nu. Normal, ar trebui să vorbești cu presa după, dar boala recentă ar putea fi o scuză. Te ducem prin tunelul de protecție și-i vom evita complet. (Zâmbi sinistru.) Bineînțeles, se poate ca un dement să introducă un pistol în galeria invitaților... Domnul B. îi zicea "galeria trăgătoare" după ce a fost rănit.

²⁵ Număr minim de membri necesar, potrivit legii, pentru ca o adunare să fie valabil constituită sau să poată lua o hotărâre valabilă.

Piciorul îmi zvâcni.

- Vrei să mă sperii?

- Nu.

- Nu, dar știi să mă încurajezi. Dak, spune-mi drept. Vrei s-o fac mâine? Sau nu?

- Sigur că vreau! De ce crezi că am trecut pe aici într-o zi așa de încărcată? Să stăm la taclale?

Președintele *pro tempore* ²⁶a lovit cu ciocănelul, capelanul a făcut o invocație prin care a evitat cu grijă diferențele religioase - și toți au tăcut. Doar jumătate de locuri erau ocupate, dar galeria era plină ochi cu turiști.

S-a auzit ciocănelul ceremonial amplificat; chestorul a arătat cu sceptrul spre ușă. De trei ori ceruse Împăratul să fie admis, de trei ori fusese refuzat. Apoi a implorat privilegiul; a fost acceptat cu urale. Am stat cu toții în picioare de la intrarea lui Willem până la așezarea lui pe scaunul dinapoia mesei președintelui. Era îmbrăcat în uniformă de General Amiral și nu era însoțit, ca de obicei, decât de escorta președintelui și de chestor.

Apoi mi-am pus bagheta sub braț și m-am ridicat pentru a mă adresa președintelui ca și cum suveranul n-ar fi fost de față, am ținut discursul. Nu cel pe care îl făcuse Corpsman; acela se dusese la canal. Bill făcuse un discurs pur și simplu electoral, dar nu era timpul și locul potrivit.

Al meu era scurt, nepartizan, scos din scrierile lui Bonforte, o parafrază a unuiuia ocazionat de formarea unui guvern provizoriu. Am fost pentru calea cea bună a iubirii și înțelegerii între toți, așa cum toți iubeam pe suveranul nostru și el ne iubea pe noi. A fost un poem în versuri albe de cinci sute de cuvinte, iar schimbările față de discursul precedent au fost de la mine.

A trebuit să liniștească galeria.

Rog s-a ridicat și a cerut ca numele pe care le-am

²⁶ Temporar.

menționat să fie confirmate - și fără obiecții și funcționarul votă. Când mergeam, însoțit de unul din membrii partidului meu și unul al opoziției, vedeam parlamentari uitându-se la ceasuri întrebându-se dacă mai puteau prinde naveta de la amiază.

Apoi am jurat credință suveranului, în limitele constituționale, jurând să apăr și să păstrez drepturile și privilegiile Marii Adunări, să protejez libertățile cetățenilor Imperiului oriunde s-ar afla - și deci să îndeplinesc sarcinile Ministrului Suprem al Majestății sale. Capelanul se încurcase o dată, dar l-am corectat imediat.

Credeam că mersese foarte lejer ca un speech în fața cortinei - dar m-am pomenit că plângeam așa de tare că nu mai puteam vedea. Când am terminat, Willem mi-a șoptit:

- Bine interpretat, Joseph.

Nu știu dacă se gândea că vorbea cu mine sau cu vechiul său prieten - și nici nu-mi păsa. Nu mi-am șters lacrimile; le-am lăsat să se prelingă când m-am întors din nou către Adunare. Am așteptat ca Willem să plece, apoi le-am dat liber.

Diana, Ltd. pune la dispoziție navete suplimentare în acea după-amiază. Noua Batavie era pustie - adică nu mai erau decât curtea și un milion de măcelari, brutari, cofetari și funcționari civili - și un schelet de cabinet.

Fiindcă am înfruntat "răceala" și am apărut în sala Marii Adunări, n-avea sens să mă ascund. Ca Ministru Suprem nu puteam, fără a isca niscai comentarii, să nu mă arăt; ca șeful unui partid politic intrând în campanie electorală pentru alegeri generale, trebuia să mă întâlnesc cu oamenii - cu unii, cel puțin. Așa că am făcut ce trebuia să fac și am cerut un raport despre starea lui Bonforte. Refacerea era lentă, dar era; Capek mi-a raportat că era imposibil, dacă ar fi fost necesar, să apară acum; pierduse douăzeci de livre și nu-și putea coordona mișcările.

Rog a făcut tot ce i-a stat în putință să ne protejeze pe amândoi. D.Bonforte știa acum că se folosesc de o dublură și, după un acces de furie, a realizat necesitatea și a acceptat-o. Rog a condus campania, consultându-l numai în probleme de strategie, spunându-mi răspunsurile lui pentru a le face publice când era cazul.

Dar protecția ce mi s-a acordat a fost la fel de mare; eram la fel de greu de găsit ca un super agent. Birourile mele erau amplasate acum pe muntele de dincolo de apartamentele liderului opoziției (nu ne-am mutat în reședința mai luxoasă a Ministrului Suprem deși ar fi fost legal, nu "se făcea" în timpul unui regim provizoriu) - îi puteam contacta din salonul inferior, dar ca o persoană să ajungă la mine de la intrarea publică, trebuia să treacă prin cinci posturi de verificare - cu excepția celor câțiva puțini favorizați care erau conduși de Rog direct printr-un tunel la biroul lui Penny și de acolo la al meu.

Aranjamentul îmi permitea să studiez Farley-ul oricui înainte de a mă vedea. Puteam să-l țin în față în timp ce era cu mine, pentru că masa de lucru avea un vizor invizibil pentru musafir, pe care-l puteam dezactiva dacă musafirul nu stătea la locul lui. Vizorul mai avea și alte întrebuințări; Rog îi putea oferi unui musafir tratamentul preferențial, îl introducea la mine, iar din biroul lui Penny îmi scria o notă pe care o proiecta pe vizor - ceva de genul: "Lingușește-l dar nu-i promite nimic," sau "Nu vrea decât să-și prezinte nevasta la curte. Promite-i și fă-i vânt," sau chiar, "Ușor cu ăsta. E un district mai "special" și face pe prostul. Dă-mi-l mie și mă tocmesc eu cu el."

Nu știu cine conducea guvernul. Seniorii de carieră, probabil. În fiecare dimineață aveam pe masă un teanc de hârtii pe care să pun semnătura neglijentă a lui Bonforte și pe care le lua apoi Penny. N-aveam timp să le citesc. Imensitatea mașinăriei Imperiale mă îngrozea. Odată, când trebuia să merg la o întâlnire afară, Penny

m-a condus prin ce credea ea că era o scurtătură prin Arhive - mile și mile de dosare, toate ticsite cu microfilme, dar pe care le puteai avea pe bandă.

Dar Penny mi-a spus că am văzut doar un sector al Arhivelor. Totul ocupa o cavernă de mărimea Marii Adunări. Am fost fericit că guvernarea nu era meseria mea, ci doar un trecător hobby, ca să zic așa.

Întâlnirile erau inevitabile, în mare parte inutile, de când Rog, sau Bonforte prin Rog, lua hotărâri. Adevărata mea treabă erau discursurile electorale. Au răspândit discret zvonul că "viroza" mi-ar fi afectat inima și că am fost sfătuit să rămân în gravitația redusă a Lunii pe întreaga perioadă a campaniei electorale. N-am îndrăznit să risc personificarea pe Pământ, sau, mai rău, pe Venus; n-ar mai fi de nici un folos Farley-ul, dacă ar fi să mă afund în mase, fără să mă mai gândesc la mișcările echipelor de Activiști - ce-aș bolborosi eu cu o doză minimă de neodexocaină în frunte n-ar plăcea nimănui, mie mai ales.

Quiroga făcea turul Pământului, făcând apariții stereo și personale la tribună în fața mulțimilor. Rog Clifton nu și făcea probleme.

Ridica din umeri și spunea:

- Lasă-l. Alte voturi nu mai poate obține prin apariții personale la întâlniri politice. Nu face decât să uzeze difuzoarele. Întâlnirile astea sunt doar pentru fideli.

Speram că știe ce vorbește. Campania era scurtă, numai șase săptămâni de la demisia lui Quiroga până în ziua când a stabilit data alegerilor, înainte de a demisiona, iar eu vorbeam în fiecare zi, fie pe marea rețea în programul împărțit cu Partidul Umanității, fie pentru înregistrări care erau trimise cu naveta pentru un anumit public. Schema era următoarea: mie îmi venea o schiță, probabil de la Bill, deși nu l-am văzut niciodată, iar eu o prelucram. Rog prelua textul; de obicei se întorcea aprobat - și din când în când era câte o corecție

făcută cu mâna lui Bonforte, atât de neglijentă încât era aproape inteligibilă.

Nu improvizam în părțile pe care le corecta el, deși de multe ori improvizam în rest - odata ajuns acolo găsești modalități mai adecvate de a te exprima. Am început să observ natura corecțiilor sale; erau de obicei calificative - fă-o tare, ori le place, ori treaba lor!

Cu timpul au fost mai puține corecturi, mă adaptasem.

Încă nu-l văzusem. Simțeam că nu puteam să-i "port capul" dacă-l vedeam zăcând. Dar nu eram singurul dintre cei intimi care nu-l vedea; Capek îi interzisese lui Penny să-l mai vadă - pentru binele ei. N-am aflat imediat acest lucru. N-am știut că Penny devenise iritabilă, împrăștiată și capricioasă de când ajunsesem pe Noua Batavie. Ochii i se încercănaseră ca la un panda - ceea ce nu puteam să nu observ, dar le-am pus pe seama tensiunii campaniei și grijii pentru sănătatea lui Bonforte. În parte aveam dreptate. Capek a ochit-o, a pus-o sub hipnoză și i-a pus câteva întrebări apoi i-a interzis să-l mai vadă pe Bonforte până ce nu terminam cu afacerea asta și mă trimiteau acasă.

Săraca fată își ieșise din minți văzându-l bolnav pe cel iubit cu deznădejde - și apoi mergând la lucru cu cel care arăta și vorbea exact ca el, dar sănătos. Probabil că începuse să mă urască.

Dar bunul Capek i-a dat de cap, apoi, cu câteva blânde sugestii post-hipnotice a ținut-o departe de camera suferindului. Normal, eu n-am fost înștiințat la timp; nu era treaba mea. Dar Penny era din nou în formă și adorabil de eficientă cum o știam.

Era mare lucru pentru mine. Trebuie să recunosc; de cel puțin două ori aș fi abandonat această incredibilă cursă dacă nu era Penny.

La un singur fel de întâlnire am luat parte, cea a

comitetului executiv electoral. Dat fiind că Partidul Expansionist era un partid minoritar, nefiind decât cea mai mare fracțiune a unei coaliții de mai multe partide ținute laolaltă de personalitatea și sub conducerea lui John Joseph Bonforte, a trebuit să-i țin locul la niște întâlniri siropoase cu acele *prima donne*. Am fost instruit cu multă atenție, iar Rog a stat lângă mine pentru a mă dirija dacă era cazul. Nu puteam delega pe nimeni.

La mai puțin de două săptămâni de ziua alegerilor, trebuia să participăm la o întâlnire în care se parcelau districtele fără probleme. Organizația avea întotdeauna treizeci până la patruzeci de districte folosite pentru a face pe cineva eligibil în cabinet, sau ca secretar politic (o persoană ca Penny era mult mai indicată dacă este pe deplin calificată, capabilă să vorbească în Adunare, să fie prezentă la conciliabule limitate, și așa mai departe), sau pentru alte rațiuni politice. Bonforte însuși reprezenta un district "fără probleme"; îl scutea de campania de circumscripție. Clifton avea și el unul. Putea să aibă și Dak, dacă avea nevoie, dar el susținea liga fraților săi. Rog chiar mi-a sugerat odată că dacă voiam să mă întorc cu propria-mi identitate, puteam să zic și numele meu apărea pe următoarea listă.

Unele din aceste zone erau păstrate pentru membrii dispensabili ai partidului care demisionează la momentul oportun pentru a procura partidului un loc pentru alegerile parțiale dacă era nevoie să se pregătească un om pentru cabinet, sau altceva.

Toată treaba aducea a patronaj și, coaliția fiind așa cum era, era nevoie ca Bonforte să fie împăciuitoare și să înainteze o listă comitetului executiv electoral. Era o treabă de ultimă oră, înainte de pregătirea urnelor, pentru a permite modificări finale.

Când Rog și Dak intrară, eu lucram la un discurs și-i spuseseam lui Penny să nu mă deranjeze nimeni decât în caz de incendiu. Quiroga făcuse o declarație teribilă în

Sydney, Australia, cu o noapte înainte, pe care i-o puteam întoarce ca un bumerang. Îmi încercam mâna la un discurs-replică, nemaiașteptând schița; nădăjduiam că versiunea mea va fi aprobată.

Când intrară, spusei:

- Ia ascultați, și le citii paragraful cheie. Cum vă place?

- Asta-i va lăsa cu buza umflată, fu de acord Rog. Iată lista "fără probleme", Șefule. Vrei să te uiți pe ea? Trebuie să fim acolo în douăzeci de minute.

- Ah, întâlnirea aia blestemată. Nu văd de ce să mă uit pe listă. Vreți să-mi spuneți ceva despre ea?

Cu toate astea, luai lista și o citii. Îi știam pe toți din cartotecă și câțiva din contacte; știam și de ce trebuiau luați în seamă.

Apoi mă izbi numele: Corpsman, William J.

Înfruntai ceea ce credeam că este o iritare justificabilă.

- Îl văd pe Bill pe listă, Rog.

- A, da. Tocmai voiam să-ți spun despre asta. Vezi, Șefule, după cum știm cu toții, a fost mult sânge rău între tine și Bill; eu nu te condamn; a fost din vina lui. Dar sunt două fețe ale problemei, ca întotdeauna. Poate că nu ți-ai dat seama, dar Bill suferea de un nemaipomenit complex de inferioritate; îi sare ușor țandăra. Asta-l va aranja.

- Da?

- Da. Asta a vrut el dintotdeauna. Vezi, noi ceilalți, avem un statut oficial, suntem în M.A. adică, mă refer la cei care lucrează îndeaproape cu, ă, cu tine. Bill resimte asta. L-am auzit, după trei pahare, că el nu era decât un angajat. Asta-l mâhnește. Nu te supără, nu? Partidul își permite să plătească, cu un preț mic, eliminarea fricțiunilor din conducere.

Mă stăpâneam complet.

- Nu e treaba mea. De ce să mă supăr, dacă așa vrea

d. Bonforte?

Dak aruncă o privire scurtă spre Clifton. Continuă.

- Pentru că așa vrea d. B.? Da, Rog?

Dak spuse decise:

- Spune-i, Rog.

- Dak și cu mine am hotărât așa. Credem că așa e cel mai bine.

- Deci d. Bonforte n-a aprobat-o? L-ai întrebat, desigur?

- Nu, nu l-am întrebat.

- De ce?

- Șefule, n-are rost să-l deranjăm pentru atâta. Este un bătrân obosit și bolnav. Nu l-am tulburat decât cu privire la decizii politice majore - acum nu era cazul. E vorba de un district pe care-l stăpânim indiferent de cine l-ar reprezenta.

- Atunci de ce-mi mai ceri părerea?

- Păi, voiam să știi - și să știi și de ce. Credem că ar trebui să-o aprobi tu.

- Eu? Îmi cereți să iau o hotărâre ca și cum aș fi d. Bonforte. Nu sunt. (Lovii masa cu un gest al lui Bonforte.) Ori această hotărâre este de competența lui și ar trebui să-l întrebați pe el - ori nu e și n-ar trebui să mă întrebați pe mine nicidecum.

Rog își mesteca trabucul.

- E-n ordine, nu te întreb.

- Nu!

- Cum adică?

- Adică "Nu!" M-ai întrebat; prin urmare în mintea ta este o nedumerire. Dacă îmi ceri să prezint acest nume comitetului - ca și cum aș fi Bonforte - atunci du-te la el și întreabă-l.

Tăcură amândoi. În fine, Dak oftă.

- Spune-i tot, Rog. Sau îi spun eu. Așteptam.

Clifton își scoase trabucul din gură.

- Șefule, d. Bonforte a făcut o comoție acum patru

zile. Nu poate fi deranjat.

Rămăsei neclintit, recitindu-mi "turnulețe cu capu-n nori, castele și mii de flori" și așa mai departe. Reușii să îngăim:

- Și mintea?

- Mintea-i destul de limpede, dar este epuizat. O săptămână de prizonierat a fost o încercare mai grea decât ne-am închipuit. A stat în comă douăzeci și patru de ore. Dar partea stângă a feței este paralizată, iar cea dreaptă este atinsă parțial.

- Și... ăh... dr. Capek ce zice?

- Crede că după dispariția hematomului, va fi în ordine. Dar acum trebuie să fim mult mai atenți. Dar, Șefule, acum el este bolnav. Trebuie să mergem mai departe cu campania fără el.

Simțeam același gol ca la pierderea tatălui meu. Nu-l văzusem niciodată pe Bonforte, nu avusesem de la el decât câteva corecturi mâzgălite. Dar el mă sprijinea. Faptul că el era în camera de alături făcea ca toată povestea asta să fie reală.

Inspirai îndelung, expirai.

- OK, Rog. Trebuie.

- Da, Șefule, spuse și se ridică. Trebuie să mergem la întâlnirea aia. Dar cum rămâne cu asta?

Arată spre lista districtelor fără probleme.

- A...

Încercai să mă gândesc. Poate că Bonforte l-ar fi recompensat pe Bill cu dreptul de a se intitula "Onorabil", așa ca să-l fericească. Nu era scârțar în privința asta; nu punea botniță la nimeni. Într-unul din eseurile sale politice spunea: "Nu sunt un intelectual. Dacă aș avea un talent mai deosebit, ar fi poate acela că știu să-mi aleg oamenii și-i pun la treabă."

- De când e Bill cu el? Întrebai deodată.

- E? De vreo patru ani. Cu puțin peste.

Lui Bonforte, cu siguranță, îi plăcuse cum muncea.

- A prins o campanie, nu? De ce nu l-a introdus în M.A.?

- Ei, nu știu. N-a fost cazul.

- Penny când a venit?

- Acum vreo trei ani. Alegeri parțiale.

- Iată răspunsul, Rog.

- Nu te urmăresc.

- Bonforte putea să-l introducă în M.A. oricând. N-a făcut-o. Schimbă denumirea asta în "demisionar." Așadar dacă dl Bonforte vrea să-l introducă, poate să aranjeze asta mai târziu prin alegeri parțiale - când va fi în stare.

Clifton, fără să-și trădeze sentimentele, luă lista și spuse:

- Foarte bine, Șefule.

Mai târziu, în aceeași zi, Bill a plecat. Cred că Rog i-a spus că atitudinea lui n-a fost eficientă. Dar când Rog m-a înștiințat, mi s-a făcut rău, realizând că infatuarea ne băgase pe toți în bucluc. Și i-am spus-o. N-a fost de acord.

- Dar el știe tot! Asta a fost schema lui de la început. Îți dai seama câte gunoaie poate să arunce în curtea Umanitarilor.

- Lasă, Șefule. Bill o fi el un păduche - n-am nevoie de unul care mă lasă în toiul campaniei; asta nu se face, niciodată. Dar nu e șobolan. În meseria asta nu torni secretele clientului, chiar dacă ieși din combinație.

- Sper să ai dreptate.

- O să vezi. Nu-ți face probleme. Vezi-ți numai de treaba ta acum.

După câteva zile am ajuns la concluzia că Rog îl cunoștea mai bine decât mine. N-am mai auzit nimic de el nici despre el, iar campania a continuat normal, din ce în ce mai dur, dar fără nici o fisură în imensa noastră mistificare. Începeam să mă simt mai bine și m-am străduit să fac cele mai bune discursuri gen Bonforte,

câteodată cu ajutorul lui Rog; uneori doar cu aprobarea lui. Starea domnului Bonforte se ameliorează din nou, dar Capek îl ținea în repaos total.

În ultima săptămână, Rog a plecat pe Pământ; unele reparații nu pot fi făcute prin telecomandă. Până la urmă, voturile vin de la circumscripții, iar administratorii contează mai mult decât discursioniștii. Dar de discursuri tot era nevoie, cum era nevoie și de conferințe; le-am făcut pe toate, cu Dak și Penny mereu alături eram mai obișnuit; la multe întrebări răspundeam fără să mai stau pe gânduri.

Una din cele două conferințe obișnuite pe care le aveam într-o săptămână avea loc în ziua în care avea să se întoarcă Rog. Speram că va veni la timp, dar nu vedeam de ce să n-o abordez singur. Penny mergea înainte, îi scăpă un geamăt și tresări.

Apoi îl văzui și eu pe Bill la celălalt capăt al mesei.

Dar mă uitai împrejur ca de obicei și salutai.

- Bună dimineața, domnilor.

- Bună dimineața, domnule Ministru, răspunseră cei mai mulți.

- Bună dimineața, Bill. Nu știam că ești aici. Pe cine reprezinți?

Tăcură toți pentru a auzi răspunsul. Știau toți că Bill ne părăsise - sau că fusese concediat. Îmi rânji și răspunse:

- Bună dimineața, domnule Bonforte. Sunt cu Sindicatul Krein.

Știam că era pornit; dar îl scuteam de plăcerea de a vedea ce simțeam.

- Frumoase haine. Sper că te plătesc la adevărata valoare. Ei, acum, la treabă. Întrebările scrise mai întâi. Sunt la tine, Penny?

Am trecut repede prin ele, dând răspunsurile la care avusesem timp să reflectez, apoi m-am lăsat pe spate ca de obicei și le-am spus:

- Mai avem puțin timp să stăm de vorbă, domnilor.
Mai sunt întrebări?

Au fost câteva. O singură dată am fost nevoit să răspund cu "Fără comentarii" - un răspuns pe care Bonforte îl prefera unuia ambiguu. În final, m-am uitat la ceas.

- Asta-i tot pentru dimineața aceasta, domnilor... Și tocmai voiam să mă ridic.

- Smythe! strigă Bill.

M-am ridicat fără să mă uit la el.

- Adică tu, domnule Sanchi-Bonforte-Smythe, continuă el, ridicându-și mai mult vocea.

De data asta îl privii uluit - atât cât trebuia, cred, pentru o persoană oficială supusă unei jigniri în condiții neverosimile. Bill mă arăta cu degetul, congestionat.

- Impostorule! Actor de bâlci! Șarlatanule!

Omul de la *Times-ul* londonez, care se afla în dreapta mea, întrebă încet:

- Să chem garda, domnule?

- Nu. E inofensiv. Bill râse.

- Așa, sunt inofensiv, hă? O să vezi.

- Cred totuși că ar trebui, domnule, insistă omul de la *Times*.

- Nu.

Apoi spusei tăios:

- Ajunge, Bill. Acum ar fi mai bine să ieși frumos.

- Ai vrea să tac?

Și a început să toarne toată povestea, vorbind repede. N-a pomenit de răpire și nici de aportul lui în mistificare, doar că el ne-a părăsit pentru a nu participa la înșelătorie. Personificarea a fost atribuită, destul de corect, bolii lui Bonforte - cu o sugestie referitoare la faptul că noi l-am fi drogat.

Am ascultat răbdător. La început, majoritatea reporterilor l-au ascultat doar, cu expresia aceea a celor implicați fără voie într-o neplăcută ceartă de familie.

Apoi, unii dintre ei au început să-și noteze și să dicteze în minirecordere.

- Ai terminat, Bill?

- E de-ajuns, nu?

- Mai mult. Îmi pare rău, Bill. Asta-i tot, domnilor. Am de lucru.

- Un moment, domnule Ministru! strigă cineva. Vreți să faceți o infirmare?

Altcineva adăugă: Îl dați în judecată?

Am răspuns mai întâi la cea de-a doua întrebare.

- Nu, nu-l dau în judecată. Nu dai în judecată un om bolnav.

- Bolnav, zău? strigă Bill.

- Potolește-te, Bill. Iar în privința infirmării, nu cred că e cazul. Totuși, văd că unii își iau notițe. Deși mă-ndoiesc că editorii voștri ar tipări povestea asta, dar dacă o vor face, următoarea anecdotă ar veni să o limpezească. Ați auzit de acel profesor care și-a consumat patruzeci de ani din viață pentru a demonstra că Odissea n-a fost scrisă de Homer - ci de un alt grec cu același nume?

Am obținut un râs amabil. Am zâmbit și eu și din nou am vrut să mă întorc. Atunci Bill a ocolit masa și s-a năpustit asupra-mi apucându-mă de braț.

- Nu poți scăpa cu râsul.

Omul de la *Times* - domnul Ackroyd era - îl trase la o parte.

- Mulțumesc, domnule, îi spusei, apoi lui Corpsman: Ce vrei să mai fac, Bill? Am încercat să evit arestarea ta.

- Cheamă garda, dacă vrei, impostorule! Vedem noi care stă mai mult în pușcărie! Așteaptă până-ți ia amprente!

Oftând, am făcut cacialmaua vieții melc. Nu-mi mai plăcea gluma asta.

- Domnilor, cred că e timpul să-i pun capăt. Penny draga mea, vrei să-i spui cuiva să aducă echipamentul de amprentare, te rog?

Știam că mă scufundam - dar, la dracu, dacă ești prins în vârtej, îți ești dator cel puțin să stai demn în timp ce nava se scufundă. Astfel și un negativ își face o ieșire teribilă.

Bill nu așteptă.

Apucă paharul de apă dinainte-mi; îl folosisem de câteva ori.

- La dracu cu aia! Asta ajunge.

- Ți-am mai spus, Bill, să fii atent cum vorbești în prezența doamnelor. Oricum, poți păstra paharul.

- Cum dracu să nu-l păstrez!

- Foarte bine. Acum, pleacă. Dacă nu, voi fi obligat să chem garda.

Se îndepărtă. Toți tăceau.

- Mai dorește cineva să-mi ia amprente? Ackroyd spuse repede:

- O, nu cred că vrea nimeni, domnule Ministru.

- O, dar cum se poate! Dacă e vreo poveste în toată chestia asta, trebuie s-o lămurim.

Am insistat pentru că așa era în "caracter" - și în al doilea și al treilea rând nu poți fi un pic pregnant și ușor demascat - și n-am vrut ca Bill să le fure pâinea prietenilor mei de față; era ultimul lucru pe care-l mai puteam face pentru ei.

N-a fost nevoie să trimitem după echipament. Penny avea coli de indigo, iar cineva avea unul din acele carnețele de plastic atemporale; pe el se imprimau foarte bine amprente. Apoi am spus "bună dimineața" și am plecat.

N-am ajuns decât până la biroul lui Penny; acolo a leșinat. Am dus-o în brațe până la biroul meu, am întins-o pe canapea, apoi m-am așezat la masa de lucru și am tremurat câteva minute.

Niciunul dintre noi n-a fost bun de nimic tot restul zilei. Am continuat activitatea obișnuită, numai că Penny a anulat toate vizitele sub tot felul de pretexte. Trebuia

să țin un discurs în seara aceea și mă gândeam în mod serios să-l anulez. Dar la știri nu s-a pomenit nimic toată ziua despre incidentul din acea dimineață. Mi-am dat seama că verificau amprente înaintea de a risca vreo declarație - la urma urmelor eram considerat primul ministru al Majestății Sale Imperiale; voiau o confirmare. Așa că m-am hotărât să țin discursul, fiindcă îl aveam deja scris și era programat. Nici nu puteam să-l consult pe Dak; era plecat în Tycho City.

A fost cel mai bun. Am pus în el chestia folosită de un comic pentru a evita panica într-un teatru în flăcări. După deconectare, mi-am luat capul în mâini și am plâns, în timp ce Penny mă bătea pe umăr. N-am scos o vorbă despre dezastru, niciunul.

Rog a asolizat la douăzeci zero zero Greenwich, tocmai când terminasem, și m-a căutat imediat.

Monoton, i-am spus toată pățania; a ascultat, mestecându-și trabucul stins, fără emoție.

La sfârșit, i-am spus aproape pledând:

- Trebuia să-i dau amprente, Rog. Înțelegi, nu? Refuzul nu ar fi fost în caracterul lui Bonforte!

- Nu te speria.

- Hă?

- Am spus "Nu te speria." Când rapoartele despre amprentele astea vor veni de la Biroul de identificare de la Haga, vei avea o mică surpriză, plăcută - și ex-amicul nostru Bill va avea una și mai mare, dar neplăcută. Dacă și-a pus deoparte din banii lui împruțiți, poate că-l vor scoate de la răcoare. Sper.

Înțelesesem bine.

- O! Dar, Rog, ei nu se vor da bătuți. Mai sunt și alte locuri, zeci. Securitatea Socială... Ah, multe locuri.

- Crezi că poate ne-a scăpat ceva? Șefule, știam că se putea întâmpla, cumva. Din momentul în care Dak a anunțat împlinirea Planului Mardi Gras, a și început "acoperirea". Peste tot. Dar n-am crezut necesar să-i

spun și lui Bill.

Sugea din trabucul stins; îl scoase din gură și-l privi.

– Sărmanul Bill.

Penny suspină ușurel și leșină din nou.

CAPITOLUL ZECE

Am ajuns și la ziua finală. Nu ne mai făceam probleme din partea lui Bill; am aflat după listele de pasageri că plecase pe Pământ după două zile de la intervenția lui jalnică. N-am auzit nimic de la serviciile de presă și nici în discursurile lui Quiroga nu s-a făcut nici o aluzie.

Starea domnului Bonforte s-a ameliorat mult, puteai paria liniștit că putea să-și reia activitatea după alegeri. Paralizia mai persista în parte, dar au "acoperit"-o: va pleca în vacanță după alegeri, o practică obișnuită a majorității politicienilor. Vacanța o va petrece pe *Tommie*, în deplină siguranță. La un moment dat, în timpul călătoriei, urma să fie transferat și trimis pe șest acasă - și Șeful va avea o ușoară comoție, cauzată de stresul campaniei.

Rog va trebui să pună ordine în amprente, dar putea să aștepte un an și mai bine.

În ziua alegerilor eram fericit ca un cățeluș în chichineața lui. Personificarea luase sfârșit, deși mai aveam de făcut un mic număr. Înregistrasem două discursuri de câte cinci minute pentru marea rețea, unul în care acceptam cu mărinimie victoria, celălalt în care primeam cu eleganță înfrângerea; îmi făcusem datoria. Când ultimul discurs era pe casetă, am luat-o în brațe pe Penny și am sărutat-o.

Nu s-a supărat.

Micul număr final era o reprezentație comandată; domnul Bonforte voia să mă vadă - în rolul lui - înainte de a renunța la serviciile mele. N-aveam nimic împotriva. Acum, că apăsarea aceea trecuse, nu mai mi-era frică să-l văd; a-l interpreta pentru amuzamentul lui era ca o

sceneta comică, numai că trebuia s-o fac bine. Dar ce spun? A o face bine, asta-i esența comediei.

Toată familia se va aduna în salonul superior - acolo, pentru că domnul Bonforte nu mai văzuse cerul de câteva săptămâni, și voia să-l vadă - și acolo va asculta rapoartele și ori vom bea pentru victorie, ori ne vom îneca amarul, jurând să facem mai bine data viitoare. Pentru ultima parte, să nu mai contați pe mine; era prima și ultima mea campanie politică și eram sătul de politică. Nici nu mai eram sigur dacă mai voiam să joc. Să joci clipă de clipă, timp de șase săptămâni, înseamnă cam cinci sute de reprezentații. Înseamnă să ții bine afișul.

L-au adus cu liftul, într-un cărucior. Nu m-am arătat până când nu l-au aranjat pe canapea; omul are dreptul de a nu-și etala slăbiciunile unor străini. Și oricum, voiam să-mi fac intrarea.

Era să sar din rol. Semăna cu tata. O, era doar o asemănare de "familie"; amândoi ne asemănăm mai mult decât oricare cu tata, dar avea ceva din el - și vârsta era bună, pentru că arăta bătrân. Nu-mi dădusem seama cât îmbătrânise. Era slab, iar părul îi albise.

Mi-am notat mental că, în timpul vacanței în spațiu, va trebui să-i ajut să se pregătească pentru tranziție, pentru resubstituire. Desigur, Capek putea să-l mai îngrășe; dacă nu, există metode de a face pe cineva mai voluminos fără să se observe nimic. Îi voi vopsi eu părul. Anunțarea târzie a comoției poate acoperi inevitabilele discrepanțe. La urma urmei, el se schimbase atât de mult în numai câteva săptămâni! Trebuia făcut în așa fel încât să nu se atragă atenția asupra personificării.

Dar aceste detalii practice se adunau singure într-un colț al minții mele; propria-mi ființă era copleșită de emoție. Deși bolnav, omul degaja și forță spirituală și virilă. Am simțit acel șoc blând, aproape mistic, pe care-l

simte cel care se pomeneste în fața statuii imense a lui Abraham Lincoln. Mi-a amintit și de altă statuie, văzându-l întins acolo, cu picioarele pe canapea și cu partea stângă, neajutorată, acoperită de un șal: Leul rănit din Lucerna²⁷. Aceeași forță și demnitate, chiar și așa cum era, neajutorat: "Garda moare dar nu se predă."

Când am apărut și-a ridicat privirea spre mine și mi-a oferit zâmbetul său cald, tolerant și prietenesc pe care învățasem să-l reproduc, și mă pofti cu blândețe să intru. l-am înapoiat același zâmbet. Cu mâna bună mi-o strânse pe-a mea cu o surprinzătoare vigoare.

- Sunt fericit că te pot întâlni în sfârșit.

Vorbirea-i era puțin greoaie și zăream mușchii destinși din partea cealaltă a feței.

- Sunt onorat și fericit să te întâlnesc, domnule.

Trebuia să fiu foarte atent să nu copiez dificultatea de a vorbi cauzată de paralizie.

Mă examinează surâzător.

- Se pare că tu m-ai întâlnit deja.

Mă examinezi și eu.

- Am încercat, domnule.

- "Încercat!" Ai reușit. E ciudat să te vezi pe tine însuși.

Am realizat cu o dureroasă empatie că nu era conștient emoțional de propria-i înfățișare; înfățișarea mea era "a lui" - iar orice schimbare în el se datora bolii, temporară, inobservabilă. Dar continua să vorbească.

- Vrei să te plimbi puțin, să te văd, domnule! Vreau să mă văd. Vreau să văd și eu o dată ce văd ceilalți.

Așadar m-am ridicat, m-am mișcat prin cameră, am vorbit cu Penny (sărmana copilă se uita de la unul la celălalt dezorientată), am luat o hârtie, mi-am scărpinat clavicula și mi-am frecat bărbia, am luat bagheta de sub braț și am pus-o în palmă și am răsucit-o.

²⁷ Scluptura sub forma unui leu ranit mortal, aflata în Elvetia și care comemorează garzile elvetiene masacrate în 1792 în timpul Revoluției Franceze.

Mă urmărea încântat. Așa că am făcut un bis. Oprindu-mă în mijlocul covorului, am perorat unul din cele mai bune discursuri ale lui, nu cuvânt cu cuvânt, ci interpretându-l, lăsându-l să se prăvale și să tune, așa cum ar fi făcut-o el - sfârșind cu finalul exact: "Un rob nu poate fi eliberat, dacă n-o face singur. Nici nu poți înrobi un om liber, poți cel mult să-l ucizi!"

A urmat acea minunată amuțire, apoi ropotul de aplauze. Bonforte lovea canapeaua cu mâna cea bună, strigând "Bravo!"

Erau singurele aplauze pe care le-am obținut pentru acel rol. Era suficient.

Mă invită să trag un scaun și să mă așez. Se uită la baghetă, așa că i-o dădui.

- Siguranța e pusă, domnule.

- Știu s-o mânuiesc.

O examinează, apoi mi-o înapoie. Credeam că voia s-o păstreze. Așadar i-o trecui lui Dak pentru a i-o da mai târziu.

M-a întrebat despre mine și mi-a spus că nu-și aducea aminte să mă fi văzut vreodată jucând, dar că-l văzuse pe tatăl meu în *Cyrano*. Făcea eforturi imense pentru a-și controla mușchii gurii, vorbirea-i era clară, dar chinuită.

Apoi m-a întrebat ce aveam de gând să fac de-acum încolo. I-am spus că n-aveam nici un plan. A dat din cap și a spus:

- Vom vedea. Aici e un loc pentru tine. E de lucru.

Nu a pomenit de plată și ce bine m-am simțit!

Începeau să vină rapoartele statistice și el s-a întors spre stereoreceptor. Rapoarte veneau, bineînțeles, de patruzeci și opt de ore, dat fiind că lumile exterioare și circumscripțiile fără district votează înaintea Pământului, iar pe Pământ o "zi" electorală este mai mare de treizeci de ore, după cum se învâрте globul. Dar acum veneau rezultatele din marile districte ale Pământului. Conduceam în lumile exterioare cu o zi în urmă, iar Rog a

trebuit să-mi spună că nu era mare lucru; Expansioniștii se impuseseră în lumile exterioare. Contau miliardele încă pe Pământ, care n-au fost niciodată în afară și nici nu le trecuse prin cap.

Dar aveam nevoie de fiecare vot exterior. Partidul Agrarian din Ganymede a obținut cinci districte din șase; erau parte în coaliție, iar Partidul Expansionist ca atare nu a avut nici candidați simbolici. Situația pe Venus era mai delicată, cu venerienii împărțiți în zeci de partide fragmentate pe nuanțe teologice de neînțeles pentru o ființă umană. Cu toate astea, ne așteptam la cele mai multe voturi native, fie direct, fie prin coaliție ulterioară prin conciliabul, și ar trebui să obținem practic toate voturile umane. Restricția Imperială care impune nativilor să aleagă ființe umane pentru a-i reprezenta pe Noua Batavie era un lucru pe care Bonforte era hotărât să-l înlăture; câștigam voturi pe Venus; nu știam câte voturi am pierde pe Pământ.

Dat fiind că de pe Marte cuiburile trimiteau doar observatori la Adunare, singura noastră problemă acolo era votul uman. Noi aveam sentimentul popular; ei aveau patronajul. Dar cu o numărătoare corectă îi goneam și de acolo.

Alături de Rog, Dak era aplecat asupra unei rigle de calcul; Rog desfășurase o coală imensă de hârtie pentru formulele lui de calcul. Peste o duzină de creiere metalice uriașe din sistemul solar făceau același lucru în noaptea aceea, dar Rog se baza pe intuiția sa. Mi-a spus odată că el plimbându-se printr-un district, "mirosea" și ajungea să calculeze amănunțit rezultatele. Îl credeam în stare.

Doc Capek se întinsese pe spate, cu mâinile pe burtă, relaxat ca o râmă, Penny mergea de colo-colo, aranjând lucrurile strâmbe și vice versa, dându-ne de băut. Nu se mai uita direct nici la mine nici la d. Bonforte.

Nu știam cum e o petrecere din noaptea alegerilor; nu

e ca niciuna din celelalte. Era într-o relație plăcută cu toată pasiunea consumată până atunci. Nici nu prea mai conta cum hotăra lumea; ai făcut tot ce ți-a stat în putință, ești împreună cu prietenii și camarazii, fără griji fără tensiune, în ciuda emoției generale glazura finală - în așteptarea rezultatelor.

Nu știi când am mai petrecut așa bine.

Rog își ridică ochii din calcule, se uită la mine, apoi vorbește cu d. Bonforte.

- Continentul e fluctuant. Americanii încearcă apa cu degetul, înainte de a merge cu noi; numai că nu știm cât de mult.

- Poți să faci o proiecție, Rog?

- Încă nu. A, avem votul popular, dar în M.A. alunecă de-o parte și de cealaltă cu șase locuri.

Se ridică.

- Cred că mai bine mă duc puțin prin oraș.

La drept vorbind, trebuia să fi ieșit, ca "d. Bonforte." Liderul partidului ar trebui să apară la statul major al partidului în noaptea alegerilor. Dar nu fusesem niciodată acolo, fiind locul unde personificarea mea poate fi ușor descusută. "Boala" îmi justificase absența; nu avea rost să riscăm în noaptea asta, așa că Rog se va duce în locul meu, să strângă mâini, să rânjească și să se lase luat în brațe de fetele nerăbdătoare care au trudit la hârțogării și care-i vor plânge pe umăr.

- Mă-ntorc într-o oră.

Chiar și mica noastră petrecere ar fi trebuit să aibă loc la nivelul inferior și să includă tot stafful, și pe Jimmie Washington în special. Dar nu se putea, l-am fi exclus pe d. Bonforte. Petreceau și ei bineînțeles. M-am ridicat.

- Rog, cobor cu tine la Jimmie să-i salut haremul.

- Hm? Nu e nevoie, știi.

- Așa e normal, nu? Și nu e nici un deranj și nici un risc, îi spusei și mă-ntorsei spre d. Bonforte. Care este părerea dumată, domnule?

- Ți-aș fi recunoscător.

Am coborât cu liftul, apoi am străbătut sectoarele private și biroul meu și al lui Penny. Dincolo de ușa ei era balamuc. Un stereoreceptor mutat acolo urla, podeaua era în dezordine și toată lumea bea sau fuma sau amândouă. Chiar și Jimmie Washington avea un pahar în mână și asculta rapoartele. Nu bea; el nici nu bea nici nu fuma. Fără îndoială, cineva îi dăduse paharul și el rămăsese cu el în mână. Jimmie era un om deosebit de binecrescut.

Am făcut turul, alături de Rog, i-am mulțumit lui Jimmie cu căldură. Și eram sincer, și i-am cerut iertare că mă simțeam extenuat.

- Urc acum să-mi odihnesc oasele bătrâne, Jimmie. Scuză-mă față de oameni, te rog.

- Da, domnule. Trebuie să fii foarte atent, domnule Ministru. Eu m-am înapoiat, iar Rog a intrat în tunelurile publice. Când am ajuns în salonul superior, Penny mi-a făcut semn să nu vorbesc, cu degetul pe buze. Bonforte părea să fi ațipit, iar receptorul fusese oprit. Dak rămăsese în fața lui, completând cifre în calculele lui Rog. Capek nu se mișcase. A dat din cap și a ridicat paharul către mine.

Penny mi-a pregătit scotchul cu apă, apoi a ieșit în balonul balconului. Pământul era aproape "plin", strălucind ca într-o stelară vitrină Tiffany. Am căutat America de Nord, încercând apoi să găsesc punctul din care plecasem cu câteva săptămâni în urmă, încercând de asemenea să-mi clarific emoțiile.

După un timp am revenit; noaptea pe Lună este impresionantă. Rog s-a înapoiat puțin mai târziu și și-a reluat lucrul fără să scoată o vorbă. Am observat că Bonforte se trezise.

Acum veneau rapoartele critice și tăceam toți pentru a nu-i deranja pe Rog și Dak. După mult timp, Rog dădu scaunul în spate.

- Asta e, Șefule, spuse fără să-și ia privirea de la calcule. Am intrat. Majoritatea cu nu mai puțin de șapte locuri, probabil nouăsprezece, posibil peste treizeci.

După o pauză, Bonforte spuse încet:

- Ești sigur?

- Pozitiv. Penny, încearcă alt canal, să vedem ce zic.

M-am dus lângă Bonforte și m-am așezat; nu puteam să vorbesc. El ajunsese la mâna mea și o bătu ușor, părintește și ne uitarăm amândoi la receptor. Pe primul canal pe care-l nimeri Penny se auzea: "... Îndoială, oameni buni, opt din creierile robotice spun da, *Curia* spune poate. Partidul Expansionist a repurtat o decisivă..." Penny trecu la alt canal.

- "... confirmă postul său temporar pentru încă o perioadă de cinci ani. Domnul Quiroga n-a putut fi contactat pentru o declarație, dar administratorul său general din Noul Chicago admite că tendința actuală nu poate fi oprită..."

Rog se ridică și se duse la telefon; Penny reduse volumul sonor. Crainicul continua să dea din gură; spunea cu alte cuvinte ceea ce noi știam deja.

Rog reveni; Penny mări volumul. Crainicul continua, dar se opri, citi o hârtie pe care i-o înmânase cineva și-și ridică privirea cu un rânjet larg.

- Prietenii și concetățenii, urmăriți acum o declarație a Ministrului Suprem!

Apăru imaginea cu discursul meu victorios.

L-am savurat, cu toate sentimentele amestecate, dar bune toate, dureros de bune. Făcusem o treabă formidabilă cu discursul ăsta, știam; arătam obosit, asudat, de un calm triumfător. Era *ad lib*²⁸.

Ajunsesem la: "Să mergem înainte împreună, cu libertate pentru toți..." când auzii un zgomot în spate.

- Domnule Bonforte! Doc! Doc! Vino repede!

Domnul Bonforte întindea mâna spre mine, încercând

²⁸ Liber.

să-mi spună ceva neapărat. Dar în zadar; gura nu voia să se descleșteze, iar trupul nu-i dădea ascultare nedomolitei sale voințe.

L-am luat în brațe - apoi s-a dus pe alte meleaguri, cu totul străine.

I-au dus corpul în jos cu liftul, Dak și Capek; eu nu le eram de nici un folos. Rog m-a bătut pe umăr și a plecat. Penny coborâse cu ceilalți. Am ieșit iar pe balcon. Simțeam nevoie de "aer curat", deși acolo respiram același aer condiționat ca și în salon. Dar parcă era mai răcoros.

Îl omorâseră. Dușmanii lui îl omorâseră la fel de sigur cum i-ar fi băgat un cuțit în coaste. Cu tot ce făcusem noi, cu toate riscurile pe care ni le-am asumat, până la urmă îl omorâseră. "Omorul, cel mai josnic!"

Eram pustiit, stupefiat. M-am văzut pe "mine" zăcând, pe tatăl meu din nou murind. Am știut atunci de ce reușesc așa de rar să separe gemenii siamezi. Eram gol.

Nu știu cât am stat acolo. Am auzit vocea lui Rog.

- Șefule? M-am întors.

- Rog, nu-mi mai spune așa. Te rog!

- Șefule, insistă el, știi ce ai de făcut acum? Nu?

Eram amețit, iar fața lui tremura neclară. Nu știam despre ce vorbea - nu voiam să știu despre ce vorbea.

- Ce vrei să spui?

- Șefule, un om moare, dar spectacolul continuă. Nu ne poți părăsi acum.

Mă durea capul și nu puteam să-mi fixez privirea. Mi se părea că el venea spre mine apoi că se îndepărta iar, în timp ce vocea se auzea mereu.

- ... furat șansa să-și termine ce a început. Așa că tu trebuie s-o faci pentru el. Trebuie să-l faci să trăiască din nou!

Am scuturat din cap și cu o sforțare teribilă am încercat să mă adun și să răspund.

- Rog, nu știi ce vorbești. E absurd - e ridicol! Eu nu-s politician. Nu sunt decât un amărât de actor! Mă strâmb și fac lumea să râdă. Numai de-asta-s bun eu.

Cu groază am auzit vocea lui Bonforte. Rog mă privea.

- Mie mi se pare că te-ai descurcat foarte bine până acum.

Am încercat să-mi schimb vocea, să controlez situația.

- Rog, ești îndurerat. Când te vei liniști vei vedea cât e de ridicol. Ai dreptate; spectacolul trebuie să continue. Dar nu așa. Ce ai putea face - singurul lucru - este să te concentrezi; ai câștigat alegerile, aveți majoritatea - acum ia-ți funcția în primire și du până la capăt programul.

Mă privi și mișcă din cap cu tristețe.

- Aș face-o dacă aș putea. Recunosc. Dar nu pot. Șefule, îți amintești întâlnirile alea confuze ale comitetului executiv? Le-ai pus la punct. Întreaga coaliție a fost înțeleasă de forța personală și conducerea unui om. Dacă nu mergi mai departe acum, tot ce a făcut el în viața lui - și pentru care a și murit - se prăbușește.

N-aveam nici un contraargument; poate că avea dreptate am văzut toate roțițele politicii într-o lună și jumătate.

- Rog, chiar dacă e adevărat ce spui tu, soluția ta e imposibilă. De-abia am reușit până acum, tu lăsându-mă să apar numai în condiții scenice favorabile - și era cât pe-aici să fim prinși, cu toate astea. Dar ca să faci să meargă chestia asta săptămână de săptămână, ani la rând, dacă te-nțeleg bine - nu, nu se poate. E imposibil, nu pot s-o fac!

- Poți!

Se apleacă spre mine și-mi spuse cu fermitate:

- Am întors-o pe toate părțile și cunoști pericolele la fel de bine ca și mine. Dar ai șansa de a te adapta pe

parcurs. Două săptămâni în spațiu pentru început - la dracu, o lună dacă vrei! Vei studia tot timpul - însemnările lui, jurnalele din adolescență, albumele, te vei cufunda în ele. Și te vom ajuta toți.

N-am spus nimic. A continuat el.

- Uite, Șefule, ai învățat că o personalitate politică nu e un om singur, e o echipă - o echipă strâns unită pentru țeluri comune din credințe comune. Ne-am pierdut căpitanul de echipă și avem nevoie de altul. Dar echipa e încă aici.

Capek era în balcon; nu-l văzusem când a intrat.

- Și tu ești pentru?

- Da.

- E datoria ta, adăugă Rog. Capek interveni.

- Eu n-aș zice chiar așa. Nădăduiesc că vei vrea. Dar, la naiba, nu voi fi eu conștiința ta. Cred în liberul arbitru, oricât de frivol ar suna în gura unui medic. Se întoarse spre Clifton. Mai bine-l lăsăm în pace, Rog. El știe. Depinde de el.

Dar, deși plecară, nu eram încă singur. Apăru Dak. Spre liniștea și recunoștința mea, nu-mi spuse "Șefule".

- Salut, Dak.

- S' trăiești.

Tăcu un moment, fumând și privind stelele. Apoi se întoarse spre mine.

- Fiule, am trecut prin destule împreună. Acum te știu, și te voi sprijini cu arma, cu bani, cu pumnii oricând, și să nu întrebi niciodată de ce. Dacă vrei să ne abandonezi acum, nu voi avea nici un cuvânt de dojană pentru tine și nu-mi voi schimba părerea despre tine cu nimic. Ai făcut un lucru nemaipomenit nobil.

- Ți-am spus, Dak.

- Încă o vorbă și gata. Ține minte: dacă te hotărăști că nu poți s-o faci, nemernicii ăia care i-au spălat creierul vor birui. Altceva nu mai contează.

Se duse înăuntru.

Mintea mi-era ruptă-n două - apoi îmi plânsei pur și simplu de milă. Nu era cinstit! Aveam și eu viața mea. Eram în deplinătatea forțelor, mă așteptau cele mai mari triumfuri profesionale. Nu era drept să mi se ceară să mă-ngrop, poate pentru ani de zile, în timp ce publicul mă uită, producătorii și agenții la fel, și vor ajunge să creadă că am murit.

Nu era corect. Era prea mult.

M-am scos din priză și n-am mai gândit un timp. Mama Terra era tot așa de senină și frumoasă și neschimbătoare pe cer; mă întrebam cum or fi sărbătorile din noaptea alegerilor acolo. Marte și Jupiter și Venus erau prezente, înșirate ca niște trofee în zodiac. Pe Ganymede nu-l puteam vedea, bineînțeles, și nici colonia singuratică de pe îndepărtatul Pluto.

"Lumile Speranței" le spunea Bonforte.

Dar el murise. Nu mai era. I-au luat dreptul primului născut în culmea maturității. Murise.

Și mă puneau pe mine să-l re-creez, să-l fac să trăiască din nou.

Eram eu în stare? Eram eu la înălțimea acestor nobile standarde? Ce-ar fi vrut el să fac eu? Dacă ar fi în locul meu - ce-ar face Bonforte? Mereu mă întrebam în timpul campaniei: "Ce-ar face Bonforte?"

Cineva se mișcă în spatele meu, era Penny.

- Te-au trimis ei? Ai venit să mă influențezi?

- Nu.

Nu mai spuse nimic și nu părea să aștepte vreo replică din partea mea, nici nu ne priveam. Tăcerea persista. Până la urmă, spusei:

- Penny? Dacă încerc... mă ajuți?

Se întoarse brusc la mine.

- Da. O, da, Șefule! Te ajut!

- Atunci, încerc, am spus umil.

Am scris toate cele de mai sus acum douăzeci și cinci

de ani, pentru a-mi lămuri și mie niște lucruri. Am încercat să spun adevărul fără să mă cruț dat fiind că nu era decât pentru mine și terapeutul meu, dr. Capek. Ce ciudat, după un sfert de secol, să re-citești cuvintele prostești și emoționale ale acestui tânăr. Mi-l amintesc, deși mi-e greu să-mi dau seama că am fost vreodată el. Soția mea Penelope pretinde că-și amintește de el mai bine decât mine - și că n-a iubit pe altcineva. Iată cum ne schimbă timpul. Realizez că-mi pot "aminti" viața lui Bonforte mai bine decât îmi amintesc viața mea ca această persoană cam patetică. Lawrence Smith, sau - cum îi plăcea lui să se intituleze - "Marele Lorenzo". Asta o fi nebunia mea? Poate sunt schizofrenic? Dacă-i așa, e o nebunie necesară pentru rolul pe care a trebuit să-l joc, pentru că, să-l fac pe Bonforte să trăiască din nou, prăpăditul ăla de actor trebuie să fie disimulat - complet.

Nebun sau nu, sunt conștient ca a existat odată și că am fost el. Nu prea avea succes ca actor, nu - deși cred că era uneori atins de nebunia adevărată. Și-a făcut ieșirea finală încă în caracter: am pe undeva o tăietură îngălbenită de ziar unde e scris că a fost "găsit mort" într-o cameră de hotel din Jersey City din cauza unei supradoze de somnifere - aparent luate într-un acces depresiv, după ce agentul său făcuse o declarație în care afirma că nu mai jucase de câteva luni. Personal, cred că nu era nevoie să spună despre el că șomase, dacă nu e ceva calomniator, este cel puțin urât. Data dovedește, iată, că nu putea să fie în Noua Batavie, sau aiurea, în timpul campaniei din '15.

Cred că ar trebui să-i dau foc.

Dar nu mai trăiește nimeni care să știe adevărul, în afară de Dak și Penelope - cu excepția celor care au ucis corpul lui Bonforte.

Am fost în funcție și am ieșit de trei ori, iar mandatul ăsta cred că e ultimul. Am căzut prima dată când am reușit să-i băgăm pe E.T.-ii - venerieni, marțienii și

extrajovieni - în Marea Adunare. Dar non-umanii sunt tot acolo și am revenit. Lumea acceptă o anumită cantitate de reformă, după care se mai odihnește. Dar reforma rămâne. Lumea nu vrea cu adevărat schimbare, nici un fel de schimbare - iar xenofobia are rădăcini adânci. Dar progresăm, dacă trebuie - dacă vrem să ajungem la stele.

M-am tot întrebat: "Ce-ar face Bonforte?" Nu cred că răspunsurile mele au fost întotdeauna corecte (cu toate că sunt sigur că sunt cel mai bun specialist în Bonforte din sistem). Dar am încercat să păstrez caracterul în rolul ăsta. Odată, demult, cineva (Voltaire?) - cineva a spus: "Dacă Satana l-ar înlocui vreodată pe Dumnezeu va considera necesar să-și asume atributele Divinității."

Nu mi-am regretat niciodată profesiunea pierdută. Într-un fel, n-am pierdut-o; Willem avea dreptate. Există alte aplauze pe lângă bătutul din palme, este strălucirea unei reprezentații. Am încercat, presupun, să creez opera de artă perfectă. Poate nu am reușit pe deplin - dar cred că tata ar fi considerat-o "o reprezentație bună".

Nu, n-o regret, chiar dacă eram mai fericit atunci - sau cel puțin dormeam mai bine. Dar mai există și solemna satisfacție de a face tot ce poți pentru opt miliarde de oameni.

Poate că viețile lor nu au însemnătate cosmică, dar au sentimente. Pot fi raniti.

POSTFAȚĂ

Dintre toți autorii de science fiction care s-au lansat în prima perioadă a așa numitei *vârste de aur* a genului, Robert A. Heinlein este, fără îndoială, cel mai important. Aceasta nu înseamnă că Edmond Hamilton, Lyon Sprague de Camp, Jack Williamson, Clifford Simak sau Fritz Leiber - colegii săi de generație - ar fi avut o contribuție minoră la fondul bibliotecii mondiale S.F., dar Robert A. Heinlein a fost un deschizător de drumuri, o adevărată personalitate, admirată, controversată, imposibil de ignorat. Edificator în acest sens este bogatul său palmares, care numără nu mai puțin de patru premii *Hugo* (pentru romanele *Double Star*, *Starship Troopers*, *The Moon is a Harsh Mistress* și *Stranger in a Strange Land*), un premiu *Locus* (pentru romanul *Job: A Comedy of Justice*), un premiu *Nebula* pentru ansamblul operei, precum și titlul onorific de *Grand Master of Science Fiction* (1974). În semn de prețuire, a fost desemnat drept invitat de onoare al celei de a III-a (1941) și al celei de a XIX-a (1961) sesiuni a Convenției Mondiale S.F.

Robert Anson Heinlein s-a născut la 7 iulie 1907 în orașul Butler (statul Missouri), într-o familie cu ascendențe germane, irlandeze și franceze, stabilită pe pământul american pe la mijlocul secolului XVIII-lea. După studii liceale în Kansas City (bacalaureat în 1924), a fost admis la Academia Navală din Annapolis, unde s-a arătat preocupat de fizică și matematici. Absolvent în 1929 (locul 20, din 243 aspiranți), s-a ambarcat ca ofițer artilerist pe unul dintre portavioanele US-Navy.

Atins de o gravă maladie pulmonară, locotenentul Heinlein a fost scos din serviciul activ la vârsta de 27 de

ani. Nevoit să se descurce printre *civili*, și-a încercat șansa ca proprietar de mine, intermediar în tranzacții funciare, arhitect și chiar ca politician (căzut însă la alegeri). Se spune că, în 1939, într-un moment de jenă financiară, ar fi citit într-o revistă un anunț privind organizarea unui concurs de povestiri, premiul ridicându-se la 50 dolari. Stimulat astfel, a scris povestirea *Life-Line* în numai patru zile, dar n-a mai prezentat-o la concurs. A preferat să i-o trimită redactorului-șef al revistei *Astounding Stories*, John W. Campbell-Jr., care i-a acceptat-o imediat și i-a plătit-o pe loc cu 70 dolari.

Afirmarea sa ca scriitor a fost fulminantă, în numai trei ani (1939-1942) devenind o celebritate a literaturii S.F., autor a 28 de titluri (povestiri, nuvele și romane). Majoritatea scrierilor sale din această primă perioadă de creație se înscriu în ciclul *The Post Through Tomorrow*, vastă frescă a evoluției omenirii între anii 1950-2600. Viziunea de ansamblu este optimistă, manifestând încredere în progresul omenirii și al cercetării științifice, perioadele *întunecate* (imperialismul sclavagist de pe Venus, dictatura teocratică instaurată în SUA etc.) ne având alt rol decât să nuanțeze planul general. Alte scrieri din această perioadă explorează frontierele fantasticului (*They*, *The Unpleasant Profession of Jonathan Hoag* sau *Magic, Inc.*), călătoria temporală (*By His Bootstraps*), fenomenele parapsihologice (*Lost Legacy*), incompatibilitatea de mentalitate între oameni și extraterestri (*Beyond This Horizon*).

Între 1943-1946, Robert A. Heinlein n-a mai publicat nimic, fiind angrenat și el în efortul de război al Statelor Unite. Este încadrat ca inginer (angajat civil) într-unul din laboratoarele US-Navy din Philadelphia, reușind să-i angajeze acolo și pe doi dintre bunii săi prieteni - Isaac Asimov și Lyon Sprague de Camp.

A doua sa perioadă de creație acoperă intervalul 1947-1960, o pondere înseninată reprezentând-o

romanele pentru tineret, așa-numitele *juvenile novels*. Astfel, după un roman semi-ratat (*Rocket Ship Galileo*), urmează câteva titluri de excepție: *Red Planet*, *Farmer in the Sky*, *Space Cadet*, *Have Space Suit, Will Travel*, *Citizen of the Galaxy*, *Time for the Stars*, în care Heinlein explorează cu abilitate înclinația lectorului adolescent de a se identifica protagonistului, care pleacă de la zero, se luptă și câștigă, devenind *cineva*.

Pentru publicul adult, Heinlein publică *Double Star*, *The Door Into Summer* (care abordează temele clasice ale roboților, ale deplasării spațio-temporale și ale suspendării funcțiilor vitale) și *Starship Troopers* (care inițial se intitula *Starship Soldier*). Acest din urmă roman a făcut mare vâlvă, fiind receptat fie cu cel mai mare entuziasm, fie cu o egală vehemență ca o apologie a militarismului și a xenofobiei. Din aceeași perioadă datează *The Puppet Masters*, roman relatând o tentativă insidioasă de cucerire a pământului de către paraziți extraterestri.

După un an de tăcere (1960), Heinlein surprinde din nou cititorii și criticii lansând *Stranger in a Stranger Land*, roman care a cunoscut un succes extraordinar în rândul tineretului nord-american, sedus de mesajul iconoclast al narațiunii, de îmbinarea de amor liber, anarhie și misticism, prefigurând mișcarea *hippie*.

Dorind parcă să facă imposibilă clasificarea sa ca autor de gen, publică alte trei romane, pe cât de diferite între ele, pe atât de deosebite de precedentele: *Glory Road* (o singulară tentativă de abordare a genului heroic fantasy), *Podkayne of Mars* (un încântător roman S.F. de dragoste pentru tineret) și *Farnham's Freehold* (o viziune sumbră a viitorului Statelor Unite căzute, după un distrugător război nuclear, sub dictatura de populație de culoare).

O nouă surpriză produce următorul roman *The Moon is a Harsh Mistress*: acțiunea plină de dinamism se

derulează într-un viitor în care comunismul a triumfat atât pe Pământ, cât și pe planetele colonizate ale sistemului solar. Intriga romanului, vizibil inspirată de evenimentele care au dus la proclamarea independenței Statelor Unite, o constituie conflictul între comunismul anarhist, dar dinamic, din colonia lunară și comunismul stalinist-deviaționist de pe Terra.

Un cu totul alt registru abordează Heinlein în *I Will Fear no Evil*, subiectul principal fiind sexualitatea. Transplantul creierului unui bătrân miliardar în corpul foarte tinerei sale secretare (ambii fiind în stare de moarte clinică, ca urmare a unui tragic accident) îi oferă autorului pretextul de a descrie peripețiile adaptării conexiunilor cortico-cervicale tipic masculine la impulsurile nervoase ale unui corp feminin. Subiectul, licențios la primă vedere, este tratat cu eleganță, sobrietate și competență.

Alte titluri demne de menționat sunt *Time Enough for Love* (personajele principale traversează o succesiune de universuri paralele, urmărite fiind de extraterestrii răuvoitori), *The Number of the Beast, Friday* (în societatea viitorului, cei mai buni agenți sunt de esență neumană; dar au ei oare conștiință?), *Job: A Comedy of Justice* (Dumnezeu și Diavolul sunt personaje reale, care intervin direct în modificarea destinului eroului, un onorabil pastor), *The Cat Who Walks Through Walls: A Comedy of Manner*.

Ca o concluzie generală, se poate spune fără nici o exagerare că opera lui Heinlein se caracterizează printr-o îmbinare armonioasă de realism și competență științifică puse în slujba unei narațiuni clare, nealambicate, cu personaje care, chiar dacă nu au o prea mare complexitate psihologică - ori poate tocmai de aceea sunt înțelese cu simplitate și adoptate de cititor. Robert A. Heinlein este arhetipul autorului care nu te lasă indiferent: te captivează, te entuziasmează, te derutează

sau te enervează, dar îți câștigă interesul.

Încheiem cu afirmația criticului literar francez Demètre Ioakimidis: *Une science fiction sans Robert A. Heinlein ne serait pas exactement ce que nous appelons la science-fiction.*

Mihaela și Cristian Ionescu

FIȘĂ BIBLIOGRAFICĂ ROBERT A. HEINLEIN

a) Scrieri:

Ciclul *The Past Through Tomorrow*: include următoarele titluri (în ordinea indicată de autor - respectiv în conformitate cu evoluția evenimentelor - și nu în ordinea cronologică a publicării acestora): *Life-Line* (1939); *Blow-Ups Happen* (1940); *The man Who Sold the Moon* (1950); *Delilah and the Space-Egger* (1949); *Space Jockey* (1947); *Requiem* (1941); *The Loong Watch* (1949); *Gentleman, Be Seated!* (1948); *The Black Pits of Luna* (1948); *Milt's Greant To Be Black* (1947); ... *We Also Walk Dogs* (1941); *Ordeal in Space* (1948); *The Gren Hills of Earth* (1941); *Logic of Empire* (1941); *If This Goes On* (1940); *Conventry* (1940); *Misfit* (1939; împreună cu celelalte două titluri anterioare au fost comasate sub titlul *Revolt in 2100*); *Methuselah's Children* (1941); *Universe* (1941); *Common Sense* (1941); *Orphans of the Sky* (1941).

Alte scrieri: *Heil!* (1940); *Magic, Inc.* (1940) = *The Devil Makes The Law*; *Sixth Column* (1941) = *The Day After Tomorrow* (1949); *And He Built a Crooked House* (1941); *They* (1941); *Solution Unsatisfactory* (1941); *By His Bootstraps* (1941); *Beyond This Horizon* (1942); *Waldo* (1942); *Water is for Washing* (1947); *Rocket-Ship Galileo* (1947); *Columbus Was Dope* (1947); *Jerry Was a Man* (1947) = *Jerry is a Man*; *Space Cadet* (1948); *Nothing Ever Happens on the Moon* (1949); *The Day After Tomorrow* (1949) = *Sixth Column* (1941); *Red Planet* (1949); *Our fair City* 1949); *Gulf* (1949); *Farmer in the Sky* (1950) = "Satellite Scout;

Destination Moon (1950); *The Puppet Masters* (1951);

Between Planets (1951) = Planets in Combat; The Year of the Jackpot (1952); Tramp Space Sckip (1952) = The Rolling Stones; Project Moonbase (1953); Sky Lift (1953); Starman Jones (1953); Star LummoX (1954); = The Star Beast (1954); Tunnel in the Sky (1955); Time for the Stars(1955); The Door Into Summer (1956); Double Star(1956); The Elephant Circuit(1957)=The Man Who Traveled in Elephants; Citizen of the Galaxy (1951); Have Space-Suit, Will Travel (1958); Tenderfoot in Space (1958); The Unpleasant Profession of Jonathan Hoag (1959); Starship Troopers (1959) = Starship Soldier; All You, Zombies (1959); Stranger in a Stranger Land (1961); Podkayne of Mars(1962); Searchlight (1962); Glory Road (1963); Farnham's Freehold (1964); The Moon is a Harsh Mistress (1965); Free Men (1966); I Will Fear no Evil (1970); Time Enough for Love (1973); No Bands Playing (1973); The Number of the Beast (1979); Friday (1982); Job: A Comedy of Justice(1984); The Cat Who Walks Through Walls: A Comedy of Manners (1985); Tante Athena; After Many a Summer; Project Moonbase; Space Family Jones; Lost Legion = Lost Legacy.

Traduceri în limba română: *The Long Watch - Veghe îndelungată* (C.P.S.F. nr.82); *The Green Hills of Earth -Dealurile verzi ale Pământului* (în antologia *Cronici metagalactice*; Ed. Tehnică; 1990); *And He Built a Crooked House - Și el construi o casă în dungă* (în antologia *Povestiri despre invențiile mileniului III*; Ed. Științifică și Enciclopedică; 1986); *Columbus Was Dope - Columb a fost un nătărău* (în *Almanahul Realitatea ilustrată 1990-1991* intitulat *Spiritualitate-Umanitate-Materie*); *All you, Zombies - Voi, zombilor* (în revista *Helion* 1987).

b) Culegeri: *Beyond This Horizon (1948); Assignment in Eternity (1953); The Unpleasant Profession of Jonathan Hoag (1959) =6 x H; expanded Universe(1980).*

c) Studiu: *Science Fiction: Its Nature, Faults and Virtues* (1964).

d) Antologie: *Tomorrow, the Stars* (1951).

e) Scrieri publicate sub pseudonime:

- Caleb SAUNDERS: *Elsewhere* (1941).

- John RIVERSIDE: *The Unpleasant Profession of Jonathan Hoag* (1942).

- Anson MacDONALD: *Solution Unsatisfactory* (1941); *Sixth Column* (1941); *...We Also Walk Dogs* (1941); *By His Bootstraps* (1941); *Goldfish Bowl* (1942); *Beyond This Horizon* (1942); *Waldo* (1942).

- Lyle MONROE: *Heil!* (1940); *Let There Be Light* (1940); *Lost Legion*, (1941); *My object All Sublime* (1942); *Pied Piper* (1942); *Columbus Wes Dope* (1941). în colaborare cu Elma WENTZ: *Beyond Doubt* (1941).

f) Referințe critice: J. D. OLANDER & N. H. GREENBERG - *Robert A. Heinlein* (1977); Alexei PANSIN *Heinlein in Dimension* (1968); David N. SAMUELSON - *The Frontier Worlds of Robert A. Heinlein* (în volumul *Voices for the Future* publicat de Thomas D. CLARESON); Brian ASH - *Who's Who in Science Fiction* (1976).

Mihaela și Cristian Ionescu

În colecția romanelor premiate "HUGO" au apărut:

Robert A Heinlein - *Stea Dublă*

În curând:

James Blish - *Un caz de conștiință*

Robert A. Heinlein - *Infanteria stelară*

Mark Clifton & Frank Riley - *Mașina eternității.*